

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY

ANATOLE WOWK

**ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY
OF
COLOR NAMES AND COLOR SCIENCE**

ANATOLE WOWK

ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY
OF
COLOR NAMES AND COLOR SCIENCE

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

Бібліотека Українознавства

том 55

АНАТОЛЬ ВОВК

**АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК
НАЗВ КОЛЬОРІВ І КОЛЬОРОЗНАВСТВА**

За редакцією
Богдана Струмінського

НЬЮ-ЙОРК — ПАРИЖ — СИДНЕЙ — ТОРОНТО
1986

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
SOCIÉTÉ SCIENTIFIQUE ŠEVČENKO
SCHEWTSCHENKO GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN

Ukrainian Studies

Vol. 55

ANATOLE WOWK

**ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY
OF
COLOR NAMES AND COLOR SCIENCE**

Bohdan Struminsky, *Editor*

NEW YORK — PARIS — SYDNEY — TORONTO
1986

Термінологічна Комісія НТШ

Василь Лев — голова

Михайло Пежанський — секретар

**Copyright © 1985 by Shevchenko Scientific Society
Library of Congress Catalog Card Number: 86-60135
I S B N: 0-88054-116-4**

**Printed in USA, by UKRAPRINT, INC.
10902 Summit Ave.
Woodstock, Md. 21163**

PREFACE

The lexicography of color is considerably burdened by a lack of consensus on the meaning of many color names. Even the most popular hues and shades often have different definitions in standard dictionaries, sometimes even in two editions of the same dictionary. Furthermore, American and British usage is not uniform. A similar absence of uniformity in description of colors is also evident in Ukrainian sources.

In recent years American dictionary makers have improved this situation by using in their color descriptions the system known as the Universal Color Language (UCL).¹ This system, developed by the National Bureau of Standards in cooperation with the Inter-Society Color Council, represents a simple and practical way of describing 267 main or "centroid" colors. A Ukrainian language adaptation of this system, developed by the author of this dictionary, is used here in the descriptive, systematic translation of English color names. The UCL system and its Ukrainian adaptation are described and discussed in Appendix I of this dictionary.

Although the *Color Names Dictionary* (published in 1955 and reprinted in 1976 under a new title¹), the basic source in this field, was much used in our work, only a narrow selection was made from its 7500 descriptions of colors. The bulk of the entries in the present work are color names found in representative modern dictionaries, three American and one British, listed in the Bibliography section.

In addition to names of colors, the Dictionary includes names used for descriptions of multicolored and particolored objects, such as colorations of animal coats.

An effort was made to make Ukrainian translations as complete as possible, granting the existing limited access to literature published in the USSR. In these translations synonyms, morphological word variants, and accent marks were supplied where deemed necessary.

Appendix II contains lists of Ukrainian color names grouped by the main color name or the category of colored objects. Each Ukrainian entry is followed by its closest English equivalents.

In a separate section of this Appendix the specifications for the colors of the Ukrainian flag are discussed.

Because the present work is primarily intended for users who are proficient in Ukrainian, the front matter and discussions in the two appendices are in Ukrainian only.

¹ K. L. Kelly and D. B. Judd, *Color: Universal Language and Dictionary of Names*. Washington: National Bureau of Standards, 1976.

CONTENTS

	Page:
Introduction and Guide to the Dictionary	9
Abbreviations, Symbols and Notes	14
ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY	17
Appendix I	
The Universal Color Language System (UCL) and its Adaptation to Ukrainian	61
Appendix II	
UKRAINIAN-ENGLISH INDEX OF COLOR NAMES	71
Discussion of Ukrainian National Colors	87
Bibliography	90

ЗМІСТ

	Стор.:
Вступ	9
Зміст словника і побудова перекладів	10
Вибір гасел до реєстру словника	11
Проблеми українського перекладу	12
Подяка	13
Скорочення, домовленості, коди джерел	14
АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК	17
Додаток I	
Система Universal Color Language та її приспосовування до української мови (УНК)	61
Українські назви головних кольорів	62
Визначування ступенів ясноти і насиченості в УНК	65
Правопис складених назв кольорів	65
Терміни UCL-УНК	67
Діаграма I. Брила кольорів (схематично)	69
Діаграма II. Взаємовідношення відтінків в системі УНК	70
Додаток II	
ПОКАЗНИК УКРАЇНСЬКИХ НАЗВ КОЛЬОРІВ ТА ЇХНІХ АНГЛІЙСЬКИХ ВІДПОВІДНИКІВ:	71
Червоні, рожеві та споріднені кольори	73
Оранжеві та споріднені кольори	74
Жовті та споріднені кольори	75
Зелені, оливкові та споріднені кольори	76
Блакитні, сині та споріднені кольори	77
Фіялкові, червонофіялкові та споріднені кольори	78

Брунатні та споріднені кольори	79
Білі, сірі та чорні (ахроматичні) кольори	80
Назви кольорів волосся, тіла та очей	81
Масті (кольори) та забарвлення тварин	83
Назви дво- та більшеколірних забарвлень	85
Українські національні кольори	87
Джерела і література до теми	90

ВСТУП

Чому саме словник назв кольорів? На перший погляд ці назви — мала лише ділянка загального лексичного фонду — не заслуговують на окремий словник. Уважне, одначе, обслідування словників англійської мови великого та навіть середнього обсягу показує, що лексика кольору не така то вже мала. Там знаходимо сотки назв кольорів і їхніх відтінків, а також слів, уживаних для опису властивостей кольорів. Наприклад спеціальний словник назв кольорів, уживаних у побуті, промисловості, торгівлі та природничих науках англійської мови містить сім з половиною тисяч таких назв (у виданні з 1976 р.).

Наука кольорознавства в США та в країнах Західної Європи високо розвинена і її широко застосовують у промисловості. Зате в СРСР кольорознавство, як виглядає, розвинене мало, а в українській мові зовсім не існує.¹

Характерною ознакою побутових і промислових назв кольорів, а зокрема їхніх відтінків, є неусталеність і розпливчастість. В описах відтінків знаходимо поважні розбіжності не тільки між, наприклад, американськими і британськими джерелами, але також між поодинокими американськими словниками, а часом між двома виданнями одного словника. Така розмаїтість пояснень назв кольорів створює непереборні труднощі як для перекладачів, так і для укладачів двомовних словників.

Українські назви кольорів знаходимо (хоч не всі) у *Словнику української мови* (Київ, 1970-1980 рр.), в словниках чужомовних слів (де вони визначені описом або синонімами) і в двомовних перекладних словниках, з яких важливим є словник української мови за ред. Б. Грінченка. Деякі назви кольорів були розглянені в мовознавчих статтях в УРСР, головню в 1960-их роках. Звичайно, у всіх тих джерелах також наявні розходження в описах поодиноких кольорів.

Цікава група назв кольорів — назви мастей і забарвлень тварин — хоч і добре розвинута у давнішому побуті, зникає із словників

¹Кольорознавство — вчення про кольори, ґрунтується на сукупності даних фізики, фізіології та психології. Воно включає теорію кольору й кольорового зору, класифікацію та вимірювання. (УРЕС, Київ 1967). Коротенька статейка про кольорознавство в *Українській радянській енциклопедії* (Київ, 1962) цитує лише одну російську працю і одну статтю з цієї ділянки. Показово, що *Словник української мови* на прибл. 140 тисяч реєстрових слів не реєструє навіть слова «кольорознавство».

та йде в забуття. Значення деяких назв цієї групи сьогодні навіть непевне чи невідоме.

Ця неусталеність значення назв кольорів і їхніх відтінків як в англійській, так і українській мовах — з одного боку, а відсутність в українській мові *систематичної номенклатури кольору* (так дуже потрібної, напр. у мистецтві) і будь-якої *системи називання кольорів* — з другого боку, спонукали нас опрацювати оцей словник.

Маємо надію, що він буде оригінальним причинком до української лексикографії (і не тільки української, бо не відомі нам такі спеціалізовані двомовні словники і в інших мовах), а також матиме практичне значення для кожного, хто має до діла з кольорами як у мистецтві, так і в щоденному житті. Наголоси, подані в українському тексті на словах, в яких вони непевні, дозволяють уживачеві словника підвищити своє знання літературної вимови. В українській частині відзначено зайві росіянізми, введені в українську мову в УССР за останніх сорок кілька років з метою наблизити українську мову до російської.

Зміст словника і побудова перекладів

Англійський реєстр словника охоплює такі групи слів:

а) Назви суцільних кольорів і їхніх відтінків (в іменниковій та прикметниковій формі).

б) Назви забарвлень об'єктів, що поєднують два або більше кольорів у різних комбінаціях і взорах. (У цій групі важливі є назви забарвлень тварин).

в) Прикметники, що їх уживають для опису властивостей кольорів, тобто їх ясноти (бліді до темних), інтенсивності (тьмяні до яскравих) та інших ще ознак, зокрема тих, що вживані в мистецтві.

г) Головні терміни науково-технічного та практичного кольорознавства. Зокрема приділено увагу системі «Універсального назовництва кольорів» (Universal Color Language), яку вжито в цьому словнику для описів кольорів. Ця система ширше обговорена, пояснена та проілюстрована в ДОДАТКУ I цього словника.

Переклади і пояснення англійських гасел (які часто поєднують близькозначні синоніми) подані в такому порядку: 1) дослівний переклад назви (досі вживаний або невживаний); 2) пояснення походження англійської назви (у дужках); 3) описи кольору за англійськими джерелами; 4) описи кольору за українськими джерелами. Очевидно, не при всіх гаслах можливо було подати всі

наведені частини перекладу і пояснення. Дослівні переклади подані в лапках, якщо їх, за нашими джерелами, досі не вживано в українській мові як назв кольорів. Описи кольорів впроваджені окремим знаком — о: Такі описи дуже часто довгі і суперечливі, що відбиває неусталеність як англійського, так і українського розуміння кольорів. Усі описи мають позначки джерел, тому уживачеві словника легко відрізнити американський мововжиток (джерела 1 і 2) від британського (джерело 3). (Американське джерело 4 використовує частково також британські довідники. Його широкі описи ґрунтуються на 14 різних атласах та колекціях зразків кольорів).

Різні значення англійських слів відокремлені римськими цифрами.

Вибір гасел до реєстру словника

Є декілька способів ідентифікації поодиноких кольорів. У науково-технічному вжитку можливо визначити точно кожний з приблизно десяти мільйонів відтінків, які може розрізнити вправне людське око. Але науково-технічні способи означування кольорів сперті виключно на числа (напр., метода трьох збудників, *tristimulus values*) або комбінації чисел і літер (напр. система Манселла) і через те вони не годяться до повсякденного вжитку.

Для практичного вжитку вже більше надаються «скалі» або «атласи» кольорів, що їх уживають у торгівлі, промисловості та природознавстві. Це збірки зразків кольорів і їхніх відтінків, у яких кожний зразок має назву, одно- або двослівну. У 1955 р. таких названих кольорів було коло семи з половиною тисяч. Сьогодні назв кольорів, ужитих у всяких каталогах, багато більше. Далеко не всі такі назви кольорів досить важливі, щоб їх перекладати. Велика їх більшість — це лише ефемериди, що в даний час появляються для називання, наприклад, барв текстильних матеріалів, косметиків, декоративних та захисних фарб тощо. Згодом такі назви виходять з моди, бо їх замінюють інші, нові. (Насправді постійною проблемою реклямістів усяких виробів є підшукування «нових назв для старих кольорів»). Тим то тільки розмірно невелике число назв кольорів попало із згаданих атласів у загальні словники англійської мови, навіть і в найбільші.

У виборі англійських гасел до словника укладач кермувався принципом поширеності назв кольорів у загальному мововжитку. У реєстрі вміщено: а) назви кольорів і терміни кольорознавства, подані в авторитетних словниках англійської мови, б) додаткові

назви кольорів, засвідчені в декількох важливіших колекціях зразків кольорів, в) новіші назви кольорів, поширені в американському побуті нашого часу.

У списку українських назв кольорів (ДОДАТОК II) укладач старався помістити всі назви, які тільки міг знайти в доступних йому джерелах. Невелика об'ємом українська література назовництва кольорів подана в розділі «Джерела і література до теми».

Проблеми українського перекладу

Описові переклади назв кольорів у словнику ґрунтуються на американській системі Universal Color Language (Універсальне назовництво кольорів). Ця десятиліттями удосконалювана система має певну усталену термінологію для окреслення трьох основних властивостей, прикмет, чи ознак кольорів, які в англійській мові мають назви *hue*, *lightness*, *saturation*, а теж має усталені терміни для градацій цих ознак.

Вибір задовільних українських відповідників для цих термінів був трудний через наявність в українській мові багатьох синонімів і паралельних морфологічних форм. Список остаточно вибраних стандартних описових термінів, а теж уґрунтування їхнього вибору подані в ДОДАТКУ I. Очевидно, було б дуже корисно ілюструвати обговорювану систему назовництва кольорів відповідними зразками кольорів і відтінків. Дуже висока ціна виготовлення таких зразків робить це для видавництва неможливим. Зацікавлених уживачів словника відсилаємо до збірки зразків кольорів, що ілюструють систему Universal Color Language. Таку збірку, під назвою Centroid Color Charts, можна замовити в Національному Бюрі Стандартів ЗСА (див. В8 у розділі «Джерела і література до теми»).

У підготові українських перекладів виринули деякі семантичні проблеми (напр., різниця між назвами *блакитний* і *яносиній*), а теж проблеми правопису складених назв кольорів. У «Правописному словнику» Г. Голоскевича, як виразникові «Харківського» правопису вживаного в цьому словнику, не завжди можна було знайти потрібні приклади, у підсоветському ж орфографічному словнику правопис розділових знаків зовсім явно підігнано під російський правопис. Тому в словнику ми прийняли певну арбітральну систему писання складених назв кольорів, яку описано в ДОДАТКУ I.

Деякі проблеми виринули при укладанні **Показника українських назв кольорів (ДОДАТОК II)**. Тому, що немає джерел, які б уточнювали, скажімо, різницю між назвами: червоний, кармази-

новий, малиновий, багряний, багровий і пурпуровий, а описи цих назв у «Словнику української мови» широкі та частково збігаються, важко визначити їх відповідність близько півтузенту аналогічних англійських назв. Щоб якось розв'язати цю проблему, українські назви кольорів у покажнику зібрано в одинадцять груп, таких як: жовті кольори, червоні кольори, назви кольорів волосся, назви мастей тварин тощо.

При кожній українській назві подано її визначення у «Словнику української мови» (якщо вона там вміщена) та один або більше англійських її відповідників.

У ДОДАТОК II включено також, як окремий розділ, короткий розгляд проблеми назв кольорів українського національного прапора.

Подяка

Від початкового задуму «Словника кольорів» до його появи друком минуло п'ятнадцять років. У ході своєї праці укладач діставав цінні мовні поради й консультації від покійного вже ред. Вячеслава Давиденка, як і від проф. Василя Чапленка. Деякі зауваги дістав він також від проф. Сергія Крашеніннікова та пок. д-ра Михайла Данилюка. Усім їм укладач щиро вдячний. Особлива подяка належить інж. Михайлові Пежанському за допомогу в технічній підготові словника до друку (включаючи фінансову).

Вдячність висловлює укладач також проф. Богданові Струмінському за зредагування цього словника, а проф. Василеві Леву за заходи, щоб цей словник вийшов виданням Наукового Товариства ім. Шевченка.

Цей словник появляється як результат тісної співпраці Термінологічної Комісії НТШ (очолюваної проф. Левом) та Українського Термінологічного Центру в Америці (УТЦА), якого головою був ред. Давиденко (в 1965-1978 рр.). Инж. Пежанський та автор цього словника є членами управи Комісії і Центру. Бібліотека Центру, зокрема її рідкісні термінологічні словники київської Української Академії Наук з 1920-их і 1930-их років, були дуже помічні авторів в цього праці.

Врешті дякуємо дійсним членам НТШ професорам Олексі Біланюкові та Марії Овчаренко за перегляд манускрипту словника та рекомендації Видавничій Комісії НТШ його видати.

СКОРОЧЕННЯ І ДОМОВЛЕНОСТІ

А. Скорочення

Англійські

a. — adjective
attr. — attributive
Brit. — British usage
c. — color
Cf. — compare
c-s — colors
fem. — feminine gender
n. — noun

n. a. — noun and adjective
pl. — plural
q. v. — see this (quod vide)
UCL — Universal Color Language
U.S. — American usage
v. — verb
v. i. — verb, intransitive
v. t. — verb, transitive

Українські

a. — або
амер. — американське
відт. — відтінок
в сер. — в середньому
двозн. — двозначне
див. — дивись у, дивись під
з анг. — з англійської мови
зах. — західноукраїнське
звич. — звичайно
з нім. — з німецької мови
зокр. — зокрема
з поль. — з польської мови
з рос. — з російської мови
з фран. — з французької мови
к. — колір
к-и, к-ри — кольори
к-ів — кольорів

к-у — кольору
мн. — множина
н. — назва
найч. — найчастіше
о: — далі йде опис кольору
півд. — південний
півн. — північний
помилк. — помилковий,
помилково
приб. — приблизно
проп. — пропонуванний переклад
р. — ботанічна назва роду
рослини
род. — родовий відмінок
УНК — Українське назовництво
кольорів (укр. відповідник
для UCL)

Б. Домовленості

Повторювані слова подані подекуди скорочено як: перша літера слова — остання літера слова.

« » — слова в таких лапках є дослівним перекладом англійської назви, невживаним, однак, у мововжитку.

„ ” — слова в таких лапках є зайві запозичення з рос. мови, тим то вони не рекомендовані до вжитку.

- 1) Терміни **колір** і **барва** вважаємо однозначними, а тим самим взаємозамінними (звичайно, з граматичним узгідненням прикметника).
- 2) Щодо слів типу **жовтавий, зеленавий та червоनावий**, то їх паралельні форми типу **жовтявий, зеленавий та червонявий** є також літературні.
- 3) У словнику вжито американських правописних форм у словах *color, gray*, які в британському варіанті мають правопис *colour, grey*.
- 4) У словнику відрізняємо термін **ясносиній**, що відповідає англ. *light blue* в системі UCL, від терміна **блакитний**, що відповідає в цій же системі кольорові *greenish blue*.
- 5) Наголоси в українських словах подано лише там, де може бути сумнів, або де західноукраїнська вимова звичайно різниться від літературної.
- 6) У словах з двома *однаковими* знаками наголосу один і другий наголос засвідчені у літературі. У словах з двома *різними* знаками наголосу, наголос (´) є головний, а наголос (˘) є допоміжний.
- 7) Нормалізуємо правопис назв кольорів на *-евий / -овий* за засадою: *-евий* тільки з наголосом на *-ев-* (від функціонально м'яких основ, напр. *рожевий, але оранжовий*). (Пропозиція редактора).
- 8) В англійському реєстрі, для заощадження місця, пропускаємо з'єднувальну риску (дефіс) у прикметниковій формі двослівних гасел, які є одночасно іменниками і прикметниками. Для прикладу, гасло *bottle green n. a.* треба розуміти як *bottle green n., bottle-green a.*
- 9) В українській мові є чотири способи визначання кольору (як загального поняття і як атрибуту), напр., **бурштин, бурштиновий, кольору бурштину і бурштинового кольору**. Щоб не перевантажувати українських перекладів, подаємо в них тільки перші два типи визначення, із зрозумінням, що в кожному випадку від них можна творити дальші дві форми в родовім відмінку. (У випадку складених назв кольорів родовий відмінок зберігаємо у всіх складниках назви, напр., **кольору старого золота, а не: кольору старе золото**).

В. Значення кодів джерел у реєстрі словника

Повний бібліографічний опис нижченаведених джерел подано в розділі «Джерела і література до теми», у підрозділах А-Г.

- Код: Джерело:**
- [1] Merriam-Webster Collegiate Dictionary (Підрозділ В. ч. 17)
 - [2] American Heritage Dictionary (Підрозділ В. ч. 1)
 - [3] Oxford Illustrated Dictionary (Підрозділ В. ч. 13)
 - [4] Dictionary of Color Names (Підрозділ В. ч. 10)
 - [5] Загальні словники англійської мови, інші як (1) до (3)
 - [АК] Андрусичин і Крет, **Українсько-англійський словник** (Підрозділ А. ч. 1)
 - [Б] Бойків та ін., **Словник чужомовних слів** (Підрозділ А. ч. 7)
 - [Г] Грінченко, **Словарь української мови** (Підрозділ А. ч. 14)
 - [ЗД] Термінологічні словники «Золотої доби» української термінології, 1923-1932 рр. (Підрозділ А. чч. 9, 26, 29, 30)
 - [М] Мельничук, **Словник іншомовних слів** (Підрозділ А. ч. 20)
 - [Мю] **Англо-русский словарь** (Підрозділ Г. ч. 3)
 - [О] Орел, **Словник чужомовних слів** (Підрозділ А. ч. 22)
 - [П] Подвезько і Балла, **Англо-український словник**, (Підрозділ А. ч. 25)
 - [ПУ] Гумецька, **Польсько-український словник** (Підрозділ А. ч. 15)
 - [С] **Словник української мови**, 11 томів (Підрозділ А. ч. 5)
 - [У] **Українська радянська енциклопедія** (Підрозділ Б. ч. 11)

**English-Ukrainian Dictionary
of Color Names and Color Science**

* * *

**Англійсько-український словник
назв кольорів і кольорознавства**

А

absorbance, absorbancy n. (in c. measurement the negative common logarithm of transmittance) абсорбантність (проп.), поглинальна здатність [B-9]. Cf. **reflectance, transmittance**.

absorption spectrum n. спектр поглинання.

achromatic a. ахроматичний о: I. білий а. сірий а. чорний; II. безбарвний, небарвистий, безколірний, безкольоровий.

achromaticity, achromatism n. ахроматичність, ахроматизм.

achromatous a. I. **achromatic**; II. недостатньо кольоровий.

adjacent colors n. pl. (in a spectrum) суміжні к-и, сусідні к-и.

African brown n., a. «африканський» брунатний к. о: темний сір'явобрунатний а. брунатнуватосірий [4].

agouti a. к. «агу́ті» (назва масти тварин, від назви амер. гризуна) о: вигляд хутра, у волосках якого чергуються ясні й темні кільця.

alabaster n., a. алябастр(овий) (к.) (к. мінералу) о: блідий жовтаворожівий а. жовтавосірий а. синявобілий [4].

albescent a. біліючий, блідніючий; білястий, білуватий.

albino n. альбінос (людина а. тварина з ненормально білим волоссям і шкірою).

almond n., a. «мигдалевий» к. (к. мигдалевих горіхів) о: блідий жовтобрунатний [2], жовтавобрунатний (ясний а. ясносір'явий) а. брунатний (ясний а. ясносір'явий) [4].

almond green n., a. «мигдалёвозелений» к. (к. листя мигдалевого дерева) о: (в сер.) помірний жовтозелений [2, 4], сір'явозелений а. темний жовтозелений [4].

amaranth n., **amaranthine** a. амара́нт, амара́нтовий к. [AK] (к. суцвіття щириці, амаранту) о: темний червоновофіялковий [1], густий червоновофіялковий, а. синявочервоний (темний а. сір'явий) [2, 4], червонофіялковий [3].

amber n., a. бурштін(овий), янтар(ний), янтаревий (к.), (к. викопної смоли) о: напівпрозорий жовтавий а. брунатнуватий [1]; (в сер.) темний оранжовожовтий [1], оранжовожовтий (помірний; темний; глибокий) [2, 4]; прозорий жовтий [3, C].

- amberlite** п. ясний жовтавобрунатний [4].
- American Beauty** п. к. троянди «Американська красуня» о: сіняво-червоний (помірний а. темний) [2, 4], червоний (помірний а. ярий) [4].
- amethyst** п., **amethystine** а. аметистовий (к. різновидів кварцу а. корунду) о: червонофіялковий (ясний до темного; ярий; сір'явий) [1-4], сір'явий червонофіялковий [2, 4], фіялковий [3, Б, О, М], блакитнуватофіолетовий [С].
- antelope** п. «антилоповий» к. (к. шкури антилопи) о: ясний оливково-брунатний [4].
- antique gold** п. к. «античне золото», старе золото о: жовтий (помірний; густий; темний) а. темний зеленавожовтий а. темний оранжовожовтий а. сильний жовтавобрунатний [4]. Cf. **old gold**.
- antique white** к. «антична біль» о: жовтавобілий а. бруднобілий [4].
- apple green** п., а. «яблучнозелений» к. (к. зеленого яблука) о: жовтозелений (помірний; сильний; ярий) а: жовтавозелений (ясний; помірний; сильний) [2, 4].
- apple red** п., а. «яблучночервоний» к. о: ярочервоний [4].
- apricot** п., «морельовий» (к. плоду) о: (в сер.) помірний оранжовий [1], оранжовий (ясний; помірний, сильний) а. сильний оранжовожовтий [2, 4].
- aqua** п., а. «водяний» к. (к. води) о: ясний блакитнуватозелений а. блакитний [2, 4].
- aquamarine** п. (к.) аквамарин, аквамаріновий (к.) аквамарінний (к.) (к. самоцвіту берілу) о: синій а. зелений [1], синьозелений [1, 2], білосиній а. ясноблакитний [2, 4], (прозорий) сінявозелений [3, Б], блакитнуватозелений [С], зеленуватоблакитний [П], синюватозелений а. блакитний [М].
- arbutus pink** п., а. «арбутусоворожевий» к. (к. квітів півн. амер. рослини *trailing arbutus* [*Epigaea repens*]) о: помірно рожевий [4].
- artificial light** п., штучне світло.
- ashen** а. І. попельастий, попелястий, попельнастий. II. мертвотно блідий, мертвотно блідий [П], мертвецьки блідий. Cf. **cadaverous**.
- ash rose, ashes of rose(s)** п. к. «спопеліла троянда», бруднорожевий, тьмянорожевий, о: сір'яві відтінки сінявочервоного а. червоного а. темнорожевий [4].
- attractive** а. привабливий, привабний, принадний, принадливий, милий.
- auburn** п., а. (звич. про волосся) (золотисто)каштановий (к.) [П]. о: червоनावобрунатний а. брунатний [1, 2], золотістобрунатний [3].

aureate а. золотистий [1, 2, П].

austere а. суворий; простий.

autumn brown п., а. «осіннобрунатний» к. о: брунатний (помірний а. сірявий) а. жовтобрунатний (темний а. сильний) а. помірний олівковобрунатний [4].

avocado п. «авока́довозелений» к. (к. плоду авокадо) о: темнозелений [5], сіряво-, а. бруднозелений.

azure, azure blue п., а. лазур, блакить (к. чистого неба), лазу́рвий, лазу́рний, небесний; о: ясний рожевува́тосіній [2, 4], небесносіній [3], (зокр. в геральдиці) синій [3, О], блакитний, голубий [С, П], яскра́восіній [С]. Cf. **sky blue**.

В

baby blue п., а. «блакитний (синій) для немовлят», ніжно- а. тендітноблакитний (синій) (к.), о: блакитний а. синій (дуже ясні а. бліді) [2, 4].

baby pink п., а. «рожевий для немовлят», ніжно- а. тендітнорожевий (к.) о: рожевий а. жовта́ворожевий а. синя́ворожевий (блідий до помірного) [2, 4].

bald а. (as in «bald eagle») білоголовий (напр. білоголовий орел).

bamboo п. «бамбу́ковий» к. о: жовтий (блідий до помірного) а. брудножовтий а. жовта́вобрунатний (ясний до помірного) [4].

banana п. «банáновий» к. о: ясножовтий а. сірявожовтий [4].

band see **spectral band**.

barred а. (регулярно) смуга́стий, смужкува́тий (особл. з поперечними смугами).

bay п., а. гні́дій (к.) (масть коней) [П] о: черво́навобрунатний [1-4]; (С, гнідий =) темнобрунатний.

beam п. (of light) I. промінь (світла); II. світло́вий жмут, світло́вий „пучок”.

beaver п. «бо́бровий» к. о: бруднобрунатний а. жовта́вобрунатний (ясний до темного) [2, 4].

Beer's law (in с. measurement) закон Біра (про вбирання світла кольоровим розчином).

beetroot purple п., а. бу́ря(ч)ко́вий (к.) о: густий синявочервоний [4]; темночервоний з синявим відтінком [С].

beige п., а. бе́ж, бе́жовий (к.) о: брудно- а. жовта́вобрунатний, брудно- а. сірожовтий (блідий а. ясні відтінки) [1-4]; „світлокори́чневий”, з кре́мовим відтінком [С].

beryl blue п., а. «бері́лова синь», «бері́ловосіній» о: ясний а. дуже ясний блакитний [2].

- beryl green** п., а. «берілова зелень», «беріловозелений», «сма́рад-д(овий) о: блакитнуватозелений (ясний до яскравого) [2]; (С, смарагдовий =) яскравозелений. Cf. **emerald**.
- bice blue; bice** п. [П] «сма́льтова синь», «сма́льтовий синій» (к. пігменту із сма́льти [3]; к. пігменту азу́риту [2] о: (помі́рний) синій [2, 4], блідосиній [Мю]; блідосі́рий [П, помилк.].
- bice green** п., а. «малахітова зелень»; «малахітовозелений» (к. міне-ралу малахіту [2]; к. суміші сма́льти з аврипігментом [3]; о: (по-мі́рний) жовтозелений [2, 4]. Cf. **malachite green**.
- bicolor, bicolored** а. двобарвний, двобарвний, двоколірний, двоко-льоровий.
- biscay green** п. а. «біска́йський» зелений (к.) о: жовтозелений [2, 4].
- biscuit** п. «бісквітовий, бісквітний» к. (к. пéчива) о: блідо- а. ясно-брунатний [2, 4]; бруднобрунатний а. ясний брудний жовтаво-брунатний [1].
- bishop's purple** п., а. «єпископський пурпур», (багрянець) о: помір-ний черво́нявофія́лковий [2]. Cf. **purple**.
- bishop's violet** п., а. «єпископський фіолет», о: черво́нявофія́лковий (помі́рний до ярого) [2].
- bisque** п. к. «біск» (к. невипаленої кераміки) о: блідий ора́нжово-жо́в-тий до жовтавосі́рого а. к. від жовтаво́роже́вого до брудно-жовтого [2].
- bister** п., **bistre** п., а. к. бістр о: I. (пігмент) жовтаво́бруна́тний до темнобрунатного [1]; II. (заг.) брудно- а. жовтаво́бруна́тний [1, 2]; брунатний [3], темнобрунатний [М].
- bittersweet** п., а. (к. плодів півн.-амер. рослини *Celastrus scandens*) о: темний а. густий черво́нявоора́нжовий [2, 4], темноора́н-жовий [4].
- bizarre** а. дивовижний, химерний, екстравагантний (к.).
- black** п. а. чорний.
- black-and-blue** а. (про к. тіла) в синцях, в синяках, посинячений.
- black-a-vised, black-a-vised** а. смуглий, сма́глий, сма́гливий.
- blacken** v.i. (по)чорніти, (з)чорніти.
- blacken** v.t. also **black** v.t. (по)чорніти, начорніти.
- blackish** а. чорнуватий, дуже темний.
- blackness** п. чорно́та, чорні́сть, чо́рнява, чорнь.
- blanch** v., i. (з)бліднути, (по)бліднути, (с)попеліти.
- blanch** v.t. знебарвлювати, знеба́рвити; вибілювати, вибілити.
- blazing** а. палаючий; буйний, яскравий, пишний.
- bleach** v.t. знебарвлювати, знеба́рвити; вибілювати, вибілити.
- blond** п. а. I. (заг.) ясний жовтаво́бруна́тний до темного брудно-жовтого [1, 2]. II. (про особу), also **blonde** п. (fem.), блонди́н,

- блондинка, білявець, білявка. III. (про волосся) рúсий, русявий; білявий; солóm'яного к-у. IV. (про колір обличчя і шкіри) білий, ясний. V. (про дерево, меблі) я́сний, світлий, яснобарвний.
- blood red** а. кривавий, кривавочервоний, багровий, багряний о: червоний (помірний до яскравого).
- blotched a., blotchy a., splotched a., splotchy a.**, плямистий, заплямлений.
- blue** п. синь, синій; блакить, блакитний, а. голуби́нь, голуби́й (неточно, бо «блакитний» це к. суміжний із синім у соняшному спектрі, тобто зеленавосиній).
- bluebird** п. «пташиносінній» к. о: (к. оперення півн.-амер. пташки [g. Siala]) о: помірно́синній.
- blu(e)ish** а. синя́вий, синюватий; блакитнуватий, голубуватий.
- blueness** п. сі́нява, синь. сі́низна́, синьо́та́.
- bluishness** п. сі́нявість, синюва́тість; блакитнуваті́сть, голубува́тість; (в медицині) синю́шність, синю́ха, ціяноза.
- blush** п. (почервоніння обличчя) краса́ка, рум'я́нець, спаленіння, зашарі́ння.
- blush, flush** v.i. (по)червоніти, (за)шарі́тися, (с)паленіти, (по)рум'я́нити (від сорому тощо), красіти (зах.).
- blushed** а. (обличчя) зашарі́лий, зашарений, укритий рум'я́нцем.
- bois de rose** к. «паліса́ндрове дерево» (з франц.) о: брудночервоний [2]. Cf. **rosewood**.
- bold** а. смі́ливий, відважний; чи́ткий (к.).
- bone** п. а. «кістя́на бі́ль», «кістя́нобі́лий» о: блідобе́жовий [5].
- bordeaux** п.а. бордо́, бордо́вий о: сі́нявочерво́ний (брудний до темного) а. червоний [4], темночервоний [С, Б], вишневочерво́ний [О]. Cf. **claret**.
- bottle green** п. а. пляшко́вий к. [II] о: темнозелений [3, 4, II] та відті́нки (жовта́вий, синя́вий, сі́рпавий) [4]
- brick red** п. цегля́стий, цегли́стий, цегля́ний к. о: черво́нявобруна́тний [1, 2, 4], темно- а. брудночервоний [3, 4].
- bright** а. я́сний, світлий, яскра́вий, чи́стий.
- brighten** v. i. (про)ясніти, проясня́тися, прояснитися, прояснюва́тися.
- brighten** v. t. прояснюва́ти, проясня́ти, проясні́ти.
- brightness** п. I. ясність, яснота́, яскра́вість, блиску́чість, чи́стота́. II. = **lightness**. III. **dyer's brightness** (у фарбарстві) чи́стота к-у (відсутність сі́рости).
- brilliance n., brilliancy** n. (extreme brightness) блиску́чість, яскра́вість.
- brilliant** а. I. блиску́чий, виблиску́ючий, яскра́вий. II. (a descriptive term in the UCL system) яскра́вий (див. Додаток I).
- brindle(d)** а. (of an animal) ря́бій, пері́стий; муру́гий, смуга́стий;

- цяткований, плямистий о: брунатнуватий а. сіривий з темнішими смужками а. цятками [1, 2, 3].
- brittany blue** «британська синь», «британська блакить» о: помірний блакитний [2].
- bronze** п. а. бронза; бр́онзовий о: I. металічний к. бронзи. II. (помірний) жовта́вобруна́тний а. олі́вковобруна́тний [4]; „золотістоко́ричневий” [С].
- brown** п. а. брунатний, бурий, „ко́ричневий” (з рос.) бр́онзовий (неточно; з поль.).
- brownish** а. брунатнува́тий, буруватий, „ко́ричнюва́тий” (з рос.), „бронзовавий” (неточно, з поль.).
- brownstone** п. а. к-у «бурого каменю» (к. роду будівельного каменю) о: сі́рјавобруна́тний [2, 4].
- buckskin** п. а. (с. of horses, U. S.) жовтосі́рий з темною гривовою і хвостом (масть коня) [1, 2].
- buff** п. а. к. «ре́меню» (к. обробленої шкіри з вола, буйвола тощо) о: жовтий (я́сний до помірного) а. ора́нжовожовтий [1], жовта́вороже́вий до рожевого (блідий до помірного) а. (помірний) ора́нжовожов́тий до ясного жовта́вобруна́тного [2], тьяножовтий [3].
- burgundy** п. «бургу́ндський» к. (к. вина) о: темний брудний а. чорнуватий червонофія́лковий до темного сі́нявочерво́ного а. черво́нобруна́тний [2, 4].
- burnished straw** к. «полірованої соломи» о: яснобрунатний [4].
- burnt orange** п. а. «палений ора́нжовий» о: черво́навоора́нжовий (помірний до сі́льного чи густого) а. сі́льноора́нжовий а. брунатнува́тоора́нжовий [4].
- burnt sienna** п. а. к. «палена сієна», I. к. черво́навобруна́тнува́того пігменту [2]. II. темний черво́навоора́нжовий [2]. Cf. **raw sienna**.
- buttercup** п. **buttercup yellow** п. а. к. «жовтець», «жовтецевий» (к.) (к. квітки) о: яро́жовтий [4].
- butternut** п. к. «батернат» (к. тканин, фарбованих екстрактом з кори амер. горіха butternut, *Juglans cinerea*) о: брунатнуватий [2], олі́вковобруна́тний [4].

С

- cadaverous** а. мертве́цький, тру́пячий, мертво́тно блідий, мертво́но блідий [II], мертве́цьки блідий. Cf. **ashen**.
- cafe au lait** к. «кава з молоком» (франц.) (к. кави пів-на-пів з молоком) о: яснобрунатний а. брудний я́сний жовтобрунатний.

- calico** а. U. S. рябій, перістий, строкатий, смугастий а. плямистий (зокр. про тварин).
- camel** п. а. «верблюжий» к. о: в сер. ясний жовтавобрунатний [1].
- cameo rose** п. «камейнорожівий» к. (один з к-ів візерунка камеї) о: блідий оранжовожовтий а. ясний синяворожівий [4].
- camouflage colors** маскувальні кольорі. Cf. **protective colors**.
- canary** п., **canary yellow** п. а. «канарковий» (к.) о: ярозовтий (ясний а. помірний) [1,2].
- candy stripe** п. двобарвносмугастий (звич. в білий і червоний к-ри).
- cardinal, cardinal red** п. а. «кардинальська червінь», «кардинальський червоний» о: червоний, (темний, густий а. ярий) [3, 4].
- carmine** п. а. кармін, карміновий, кармінний [С], о: червоний (ярий а. сильний) [1, 2], ярий синявочервоний [2]; яскравочервоний [С].
- carnation** п. а. I. (also **pink** or **red carnation** [4]) (к. квітів гвоздички), «гвоздиковорожівий» (к.), «гвоздиковочервоний» (к.) о: помірний червоний [1, 4], = **rose pink** q.v. [3], яскравий синяворожівий [4], ясночервоний [П]. II. (also n. pl.) (відтінки к-у людського тіла, зокр. в малярстві) тілесний (к.) о: жовтий (блідий а. сіривий) [2, 4].
- carrot** а. «морквяний» (к. кореня моркви); рудоволосий, о: звич. оранжовий [1], жовтооранжовий [2], оранжовочервоний [3], червонуватий [П].
- cast** п. (of a color) лёгкий відтінок (одного кольору в другому, основному).
- castor** п. «бобровий» к. о: брунатнуватосірий [4]. Cf. **beaver**.
- catawba** п. к. «катоба» (к. плодів сорту америк. винограду) о: червоний (дуже темний а. чорнуватий) а. темний синявочервоний [4].
- cedar** п. «кедровий» (к. деревини кедра) о: сіривочервоний а. червонавобрунатний (помірний а. сіривий) [4], (в сер.) сіривочервоний [B-18].
- celadon** п. селадін(овий) (к.) (зах) о: I. also **celadon green** блідий бруднозелений [3], «вербовозелений» [3]. II. also **celadon blue** блідий а. дуже блідий синій [2].
- celery** п. а. «селеровозелений» к. о: брудний ясний жовтозелений.
- centroid color** (in the UCL system) осередковий к. (проп.).
- cerise** п. а. вишневий (к.) (прибл.) о: помірний червоний [1]; синявочервоний (густий до ярого) [2]; прозорий ясночервоний [3]; темночервоний [С].
- cerulean, cerulean blue** п. а. небесна синь, небесна блакить, небесно-

- сінній, небесноблакитний о: синій а. блакитний (ясний до ярого) [2]; густий синій [3].
- chalky** а. ма́товий білий, ма́товобілий (як крейда).
- chamois** п. «за́мшевий» к., к. «замша» о: помірний жовтий а. брудножовтий [2].
- champagne** п. а. «шампанський» к. (як шампанське вино) о: блідий оранжовожовтий (і сіряві відтінки) [1, 2] блідополовий а. зеленавожовтий [5].
- charcoal** п. «деревновугляний» к., вугляний к. о: темний сірявобрунатний до чорного а. темного фіялкуватосірого [2].
- charcoal gray** п. а. вугляносірий (к.) о: темносірий а. чорний [4].
- chartreuse** п. а. к. «шартрєз» (к. зеленої різновидности лікеру) о: група к-рів, найч. яскравий жовтозелений [1]; зеленавожовтий (яскравий до помірного) а. жовтозелений (помірний а. сільний) [2]; блідий яблучнозелений [3].
- chatoyant** а. (з)мінливий (щодо кольору або полиску).
- checkered, chequered** а. І. клітчастий; (про тканини) картатий. ІІ. вкритий ясними й темними плямами [2]. ІІІ. **variegated** [1, 3].
- cheerful, cheery** а. бадьорий, життєрадісний.
- cherry, cherry red** п. а. вишневий, черешневий (к.) о: група к-ів, найч. (помірний) червоний [1]; червоний а. синявочервоний (помірний до сильного) [2].
- chestnut, chestnut brown** п. а. каштановий, гнідій (масть коня) о: (помірний) червонявобрунатний а. сірявобрунатний [1, 2]; густий червонявобрунатний [3]; брунатний [С, для каштановий]; „темнокоричневий” [С, для гнідій].
- Chinese red** see **vermillion**.
- chocolate** п. а. шоколядовий, чоколядовий, шоколядний, чоколядний о: в сер. брунатнуватосірий [1]; густий червонявобрунатний а. брунатний (теж сіряві відтінки) [2], темнобрунатний [3].
- chocolate brown** п., а. шоколяднобрунатний, чоколяднобрунатний, шоколядобоурунатний, чоколядобоурунатний (к.) о: брунатний (темний; сірявий; темносірявий) а. темний червонявобрунатний а. жовтавобрунатний (темний а. темносірявий) [4].
- chroma** п. І. насиченість, інтенсивність к-у (в системі Манселла). Cf. **saturation**. ІІ. **chromaticity** q. v.
- chromatic** а. І. (інтенсивно) забарвлений, (густо)кольоровий. ІІ. хроматичний (що стосується к-ів, напр. хроматична аберация).
- chromatic** а. (as in: **monochromatic, polychromatic, etc.**) -барвний, -кольоровий, -колірний (напр. однобарвний).
- chromatic colors** п. pl. хроматичні кольори (інші як чорно-білі).

- chromaticity** n. хроматичність (властивість к-у, що поєднує його «насиченість» і «різновидність», див. Діаграма I, стор. 69).
- chromaticity diagram** n. (in the CIE colorimetry) діаграма хроматичності (в системі к-ів МКО).
- chromatics** n. pl. (a branch of colorimetry) хроматика.
- chromatography** n. (a method of separation of often colored substances) хроматографія.
- chrome green** n., a. «хромова зелень», «хромовозелений» к. о: дуже темний жовтавозелений до помірного а. сильного зеленого [2].
- CIE system** (c. description system of Commission Internationale de l'Eclairage) система CIE, система МКО (Міжнародної Комісії Освітлення).
- cinereous** a. попелястий, попелистий о: сірий, підбарвлений чорним [1, 2], ясносірий а. синявосірий [4].
- cinnabar** see **vermillion**.
- cinnamon** n., a. цинамоновий (к.) „корічневий” (з рос.) о: ясний жовтавобрунатний [1, 2], „яснокоричневий” [П].
- citrine** n., a. «цитроновий» к. (к. плоду цитрона) о: I. блідожовтий (к. самоцвіту) II. олівковий (ясний до помірного) [1, 2].
- claret** n. бордо, бордовий (прибл.) о: синявочервоний (темний а. сірявий) [1, 4] а. темний синяворожевий [2, 4].
- clarity, clearness** n. прозорість; чистота; чіткість, ясність [1, П].
- cobalt blue** n., a. «кобальтова синь», «кобальтовий синій» (к. пігменту) о: синій (густий до ярого) а. сильний блакитний [2].
- cochineal** n., a. кармін, карміновий, кармінний (к.) о: ярочервоний [2], яскравочервоний [С].
- cocoa** n., a. «какаовий» к. о: черонавобрунатний (помірний а. сірявий) а. брунатний (помірний а. ясний) [2, 4].
- coffee** n., a. кавовий (к.) о: жовтавобрунатний (помірний, темні та сіряві відтінки) [2, 4], темний олівковобрунатний [4].
- cold** a. (of a c.) холодний к. (напр. синій, зелений).
- color, colour** (Brit.) n. I. (a sensation produced by light) колір (род. кольору, мн. кольорі),* барва; „краска” (зах.; інше знач.). Cf. **blush, flush**. II. (of animal color) масть. III. (a material) see **colorant**. IV. (complexion, skin tone) а. забарвлення шкіри або обличчя; б. рум'янець, почервоніння обличчя. V. (in painting, writing) кольоріт. VI. (atomic physics) (property of quarks) «колір» субато-

* Хоч у *Правописному словнику* Г. Голоскевича наголос множини є — *кольори*, у *словнику Українська літературна вимова і наголос* (Київ, 1973) є: *кольорі*, але «два *кольори*».

- мових частинок — кварків (властивість, що не має ніякого зв'язку із значенням I).
- color** attr. кóльоровий, барвний; кóлірний (що стосується к-у).
- color** v. i. I. забарвлюватися, забарвитися. II. **blush** v. i., q. v.
- color** v. t. забарвлювати, (за)барвити, (за)кольорувати, (за)кольорувати, красити; фарбувати.
- colorable** a. I. здатний забарвлюватися, барвосприйнятливий. II. справжній на вигляд, позірно правдивий. III. обмáнливий.
- color absorption** n. поглинáння к-у, абсобція к-у.
- colorant, coloring matter** n. (a dye, stain or pigment) барвник (проп. вживати тільки для **dye** та **stain**); пігмент; кольорáнт (барвник а. пігмент), барвільна речовина́ (проп.)
- coloration** n. забарвлення; (у тварин) масть.
- color blending, color mixing** змішування кóльорів, або барв.
- color-blind** a. «сліпий на кольори», барвосліпий (проп.); (частково барвосліпий) далтонік.
- color blindness** n. кóлірна сліпотá, барвосліпотá (проп.). Cf. **daltonism**.
- color card, color chart** n. карта (зразків) к-ів, атлас (зразків) к-ів.
- colorcast** n. кольорова передача, кольорова трансляція.
- colorcast** v. t. передавати в кóльорах, транслювати в кóльорах.
- color chip** n. зразок а. етальон кольору а. кольоранта (звич. у формі щитика або жетона).
- color circle** see **hue circle**.
- color-coded** a. барвокодóваний (проп.).
- color comparator** n. (a type of colorimeter) кóльорокомпарáтор.
- color differentiation** n. розрiзнювання кóльорів, розрiзнення кóльорів.
- colored** a. I. забарвлений, зафарбований. II. небілий.
- colored person** n. кольорова людина, небіла людина (людина небілої раси).
- colorfast** a. (of textiles) тривкобар(в)ний (проп.), тривко фарбований (про текстильні вироби).
- colorful** a. барвистий, кольористий, різнобарвний.
- colorific** a. що дає кольори; що стосується кольорів.
- colorimeter** n. кольоримéтр.
- colorimetry** n. I. (the characterization of c.) кольориметрія. II. (a method of chemical analysis) кольорометрична аналіза.
- coloring** n. I. (дія) фарбування, забарвлювання, барвлення. II. (наслідок дії) забарвлення, пофарбування.
- coloring matter** see **colorant**

colorist n. I. (of textiles, fibres) фарбар, фарбарка, фарбувальник, фарбувальниця. II. (of any substrate) кольорувальник, кольорувальниця (проп.). III. (an artist) кольорист.

coloristic a. кольористичний.

colorless a. безбарвний, безколірний.

colorless dye, optical bleach n. «безбарвна фарба», оптичний вибілювач (проп.).

color match n. I. еквівалентність (прирівнюваних) кольорів. II. гармонія кольорів.

color matching n. I. (for c. equivalency) прирівнювання кольорів (для відтворення даного к-у сумішю інших к-ів). II. (for c. harmony or suitable c. combination) гармонізація кольорів, взаємоприсотосування кольорів.

color-matching accuracy n. точність відтворення (якогось к-у сумішню інших).

color measurement n. вимірювання кольору, вимірення к-у.

color mixture curves n. pl. (in the CIE system) криві змішування к-ів.

color order system n. система визначування к-ів, скаля к-ів.

color perception n. колірне сприймання, сприймання кольорів.

color primaries see **primary color**.

color rosette see **hue circle**.

color scheme n. колірна схема, гармонійна комбінація кольорів.

color science n. кольорознавство.

color selection n. підбір кольорів, вибір к-ів.

color sensation n. колірне відчуття.

color separation negative n. (in photography) кольороподілений негатив, роздільнобарвний негатив (проп.).

color solid, color tree (Brit.) n. брила кольорів, барвовідмітна брила (проп.).

color space n. колірний простір (тривимірне розташування к-ів системи).

color vision n. колірний зір, кольоровий зір.

color wheel see **hue circle**.

complementary color, color complement n. взаємодоповняльний колір, комплементарний колір.

cone n. (in the retina of an eye) колбочка (в сітківці ока).

cone vision n. бачення колбочками (але не — паличками).

continuous spectrum n. безперервний спектр.

conventional a. (of c.) звичайний, узвичаєний, традиційний (к.).

copen, copenhagen (blue) n. a. «копенгагенська синь» o: (в сер.) помірносіній [1]; сіривосіній до червоновоєсінього [2, 4].

copper, coppertone n. мідяний, мідянистий к. o: червоновоєоранжо-

- вий (помірний а. сірявий) а. брунатнува̀тооранжовий а. оранжовий [4], металічний черво̀навобрунатний [5], черво̀ножовтий [С].
- coral** п., а., **coralline** а. «кораль», коральовий, коралевий (к.) о: група к-ів, найч. густорожевий [1], рожевий (густий а. сильний) а. черво̀навооранжовий а. помірночерво̀ний; яскра̀вочерво̀ний [С].
- coral pink** п. а. «коральоворожевий» (к.) о: жовта̀ворожевий (помірний; густий; сильний) [1, 2].
- cordovan** п. «кордо́вський» (від назви сорту шкіри) о: темнобрунатний (сіряві відтінки) а. темночервоний [4].
- cork, cork tan** п. «ко́рковий» к. (к. корка) о: яснобрунатний [4].
- corn** п. кукурудзяний к. (к. стиглого плоду кукурудзи) о: помірний жовтий, [4]; золотистожовтий [С]. Cf. **maize**.
- cornflower blue** п. воло̀шкóвосиній к. (в сер.) помірний черво̀наво-синій [1]; [С, воло̀шкóвий =] синій.
- crab apple** п. «ра́йськоя̀блучний» к. (к. райських яблук) о: черво̀нооранжовий (сильний а. помірний) [4], жовточервоний [С].
- cranberry** п. «журавли́нний» к. (к. плодів журавлини [g. Oxycoccus]) о: глибоко- а. помірночерво̀ний [4].
- cream** п. а. кре́мовий (к.) о: блідожовтий а. жовта̀вобілий [1, 2, 3, С], жовта́стий [Б].
- crimson** п., а. о: густий сinyàвочерво̀ний [1, 3]; сinyàвочерво̀ний (густий до ярого) а. ярочервоний [2], темночервоний а. мали́новий [П].
- crocus** п. I. шафра́новий (к.) (к. цвіту шафра́ну) о: оранжовий а. оранжовожовтий [4]. II. черво̀навофія́лковий (блідий, ясний а. сірявий) (к. спорошкованого оксиду заліза — «крокусу»).
- custom color** п. фарба (виготовлювана) на замовлення.
- cyan** п. (a substantive primary с.) «ціян», блакитний, голубий к. (субтрактивний первинний к.) о: зелено̀восі́нний [1, 2].
- cyanic** а. синій а. сinyàвий [1, 2, 3].
- cyanotic** а. синю́шний (див. Додаток II, Назви к-ів тіла).

D

- daffodil** п. «нарці́зовий» к. (к. жовтого нарциза) о: яскравий а. ярий жовтий [2]; теж: оранжовожовтий до жовтого (помірний а. сильний) [4]; блідожовтий [3, П].
- daltonism, Daltonism** (Brit) п. далтоні́зм (частко́ва ко́лірна сліпотá, звич. нерозрі́зняванн́я зелено́го і черво́ного ко́льорів).
- damson** п. «терно́сли́вовий» (к. плоду терно́сливи) о: фія́лковий (помірний а. темний) [4].

- dandelion** п. а. «кульбабовий» к. (к. цвіту кульбаби) о: яскравий а. ярий жовтий [2, 4].
- dapple(d)** а. (вкритий плямами іншого від фону к-у) (звич. про тварин) рябій, перісний (про коня — теж) тарка́тий, яблука́тий, яблукáтий. Cf. **mottle(d)**, **freckled**.
- dapple-gray** а. (масть коня) сіроплямістий, сірояблукáтий, сірий у темносірих яблуках а. цятках [2, 4, 5].
- dark** а. темний, (про особу) чорнявий. Cf. **dusky**, **swarthy**.
- darken** v. і. темніти, темнішати.
- darken** v. t. притемняти, притемнювати, притемнити; затемнювати, затемнити.
- darkish** а. темнуватий, темнистий.
- darkness** п. I. темно́та, те́мрява. II. (one of 3 color variables in some color systems, equivalent to **lightness** (q.v.) and **value** (q.v.) in others) темнота.
- dawn pink** п. а. «світанковороже́вий» к. о: синявороже́вий (ясний а. сірявий) [4].
- daylight** п. денне світло.
- day vision** п. денний зір.
- decolorize** v. знебарвлювати(ся), відбарвлювати(ся).
- deep** а. (of a color) (темний і сильний) густий (термін у системі УНК), глибокий.
- delft blue** п. а. «дельфтський синій» (від н. міста) о: синій (помірний, темний а. сірявий) а. черво́навосі́ний (блідий а. сірявий) [4].
- delicate** а. ніжний, делікатний.
- depth** п. густота́ (забарвлення).
- desert sand** «пустельнопісковий», «пустиннопісковий» к. о: сірявий, яснобрунатний [4].
- diffraction gratings** дифракційні ґратки.
- dimensions of color, parameters of color** виміри к-ів, (визначальні) властивості к-ів.
- DIN Color Chart** карта кольорів ДІН, скаля кольорів ДІН (німецький промисловий стандарт, по-нім. Deutsche Industrie Normen Farbenkarte).
- dingy** а. тьмяний (від диму й бруду), брудний, почорнілий, закоптілий.
- dirty** а. брудний, сірува́тому́тний [С].
- discolor** v. I. змінюватися в кольорі. II. змінювати к., змінити к., псувати к. (чогось).
- discordant** а. негармонійний, дисгармонійний, неспівзвучний.
- diversity of colors** різноманітність к-в, різноманіття к-в, різноманітність к-ів, розмаїття к-ів.

- dominant wave length** n. (a parameter of c.) панівна́ довжина́ хвилі, домінантна довжина́ хвилі (властивість к-у).
- dotted, dotty** a. крапчастий, краплістий, накраплений, цяткований.
- dove** n., **dove-color** n. [3] «голубиний» к. (к. оперення голуба) о: темносірий з рожевим а. синявим тоном, [3]; темносірий а. темний сіннявочервоний [4]; сизий (синюватий) [П]; темносірий з синюватим полиском; сіроголубий [С, для «сизий»].
- drab** n. а. «драповий» к. (зах.); хакі (прибл.) о: тьмянний яснобрунатний [2, 3.]; ясний оливковобрунатний [1, 2]; жовтавобрунатний (сірjавий, ясний) [2], „тьмянокоричневий” [П].
- dull** a. тьмянний, тьмавий, похмурий, мутний, каламутний.
- dullness** n. тьмяність, похмурість, мутнота, каламутність.
- dun** n. а. мишастий к.; буланний о: I. (в сер.) темносірий, дрібку брунатуватий [1]; тьмянний сірjавобрунатний [2, 3]; сіруватоко-ричневий, мишастий [П]. II. (масть коня) ясножовтий [3], буланий [С, П.].
- dusky** a. I. темний [3], темнуватий [1, 2]. Cf. **dark, swarthy**. II. темношкірий, смуглявий [1, 2]. III. (of twilight dimness) сyтінний, сутінковий.
- dusty** a. (of a color) припорошений, сірjавий, тьмянний.
- dutch blue** n. а. «голлjандська синь», «голлjандський синій». о: синій (сірjавий, помірний а. блідий) а. червонавосіний (блідий а. ясний) [4].
- dye**, n., **dyestuff** n. барвник, „краситель” (рос.) Cf. **colorant**.
- dye** v. фарбувати, зафарбовувати (розчином барвника), красити.
- dyer** n. фарбар, фарбувальник; фарбарка, фарбувальниця.

Е

- ebon** (poetic), **ebony** n. а. гебановий, «ебенювий» (з рос.) о: I. чорний [1, 2, 3]. II. темнооливковий а. оливковосірий до темносірого [2, 4].
- ecru** n. а. к. сирового (небіленого) полотна [3] о: сірjавий ясний жовтавобрунатний, бежовий [1, 2]; сірjаво- а. блідожовтий [4].
- eggplant** n. а. «баклажанний» к. (к. плоду баклажана) о: чорнуватий червонофіялковий [1, 2]; темні відтінки червонофіялкового [1, 4].
- eggshell** n. а. к. яєчної шкаралупи о: блідожовтий а. жовтавобілий [1, 4]
- eggshell blue** n. а. see **robin's egg**.
- electric, electric blue** n.а. к. електрик о: яскравий ясносиній [3];

- помірний блакитний а. сір'явоблакитний [4]; голубий а. синій з сірим полиском [С].
- emblazon** v. t. вкривати а. прикрашати яскравими, пишнobarвними кольорами.
- emerald, emerald green** n. а. смара́гд(овий), ізмара́гд(овий), ізумру́д (-ний) к. (к. самоцвіту) о: зелений (ярий а. сильний, чистий) [1, 4]; сильний жовта́возелений [1, 2]; яскравозелений [С].
- emission spectrum** n. спектр випромінювання.
- empurple** v. i. ста(ва)ти червонофіялковим, пурпуровим, багровим, багряним, (о)багріти, (по)багровіти, (по)багряніти.
- empurple** v. t. (з)робити червонофіялковим, пурпуровим, багровим, багряним, (о)багряти, (о)багріти, (о)багряніти.
- eye** n. око.
- eyeball** n. очне яблуко.

F

- fade** v. i. линя́ти, блякнути, половіти, тьмяніти.
- faded** а. злинялий, збляклий, споловілий, побляклий, пополовілий, полинялий.
- faint** а. I. дуже блідий, ледве помітний. II. (про світло) тьмянний.
- fallow** а. половій к., (к. хутра лані), о: ясний жовта́вобрунатний [1, 4], блідий брунатнува́то- а. черво́навожов́тий [3]; „кори́чню- вато́жов́тий” [II], світлорудий [С].
- false color image** зображення в несправжніх кольорах.
- false colors** (X-ray and other imaging) n. pl. несправжні к-и (у рентгенограмах тощо).
- family of colors** n. pl. родина кольорів.
- fashion colors** n. pl. модні кольори́, фешенебельні кольори́.
- fawn** n. а. «оленячий» к. (к. хутра молодого оленяти) о: (в сер.) ясний сір'явобрунатний [1]; жовта́вобрунатний до черво́навобру- натного (сір'явий а. ясний) а. жовта́вороже́вий [2]; ясний жов- тавобрунатний [3]; „жовтува́токори́чневий” [II].
- fern green** n. а. «папоротнозелений» к. (к. папороті) о: жовто- зелений (помірний, сильний а. брудний) [4].
- ferruginous** а. іржавий о: черво́навобрунатний [4]; черво́навоора́н- жовий (помірний до темного), черво́навобрунатний а. сильно- брунатний [4].
- firecracker** n. к. «упакування фаєрверків» о: черво́навоора́нжовий (сильний а. ярий) [4].
- fire-engine red** n., а. «пожежничочервоний» к. (к. машин пожежни- ків) о: ярий жовта́вочерво́ний.

- fire red** п. а. «вогня́на черв́инь», вогняночерво́ний, вогненний о: ярочервоний [4], яскравочерво́ний [С].
- flag blue** п. а. синій к. у пра́порі о: темносиній а. темний сір'явосі́ний [4]. Cf. **national flag blue, Old Glory blue.**
- flamboyant** а. пишнобарвний; крикливий.
- flame** п. полум'яний, полум'яни́стий, вогнений, вогни́стий, вогняний к. о: червоний (ярий а. си́льний) а. ярий червонавоора́нжовий [4].
- flame red** п. а. «полум'я́на черв́инь», полум'яночерво́ний, полум'яни́сточерво́ний о: си́льно червонавоора́нжовий [4].
- flaming** а. I. див. **flame** п. II. яскравобарв(н)ий, дуже яскравий.
- flamingo** п. «фля́мінго» (к. оперення птаха фля́мінго) о: червонавоора́нжовий [4].
- flashy** а. see **garish**
- flat** а. I. (not glossy) ма́товий, не(б)лиску́чий. II. (dull) тьма́ний, брудний.
- flavescent** а. жо́вкну́чий; жо́втавий; жо́вклий, жо́вкти́лий [2, 3].
- flax** п., **flaxen** а. «лля́ний» к. (к. волокна льону) о: сір'явожо́втий [2, 4] а. блідожо́втий [2]; м'я́кий блі́дий солóм'яний [1].
- lea-beaten** а. (of horses) «ску́саний бло́хами», кра́пчастий, гнідо́цяткований; ря́бий (про коней) о: з червонавобу́рнатними цяточка́ми на білому, ясному а. сірому тлі [1, 2, 3]; „чу́барий” (з рос., неточно) [П], у яблуках (неточно) [П]. Cf. **mottled, brindled.**
- flemish blue** п. а. «фляма́ндська синь», «фляма́ндський синій» о: сір'явосі́ний (помі́рний а. темний) [4].
- flesh** п., **flesh-color(ed)** а., **flesh pink, flesh tint** тілесний к. о: жо́втаво́роже́вий (блі́дий до помі́рного) [3, 4], роже́вий а. блі́дий ора́нжовожо́втий а. жо́втаво́сі́рий [4]. Cf. **nude.**
- flint gray** п., а. «крем'яно́сі́рий» к., «кремі́нносі́рий» к.
- florid** а. рум'я́ний; черво́но а. роже́во забарв́лений.
- fluorescent** а. лю́мінісце́нтний, флюо́ресце́нтний (про сві́тло, ко́льо́р).
- flush** п. I. зачерво́ння, заша́ріння обличчя (як з гарячки). II. also **blush** п. кра́ска, заша́ріння, зачерво́ння.
- flush** v. i. see **blush** v. i.
- flushed** а. I. зачерво́ни́лий; го́рю́чий (від гарячки). II. also **blushed** заша́рі́лий, заша́рений, вкритий рум'я́нцем (від емо́цій).
- forest green** п. а. «лісо́ва (лісна) зеле́нь», «ліснозеле́ний» о: олі́вко-возеле́ний (помі́рний а. темний) а. темний жо́втозеле́ний а. жо́втозеле́ний а. темнозеле́ний [4].
- forget-me-not, forget-me-not blue** п., а. «незабу́дько́восі́ний» к., «не-

забудькòвоблакíтний» к. (к. квітів незабудьки) о: синій (дуже блідий; блідий ясний; сір'явий) [4].

fovea n. (a part of retina, fovea centralis) центральна ямка (сітківки).

foxu а. I. «ліс'ячий» к., рудий (к. шерсти лиса) о: (теплий) черво-на̀вобруна́тний [1, 2] червона̀вобруна́тний а. жовтий [3], (в малярстві) пересичений червоними відтінками [3], рудий, червоно-бу́рий [П]. II. **discolored; spotted; stained;** знебарвлений пліснявою або від старости; поплямлений [1, 2, 3, П].

freckled а. веснянкуватий, вкритий ластовинням, рябій, (на брунатному тлі) му́рий.

frequency n. частота́.

fresh а. свіжий.

fuchsia n. к. квітів фуксії, (прибл.) яснобурячкóвий о: ярий черво-на̀вофія́лковий а. ярий сiнявочерво́ний [1, 2, 4].

fugitive а. нести́йкий к. (через нести́йкість барвника).

full а. (of degree of coloration) повний.

fulvous а. бруна́тнува́тожов́тий а. бруна́тнува́тоора́нжовий а. жов-та̀вобруна́тний [2, 3]; черво́на̀вожов́тий, бурий [П].

G

gamut n. (of colors) гама к-ів, діяпазон к-ів.

ganglion n. (in the eye) ганглі́й, нервовий ву́зол.

garish, flashy, gaudy а. надмірно яскравий, крикливий, крикучий, без смаку.

garnet n. «гранáтовий» (к. самоцвіту гранату) о: темний а. дуже темний червоний [1, 2, 3, 4]; темний черво́на̀вобруна́тний а. сiнявочерво́ний [4]; червоний а. бурий [С]. Cf. **pavy**.

gaudy а. see **garish** а.

gay а. веселий, я́сний, яскравий.

geranium n. «геранієвий» (к. квітів пеляргонії, що має народні назви «герань», «геранія») о: сильно а. ярочервоний [1, 2]; яскра̀во-черво́ний з оранжовим відтінком [3]; яскра̀вочерво́ний [П, для scarlet].

ginger n. **gingery** а. «імбе́рний» к. (к. прянощів — імбе́ру) о: I. сильний брунатний [1, 2, 4]. II. ясний черво́на̀вожов́тий [3].

glaucous а. сiзий, сизуватий (частково) о: бруднозелений а. сiняво-зелений [2]; а) блідий жовтозелений б) ясний сiнявосі́рий а. сiнявобі́лий [1, 4]; (С, сизий =) темносі́рий з сiнюватим по-лиском; сіроголубі́й.

glossy а. блискучий, лискучий, лисню́чий.

gold n., **golden** а., **golden yellow** n. а. золотий; золотистий (схожий

- на золото) о: жовтий а. оранжовожовтий (різні відтінки) [1, 2, 3, 4]; блискучожовтий, оранжовий [С].
- golden orangen.** а. золотистооранжовий (к.) о: сильний оранжовий [4].
- goldenrod** п. «золотушниковий» к. (к. квітів золотушника р. *Solidago*) о: жовтий (сильний, яскравий а. ярий) [4].
- golden yellow** п., а. золотістожовтий (к.) о: жовтий (ярий; ясний; сильний) а. оранжовожовтий (помірний; темний; сильний).
- grass green** п. а. «трав'яна зелень», «трав'яниста зелень», трав'яно-зелений, трав'яній, трав'яністий (к.) о: жовтавозелений (помірний, сильний а. темний) а. жовтозелений [1, 2, 4].
- gratings** see **diffraction gratings.**
- grave** а. темний, похмурий, похмурний.
- gray, grey** (Brit.) п., а. сірина́, сіризна́; сірий; (к. шерсти а. пір'я тварин, к. волосся) сивина́; сивий; **to turn gray** сівіти.
- grayish, greyish** а. I. сірявий, сіруватий. II. (про волосся) сивий, сивуватий, сива́стий, шпакува́тий.
- grayness, greyness** п. I. сірява, сірявість; сірина́, сіризна́, сірість. II. сивина́, сивізна́, сідина́.
- Grecian rose** а. к. «грецької троянди» о: жовтаворожівий (темний; сильний; помірний) а. ясний сірявочерво́ний [4].
- green** п. а. зелень; зелений.
- green** v. i. (по)зеленити(ся); (за)зеленитися, (по)зеленішати.
- green** v. t. (по)зеленити, зазеленити.
- green colorant** п. зелень, зелі́нка.
- greenish** а., зелена́вий, зеленя́вий, зелена́стий, зеленя́стий, зеленис-тий, зеленкува́тий, зеленува́тий.
- greenishness** п. зелена́вість, зеленя́вість.
- greenness** п. зелень, зелена́, зелені́сть.
- greige** а. сирови́й (небілений і нефарбований — про тканину) [1].
- griseous** а. I. яснобарвний. II. білий в чорних а. брунатних цятках чи плямках [1].
- grizzle** п. а. I. (заст.) сиве волосся, сивина́, сивізна́, сідина́. II. сірий а. сивий. III. (про тварину) ча́лий (гнідій а. кашта́новий з сірими крапленнями). Cf. **goan.**
- grizzle** v. i. (по)сивіти, (по)сіріти.
- grizzle** v. t. (з)робити сивим, сірим; вкривати сивиною.
- grizzled, grizzly** а. ча́лий; посивілий, про́сивий, сивуватий, шпаку-ватий.
- gull** п., **gull gray** п., а. «мартинносірий» к. (к. оперення птахів підродина мартінових, *Larinae*) о: сірий (рожевуватий; блідий помірний).

gunmetal п. а. «гарматня бронза», «спиж»; брѳнзовий, спижевий (к.)
о: брунатнуватосїрий а. темносїрий [4].

Н

harlequin а. I. (particolored) [2, 3] у рїзнобарвних латках. II. (span-
gled) [2, 3] у лелїтках, у блїщиках, у блискїтках. III. (variegated)
[1] строкатий, рябїй.

harmonious а. гармонїйний, гармонїчний, взаємопїдхожий.

harsh а. рїзкий, неприємний (для ока).

Harvard crimson п. «гáрвардська червїнь» о: густий сїнявочервѳ-
ний а. темночервоний [4].

harvest gold п., а. «жнив'янозолотїй» к. о: ясножовтий [4].

hazel п. а. к. «лїщиновий горїх» (к. лїщинового, чи лїсового
горїха), карий (про очї) (прибл.) о: брунатний а. жовтавобрунат-
ний (ясний а. сїльний) [1, 2, 4]; червѳнавобрунатний [3]; „світло-
коричневий” [П]. Cf. **nut brown**.

heather п. а. «вересовий» к. (к. квітѳв вересу) о: сїрявий червѳнофїял-
ковий до сїнявочервѳного [2, 4]; звич. сїняворожевий [1]; чер-
вѳнофїялковий [3].

heat tint see **temper color**.

heliotrope п., а. «гелїотрѳповий» к. (к. квітѳв гелїотропа) о: (в
сер.) помїрний червѳнофїялковий а. червѳнофїялковий [1]; фїял-
ковий (помїрний, ясний а. яскравий) а. червѳнофїялковий
(помїрний а. густий) [2, 4]; лїловий [С].

henna п. а. к. «хна» (к. рослинної фарби) о: червѳнавобрунатний
(помїрний а. сїльний) [1, 2, 4]; сїльний брунатний [4]; жовто-
червоний [У]; жовтогарячий [Б].

high color п. I. свїжий кѳлїр лиця. II. see **flush**.

high-fashion colors високостильні к-ри, фешенѳбельні к-и, модні
к-и.

hint n. see **suggestion**.

hoary а. I. сивий, сїдїй (зї старости). II. вкритий сїрявим а. бїляс-
тим пушком.

homage blue п., а. о: темний червѳнавосїнїй а. чорнуватосїнїй [4].

honey п. а. медѳвий, мѳдяний (к.) о: жовтий (помїрний а. сїльний,
сїрявий) [4]; золѳтавожѳвтий [С].

honeydew п. к. «мѳдяна роса» о: оранжовий а. сїльний жѳлтаво-
рожевий [4].

hot pink п. а. ярий сїняворожевий.

houndstooth check, hound's-tooth check п. ламанокартатий к. (проп.).

hue n. (the attribute of colors) I. рїзновиднїсть к-у, тональнїсть к-у,

- (одна з трьох властивостей к-у, а саме його місце в колі кольорів; див. Додаток І). II. різновид к-у, тон, відтінок. Cf. **lightness, saturation**.
- hue circle, color circle, color rosette, color wheel** коло (різновидів) кольорів, колесо кольорів, розета кольорів.
- hunter green** п. а. «мисливськозелений» к. о: жовтавозелений (темний а. дуже темний) а. зелений (помірний до темного) [4].
- hyacinth** п. **hyacinthine** а. «гіяцинтовий» (один з кольорів квітів гіяцинта) о: фіялковий а. помірний червонофіялковий [1, 4]; густий червоновосяній до ярофіялкового [2].
- hydrangea blue** п., а. к. синьої гортенсії о: синій (помірний а. сіривий) а. блідий рожевовосяній [4].

I

- illuminant** п. (a light source) освітлювач, джерело освітлення.
- illumination** п. освітлення.
- imperial purple** п., а. імператорський пурпур, імператорський багрєць; імператорськопурпуровий (к.), імператорський багровий о: густий червонофіялковий а. сіривофіялковий [4]. Cf. **purple**.
- incandescent lamp** п. (вольфрмова) жарова лампа, лампа розжарення.
- incarnadine** а. (poetic) I. тілесного к-ру. II. червоний, зокр. кривавочервоний, багровий, багрянний [1, 2, 3].
- incarnadine** v. t. (poetic) I. рожевити. II. багрити, багрянити.
- inclusion** п. (of one c. in another) вкраплення, укралення (к-у).
- indefinite a., indeterminate** а. невизначений, невизначенний, неозначений, неозначенний; нерозбірливий.
- Indian red** «індіянська червінь», «індіянськочервоний» (к. пігменту із сполук заліза) о: червоновобрунатний (помірний а. сильний) [1, 4]; брудночервоний а. темний червоновооранжовий [4].
- indigo, indigo blue** п. а. індіго, індіговий о: (в сер.) сіривий темносиній [1]; темносиній до сірявого червоновосянього [2]; к-и спектру між синім і фіялковим [3], темносиній [С].
- infrared** а. (physics) інфрачервоний.
- inky** а. чорнильний [С], дуже темний чорний [5].
- intensity** п. (of a color) інтенсивність, насиченість к-у. Cf. **chroma, saturation**.
- intensive** а. інтенсивний, насичений.
- interference colors** (physics) інтерференційні к-и, к-и мінливості [У].
- iridescence** п. іризація, іридесценція; перелівчастість, мінливість.
- iridescent** а. іридесцентний, перелівчастий, мінливий; райдужний, веселковий; мерехтливий (про фарбу).

iris n. I. (of an eye) весёлкова оболонка (ока), райдужна облонка (ока). II веселка, райдуга, „радуга” (з рос.).

Irish green n., а. «ірляндська зелень» Cf. **kelly green, shamrock.**

ivory n., а. к. слóнової кости о: (в сер.) блідожовтий [1], блідо- а. брудножовтий до жовтавоблідого [2], жовтуватий [С].

J

jade, jade green n. а. «нефрít(овий)» (один із к-ів мінералу нефриту) о: яснозелений [3]; зелений, блакiтнувато-, жовтаво- а. оливковозелений (ясні до темних та сіряві відтінки) [4].

jasmine n. «гельсёмієвий» к. (к. квітів амер. рослини р. *Gelsemium*, що різна від садового жасміну, р. *Philadelphus*) о: ясний а. яскравий жовтий [1, 2, 3].

jet n., **jet black, jetty** а. н. «гагáтовий» к., (к. мінералу гагату), о: глибокий блискучий чорний [1, 2, 3, 4, П].

jumble of colors накопичення кольорів, безладна мішанина кольорів.

K

kelly, kelly green n. «зелень Келлі», «ірляндська зелень» о: жовтавозелений (сильний, густий а. ярий) а. зелений (сильний а. яскравий) [4], сильний жовтозелений [5]. Cf. **shamrock green.**

khaki n. а. «ха́кі» (захисний к.) о: ясний жовтавобрунатний [1]; ясний оливковобрунатний а. жовтовобрунатний (ясний а. помірний) [2, 4]; брудний брунатнува́тожов́тий [3]; темножовтий [О]; брунатнозеленува́тий [М].

L

lacquer n., **lacquer red** n., а. (к. китайського а. японського ляку) о: черво́навоора́нжовий (темний; густий; помірний) [4].

lavander n. а. «лава́ндовий» к. (к. квітів лаванди) о: (в сер.) блідий черво́нофія́лковий [1]; черво́нофія́лковий (блідий до помірного) а. фія́лковий (дуже блідий до я́сного) [2]; блідий синій з дрібною червоного [3]; блідоліло́вий [П].

leaden а. олов'яний, олив'яний, „свинце́вий” [С, з рос.] (к. олова, олива, „свинцю”) о: тьмяний сірий [1], тьмяний темносірий [2], темносірий [С], сірий [П].

lemon, lemon yellow n. а. цитри́новий (к.), „лимонний” [С, з рос.] о: (в сер.) яскравий зеленаво́жов́тий [1], жовтий а. зеленаво́жов́тий

- (яскравий, ярий, я́сний до сільного і густого) [2, 4]; блідожовтий [3].
- lens** п. сочка, лінза.
- lettuce green** п. а. «салатова зелень», салатовозелений, «салатнозелений», салатний, салатовий [С] о: жовтозелений (ясний, помірний, сильний а. яскравий) [4]; світлозелений [С].
- level** а. (of quality of coloration) рівномірний, одностійний (про забарвлення).
- lichen green** п. а. «обрісникова зелень», „лишайникова” зелень», «обрісниковозелений» к., «лишайниковозелений» к.
- light** а. я́сний, світлий.
- light-colored** а. яснобарв(н)ий, ясноколірний.
- light filter** п. світлофільтр.
- lightness** п. (an attribute of color) яснота́, світлота́, (одна з трьох властивостей кольорів; див. Додаток I). Cf. **brightness, value; hue, saturation.**
- light primary colors** see **primary color.**
- lilac** п. а. бузковий, ліловий (к.), ліля [Б, О] (з франц.) о: (в сер.) червонофіялковий (помірний) [1], червонофіялковий (блідий до помірного) [2, 4]; відтінки червоного, рожевого і фіялкового к-ів [4]; блідий рожевофіялковий [3].
- lily-white** а. лілейнобілий, лілейний [С].
- lime peel** п. к. «лаймова шкірка» (к. плоду лайма, *Citrus aurantiifolia*), о: жовтозелений (помірний до сільного і густого) а. олівовозелений (помірний) [4].
- limpid** а. кришталево прозорий.
- lively** а. жвавий, живий; я́сний, яскравий, веселий [3].
- liver** п., **liver-colored** а. «печінковий» (к. свіжої печінки) о: темний червоноявобрунатний [3, П.].
- livid** а. I. посінілий (про тіло, від потовчення) [1, 2, 3]. II. мертво́тно блідий, побілілий (від емоцій) [1, 2, 3]. III. сіннявоолив'яний [3].
- loden** п. тьмянний сірозелений (к.) [1].
- loud** а. крикливий, крикучий.
- luminance** п. (а с. parameter in the Oswald system) люмінантність (проп.), яснота́ (двозн. з **brightness**, з Munsell's **value**, та з UCL's **lightness**).
- lurid** а. I. (про обличчя) мертво́тно блідий, мертво́вно блідий; жовтуватий, хворобливо жовтий [1, 2, 3]. II. брудний жовтий а. ора́нжовий [1]; брудний жовтобрунатний [3]. III. в разючих к-ах а. комбінаціях к-ів [5].
- lustre** п. полиск, відблиск, „відлив” (з рос.).

lustrous а. (б)лискучий, з полиском.

luteous а. І. жовтий, місцями злегка забарвлений зеленим а. брунатним [1]; зеленàвожòвтий (ясний а. помірний) [2]. ІІ. густий ора̀нжовожòвтий [3].

М

maculate(d) а. плямистий а. цяткований.

madder п. «марéновий» к. (к., в який фарбує барвник добуваний з кореня фарбувальної марéни) о: червоний а. черво̀на̀воора̀нжовий (помірний а. сільний) [1, 2, 4].

magenta п. к. «маджéнта» (к., в який фарбує барвник маджента, або фуксин) о: густий сiнiявочервòний [1, 4]; яскравий густий сiнiявочервòний [3]; відтiнки червòнофiялкового к-у (помiрнi до темних) [2, 4], пурпiрний [У]. Cf. **primary colors, subtractive.**

mahogany п., **mahogany red, mahogany brown** п. а. «магоганiéвий» (к.) (к. магоганiéвого дерева), червòнодерéвний о: черво̀на̀вобруна̀тний (помiрний) [1, 2, 3, 4].

maize, maize yellow п. а. «кукурудzяний» (к.) (к. зерна кукурудзи) о: жовтий (ясний до сiльного а. яскравий а. ярий) а. ора̀нжовожòвтий (блiдий до сiльного) [4]; золотiстожòвтий [С].

majolica п., **majolica blue** п., а. «майòликова синь»; майòликовосiний (к.) о: синiй (темний а. помiрний) [4].

major color п. основний к., один з 6-х найважлiвiших к-iв.

malachite green. а. «малахiтова зелень»; малахiтовий (к. мiнералу малахiту) о: зеленàвожòвтий (ясний а. помiрний) [4]; яскра̀возелéний [С]. Cf. **bice green.**

maple sugar п. к. «кленòвого цукру» (к. цукру з кленового соку) о: жовта̀вобруна̀тний (помiрний а. ясний) [4].

markings п. pl. (in coloration of animals) відмiтини.

marmoreal а. мармурòвий.

maroon п., а. каштановий [П] (к. плоду каштана) о: (в сер.) темночервоний [1]; черво̀на̀вобруна̀тний (темний, густий а брудний) а. червоний (темнi та брудний відтiнки) а. темний сiнiявочервòний [2, 4]; бруна̀тнуватий сiнiявочервòний [3]; бруна̀тний [С, для «каштановий»].

mastic п. «ма̀стиковий» (к. смоли ма̀стикового дерева) о: блiдожòвтий [4].

mat а., **matte** а. (of finish) ма̀товий; тьмiяний, неблискучий.

match v. t. (colors) добирати кòльори, дiбрати кòльори, допа̀с(ов)увати кòльори.

mauve п., а. «мáльвовий» к. , (к. квітiв мальви, або рожi, р. Malva)

- о: помірний червонофіялковий, фіялковий а. бузковий [1]; блідий [3] а. сильний [1] червонофіялковий; рожевобузковий [П].
- Maxwell disk** п. (for color mixing) максвелівський диск, максвелівський кружок.
- mazarine, mazarine blue** п., а. «мазарінова синь» о: багатий густосиній [3], густий червоновосяний а. синій (яскравий а. ясний) [4], темносиній [П].
- melanous** а. (про людину) з чорним волоссям і чорним а. смуглим обличчям [1, 2].
- mellow** а. м'який і багатий (к.) [1, 2].
- metallic** а. металічний.
- metamerism** п. (change of object's color with change of illumination) метамерізм (змінливість кольору залежно від освітлення).
- midnight** п., **midnight blue** п., а. «північносиній» о: чорнуватосиній а. темні відтінки синього, сірого і червонофіялкового [4].
- milky** а. молочнобілий, молочний.
- mint** п., **mint green, mint leaf** п., а. «м'ятна зелень»; «м'ятний», «м'ятнозелений» о: зелений (ясний до темного а. сильного а. яскравий) а. жовтавозелений (темний, густий а. сильний) а. темний блакитнуватозелений. [4].
- mocha** п. к. «мокка» (к. сорту арабської кави) о: темний оливково-брунатний [2, 4]; темний тьмянобрунатний [5].
- moire effect** п. ефект муар (візерунок з хвилястими переливами к-у).
- monochromatic** а. монохроматичний (про проміння).
- monochromatism** п. повна колірна сліпотá.
- monochromator** п. (a part of a spectrophotometer) монохроматор.
- monochrome** п., а., **monochromic** а. (in painting) одноколірність, однобарвність; одноколірний, однобарвний.
- moss green** п. а., **mosstone** п. «мохова зелень», «моховозелений» (к. моху) о: темний жовтавозелений а. помірний жовтозелений а. оливковий (ясний; помірний; сірявий) [2, 4].
- motley** а. різнобарвний, різнокольоровий, строкатий.
- mottled** а. цяткований, крапчастий, рябий.
- mouse** п., **mouse gray** п. а. мишастий о: сірий (ясний до темного) а. ясний брунатнуватосірий а. оливковосірий [4]; сірий [С].
- muddy** а. каламутний, мутний, брудний.
- mulberry, murrey** п., **mulberry purple**, п. а. «шовковичний» к., «морвовий» к. (зах.) (к. плодів шовковиці чорної, або морви) о: темний а. сірявий червонофіялковий а. фіялководорний [1-4].
- multicolored** а. багатобарвний; багатоколірний, різнобарвний, різноколірний, різнокольоровий; барвистий, кольористий.

Munsell Color System Манселлова система визначування к-ів (творець — Альберт Манселл, 1858-1918 pp.).

murky а. темний, тьмянний; похмурий, похмурний; каламутний, мутний.

murrey п. see **mulberry** п.

mushroom п. «печеричнобілий» к. (к. грибів, зокрема печериці, *Agaricus campestris*) о: блідожовтий а. жовтавобілий а. бурувато-сірий [4].

mustard п. «гірчичний» к. (к. гірчиці) о: жовтий (помірний до темного) а. ясний оливковобрунатний [2, 4], темножовтий [С].

muted п. пригашений, притемнений, приглушений.

myrtle п., **myrtle green** п., а. «барвінкова зелень», «барвінковозелений» к. (к. листків барвінку) о: зелений (темний, помірний; сірявий) а. синявозелений (темний а. помірний) а. темний жовтавозелений [4].

N

nasturtium п., **nasturtium yellow** п., а. «красольний» к. (звичайний к. красолі, а. настурції) о: яскравий оранжовожовтий [2], оранжовожовтий (помірний а. сильний) а. оранжовий (помірний а. сильний) [4].

national flag blue п. «синь національного прапора» (один з трьох к-ів прапора ЗСА [США]) о: темний червоновоїсиній [4]. Cf. **flag blue**, **Old Glory blue**.

natural п. «природний» к. о: жовтавовоїсиній а. блідий оранжовожовтий [2, 4].

navy blue, **navy** п. а. «моряцька синь», «моряцькосиній», гранатовий (зах.), (к. уніформи британської фльоти) о: (в сер.) сірявий червоновоїсиній [1]; темний сірявоїсиній [2]; темносиній [3, П]; синій (темний; темний сірявий; чорнуватий) а. червоновоїсиній (темний; сірий; помірний) а. червоновоїфіялковий (чорнуватий; темний сірявий) [4].

navy gray п. а. «моряцька сірина», «моряцькосірий» о: темносірий [2, 4].

neutral gray п. а. «неутральна сірина», неутральний сірий о: помірний сірий [4].

nigger п. к. «негр» о: темнобрунатний [3].

night vision п. нічний зір (здійснюваний паличками сітківки).

nigrescence п. (по)чорніння; чорнота.

nigrescent а. чорніючий; чорнуватий.

nigritude п. чорнота; глибока темність, темнота.

Nile blue п. а. ясний сіннявозелений [2, 3].

Nile green, eau-de-Nile п. а. (к. води Нілу) блідозелений [1, 4], помірний жовтозелений до блідого ярозеленого [2], жовтозелений (помірний, а. сір'явий) а. ясний жовтозелений [3].

nondescript а. непевний, невизначений, невиразний.

non-spectral colors п. pl. неспектральні к-и (к-и проміжні між червоним і синім та ахроматичні к-и).

notation п. (of colors) система визначування к-ів.

nuance п. нюанс, тонкий а. нижній відтінок чи різновид к-у.

nude п. к. «наготі», тілесний к. о: ясний сір'явий жовтавобрунатний [4]. Cf. **flesh, natural**.

nut-brown а. «горіховобрунатний» (к.) (к. ліщинового чи волоського горіха а. каштана) [1]. Cf. **hazel**.

O

oakwood п. к. дубини (дубової деревини) о: помірний, брунатний.

oatmeal п. (к. вівсяного борошна) о: сір'явожовтий [4].

ocean gray п. а. «океанська сірина»; «океанськосірий» к. о: помірний сірий, а. сір'явосіний [4].

ocher, ochre п. вохра, охра; вохристий, вохряний (к. пігменту вохри, або охри) о: жовтий, оранжовожовтий, оранжовий, жовтавобрунатний (відтінки ясноти і насичення) а. яснобрунатний [1-4]; жовтий а. червонобрунатний [С]; блідий „коричнюватожовтий” [П].

off-black а. не зовсім чорний [П].

off-color(ed) а. неточного, нестандартного к-у; незвичайного к-у.

off-white п. а. неповна біль, не зовсім білий [П].

Old Glory blue п. синій к. (як у американському [ЗСА] прапорі) о: помірний червонавосіний [4]. Cf. **flag blue, national flag blue**.

Old Glory red п. червоний к. (як у американському [ЗСА] прапорі) о: ярочервоний [4].

old gold п. а. старе золото о: (в сер.) темножовтий [1]; жовтий а. оранжовожовтий, (помірні а. темніші а. насиченіші відтінки) а. яснооливковий а. ясний оливковобрунатний [2, 4]; тьмянний брунатнуватозолотистожовтий [3]. Cf. **antique gold**.

old rose, п. а. к. «стара троянда» о: (в сер.) сір'явочервоний [1]; темнорожевий а. червоний (сір'явий а. помірний) [2, 4].

olivaceous а. оливковий к. о: оливковозелений [1, 2]; тьмянний жовтавозелений.

olive п. а. оливковий (к.) (к. незрілого плоду оливки, оливи, або маслини) о: тьмянний жовтозелений [2, 3]; (про к. обличчя) бру-

- натнува̀тожов́тий [3]; (про к. листя оливки) тьмяний попельсто-зелений із сріблястим блиском [3]; „світлокори́чний” з жовтуватим а. зеленуватим відтінком [С].
- olive drab** п. а. «оливковосіря́чний» (4.) (сіря́чина — нефарбоване сукно, С) о: (в сер.) бруднооливковий [1]; бруднооливковий а. темний оливковобруна́тний а. оливковосі́рий [2, 4].
- olive gray** п. а. оливковосі́рий (к.) о: (в сер.) брудний жовтозелений [1].
- olive green** п. а. оливковозе́лений (к.) о: оливковий (помі́рний до темного) а. оливковозе́лений [2, 4].
- opalescence** п. опалесце́нція, перелі́вчастість (властивість напівпрозорого мінералу опалу).
- opalescent** а. опалесце́нтний, перелі́вчастий.
- opaque** а. непрозорий, світлонепро́никливий; тьмяний, неблиску́чий.
- ophelia** п. к. «офелія» (правдоп. від імени) о: червонофія́лковий (помі́рний а. сіря́вий) [4, В18]; ліло́вий а. фіоле́товий [П].
- opponent-colors theory** теорія протиле́жних ко́льорів.
- optical bleach** п. see **colorless dye**.
- optical nerve** п. зоровий нерв.
- orange** п. а. ора́нжовий (к. шкірки з помаранчі), помара́нчовий, жовтогаря́чий. о: к. посередній між жовтим і червоним [1, 2]; черво́навожов́тий [3]; жовтий з червонуватим відтінком [С, для «жовтогаря́чий»], ора́нжовочерво́ний [С, для «помара́нчовий»].
- orchid** п. «орхідейний» к. (найч. к. квіток орхідеї) о: (в сер.) я́сний червонофія́лковий [1]; синявороже́вий (помі́рний; гу́стий; сіря́вий) а. черво́навофія́лковий (я́сний; помі́рний; си́льний) а. червонофія́лковий (блі́дий а. я́сний).
- oriental blue** п. а. «орієнтальна синь», «орієнтально́синій» о: синій (си́льний а. я́рий) а. черво́наво́синій (си́льний а. сіря́вий) [4].
- Ostwald color system** п. О́ствальдова система визна́чування к-ів (творець — Вільгельм О́ствальд, 1852-1932 рр.).
- oxblood** п. **oxblood red** п. а. к. «воло́ва кров» о: черво́ний (те́мний а. гу́стий) [2, 4]; черво́нобруна́тний (помі́рний) [1, 2, 4].
- oxford blue** п. а. «оксфордська синь», «оксфордський синій» о: синяво́сі́рий [3]; чорнува́тий червонофія́лковий [4].
- oxford gray** п. а. «оксфордська сірина́», «оксфордський сі́рий» о: те́мносі́рий [2, 4], сі́рий, ста́ле́вий [П].
- oxidation tint** see **temper color**.
- oyster white** п. а. «у́стрична бі́ль», «у́стричнобі́лий» (к. ско́йки устриці) о: бі́дий зеле́навожов́тий а. я́сносі́рий [2, 4].

- pale** а. блідий; (про світло) тьмяний.
- palette** п. палітра; (переносно) сукупність кольорів (одного мистця, твору тощо).
- pallid** а. блідий.
- pallor** п. блідість (надзвичайна або неприродна).
- palmetto** п. к. «пальмето» (к. листя роду пальми) о: сірозелений а. сірий жовтозелений [4].
- palomino** п. (of horses) золотистий а. ясний жовтавобрунатний з яснішою гривовою і хвостом (масть коня) [1, 2].
- pansy** п. «братки», «братковий» к. (один з к-ів цих квітів) о: фіялковий (густиий а. сильний) [2, 4].
- paprika** п. «паприковий» к. (к. стручків паприки, або червоного перцю) о: червонооранжовий (ярий; темний; густиий; помірний) [2, 4].
- Paris green** п. а. «паризька синь», «паризький синій», (к. пігменту цієї ж назви) о: (в сер.) яскравий жовтавозелений [1], жовтавозелений (ясний а. помірний до ярого) [2, 4] а. яскравозелений [4].
- parrot green** п. а. «папужа зелень», «папужий зелений» к. о: жовтозелений (помірний а. сильний) [4].
- particolored** а. частково одного кольору, частково іншого; неоднорідно забарвлений, пістрявий; (про тварин) перістий, красий, тарканістий.
- pastel** а. пастельний (м'який, ніжний к.; блідий а. ясний к.).
- peach** п. «брóсквяний», а. «пéрсиковий» к. (к. плоду брóски, або персика) о: (в сер.) помірний жовтаворожівий [1], жовтаворожівий (ясний; помірний; сильний) а. яснооранжовий [2, 4], блідий оранжевожовтий [4], м'який жовтаворожівий [3], жовтуваточервоний [С]. (За [3] це також к. квітів брóски: ніжно синяворожівий).
- peacock** п. «павіний», «павичівий» о: зеленавосіній, блакитний (помірний а. темний) [4].
- peacock blue** а. а. «павіна синь», «павіний синій», (к. оперення шиї павича чи пави) о: (в сер.) помірний блакитний [1], блакитний (помірний; темний сильний) [2, 4]; блискучий синій [3], перелівчастий синій [П].
- pea green** п. а. «горохова зелень», «гороховозелений», гороховий (к.), (к. плоду гороху) о: (в сер.) помірно жовтозелений [1]; жовтозелений (помірний, сильний, яскравий) а. жовтавозелений (помірний) [2, 4]; сірожовтий з зеленовим відтінком [С].

- pearl** n., а. перло́вий (к.), (к. перлини) о: злегка синявий помірний сірий [1]; жовта́вобілий [2]; ясносірий а. жовта́вобілий [4]; сріблясто́сірий [С].
- pearl gray** n., а. «перлова сірина», перло́восірий о: жовта́восірий а. ясносірий [1, 2, 4]; брудножовтий а. (дуже) блідосиній а. ясний синявосірий [1, 2, 4].
- pellucid** а. прозорий, кристалёво прозо́рий. Cf. **limpid**.
- pepper-and-salt** а. к. «сіль з перцем» (к. суміші зеренець), семенá-тий (прибл.) (С. = з темними дрібними цяточками); крапча́тий.
- perception** n. (of color) сприймання к-у.
- perceptual attributes of color** n., а. стриймальні властивості к-ів.
- periwinkle** n., **periwinkle blue** n., а. «барвінкова синь»; барвінковий (к.), (к. квітів барвінку) о: ясносиній [3]; черво́навосі́ній (ясний; блідий; сірявий) а. яснофія́лковий [4]; голубуватий [С].
- petunia** n. «петунієвий» к. (один з к-ів квітів петуні) о: черво́навофія́лковий (помірний а. сі́льний) [2], темнофія́лко́вий а. черво́нофія́лковий [3].
- photometer** n. (a part of spectrophotometer) фотометр.
- physiological primary colors** see **primary colors**.
- piebold** а. (spotted or patched, esp. in black and white) (к. тварин) перістий, пістря́вий, красий, сорокати́й (як чорно-біле оперення сороки), тарканістий, строкати́й, рябій.
- pied** а. (particolored) see **particolored, piebold**.
- pigeon blood** к. «голубі́на кров» о: темночервоний к. [4].
- pigment** n. (an insoluble colorant) пігме́нт. Cf. **colorant, dye**.
- pine green** n., а. «сосно́ва зелень»; «сосно́возелений» к. о: зелений (помірний; темний; сірявий).
- pine needle** n. «зелень соснових шпильок» о: зелений (темний а. темний сірявий).
- pink** n. а. рожевий (к.) о: блідочервоний з синім нюансом [3].
- pink carnation** see **carnation**.
- pinkish** а. рожевува́тий, блідорожевий [П] о: з рожевим відтінком, світлорожевий [С].
- pinto** а. (of horses) see **mottled, pied, piebold, calico**.
- pistachio green, pistache** n. а. «фіста́шкова зелень», «фіста́шково-зелений» (к. ядра фіста́шка, горішків з фіста́шкового дерева) о: зеленавий [3], ясний жовта́возелений а. помірний жовта́возелений [2, 4]
- pitch-black** а. (дуже) чорний (як смола).
- plaid** n. а. **tartan** n. (a checked pattern) шотляндський картати́й узір (зокр. з багатобарвних перехресних смуг).

- platinum** п., **platina** а. «п'лятиновий» к. (к. металу) о: помірний сірий [1, 4], ясносірий [2], сіруватобілий [С].
- platinum blond(e)** «п'лятиновобілявий», «п'лятиноворусявий» (к. волосся «п'лятинової блондинки») о: сріблестобілявий (темний; дуже темний; темний сірявий) [4], дуже темний сіннявочервоний [4], темнофіолетовий [П].
- plum** п., **plumlike** а. сливовий (к.) (к. стиглої сливи) о: (в сер.) темний червонавофіялковий [1, 2], червоніфіялковий (темний; дуже темний; темний сірявий) [4], дуже темний сіннявочервоний [4], темнофіолетовий [П].
- plumbeous** а. олив'яносірий о: темний сірий а. фіялкуватосірий [4].
- polka dot** п. а. **polka-dotted** а. (узір) в горішок о: узір з однорідних крапок чи кружечків.
- polychromatic** а. багатобарвний, багатоколірний, багатокольоровий [1, 2, 3, П]; перелівчато різнобарвний [1, 2].
- Pompeian red** п. «помпейська червіль», «помпейськочервоний», о: червоний (помірний а. сірявий) [2]; сірий червоноранжовий а. ясний червонавобрунатний [4].
- porcown** п. к. кукурудзяних баранців о: жовтий (ясний а. помірний) [4].
- Pope Color System** п. система визначування кольорів А. Повпа.
- poppy** п., **poppy red** п. а. «макова червіль», «маковий» к. (к. квітів маку дикого а. польового) о: ярочервоний [2, 4] а. червонавооранжовий (ярий а. сильний) [1, 4], яскравочервоний з ранжовим нюансом [3].
- powder blue** п. а. «порошкова синь»; порошковосіній (к. смальти, спорошкованого кобальтового скла) о: (в сер.) блідосиній [1], блідий синій а. червонавосіній [2, 4], синій (помірний а. густий) а. сіннявосірий [4], глибокий синій [3].
- primary color** п. первинний к.; „основний” к. [П, С; неточно, бо в С вживається також для терміну **prismatic color**].
- additive primary colors, physiological primary colors, light primary colors** (red, green, and [reddish] blue) додавальні первинні к-ри, адитивні п-і к-ри, фізіологічні п-і к-ри, світлові п-і к-ри, к-ри додавального а. адитивного змішування [У]. о: червоний, зелений, і (червонаво)сінній.
- psychological primary colors** (red, yellow, green, blue, black, and white) [2] психологічні первинні к-ри о: червоний, жовтий, зелений, синій, чорний і білий.
- subtractive primary colors, colorant primary colors** (magenta, yellow and cyan) віднімальні первинні к-ри, субтрактивні п-і к-ри, кольорантні п-і к-ри, к-ри віднімального а. субтрактивного змішу-

- вання. о: сінявочервоний («маджента», пурпурний), жовтий і блакитний. Cf. **magenta, cyan**.
- primrose yellow** п. а. «первоцвітна жовтина»; «первоцвітножовтий» (к. квітів первоцвіту) о: жовтий (ясний а. помірний) а. зеленаво-жовтий (ясний; яскравий; ярий) [1, 2, 4]; блідожовтий [3, П].
- prism** п. призма.
- prismatic** а. I. призматичний. II. see **multicolored** [2]. III. see **iridescent** [2]. IV. see **brilliant** [1, 3].
- prismatic colors** п. pl. призматичні к-и (к-и, що їх дає призма або їм подібні: фіялковий, синій, блакитний, зелений, жовтий, оранжовий і червоний) [3]; основні к-и [У; двозн.]. Cf. **primary colors**.
- protective colors** захисні кольори. Cf. **camouflage colors**.
- prune** п. «чорносливовий» к. (к. сушених слив) о: червонофіялковий (темний; дуже темний; темносірявий а. темний червоनावофіялковий) [4]. Cf. **plum**.
- Prussian blue** п. а. «пруська синь», к. «пруськосиній», берлінський лазур [П, С] (к. пігменту) о: синій (помірний а. сильний) а. блакитний (темний а. густий) [2, 3, 4]; яскравосиній а. блакитний [С].
- psychedelic** а. психоактивний (проп.), психоделічний, (що викривляє сприймання); галюциногенний.
- psychological primary colors** see **primary color**.
- psychological variables** (of c-s in the Munsell system) п. pl. психологічні змінні величини.
- psychophysical variables** (of c-s in the Oswald system) п. pl. психофізичні змінні величини.
- puce** п. а. «блошиний» к. (к. блохи) о: темночервоний [1, 4], густий червоний до темносірявого червонофіялкового [2], фіялкуюватобрунатний [3]; червонуvато „коричневий” [П].
- pumpkin** п. «гарбузовий» к. (к. плоду гарбуза) о: оранжовий (помірний а. сильний) [2, 4].
- pure** а. чистий.
- purity, chromatic purity** п. хроматична чистота (к-у), інтенсивність, насиченість.
- purple** п. а. пурпур, багрянець, багрець, багра, «фіялкова червінь»; пурпуровий, пурпурний, багрянний, багровий (початково к. тирійського пурпуру з Фінікії) о: к. посередній між червоним і синім [1, 3]; к. посередній між червоним і фіялковим [2, 4], червонофіялковий (у цьому словнику); сінявочервоний а. кардинальський яскравочервоний [3]; темночервоний а. яскравочервоний з фіолетовим відтінком [С, для «пурпурний»].

purplish а. червонофіялкуватий; синявий а. червоनावий; фіялкуватий, лілуватий.

purplish black п. а. фіялкуваточорний (к.).

purplish blue п. а. червонавосіній (к.), рожевуватосіній (к.).

purplish brown п. а. фіялкуватобрунатний (к.).

purplish gray п. а. фіялкуватосірий (к.).

purplish pink п. а. синяворожівий (к.).

purplish red п. а. синявочервоний (к.).

putty п. к. киту (замазки) о: ясний брунатнуватосірий а. ясний сір'явобрунатний [1, 4]; жовтосірий а. жовтий (блідий а. сір'явий) [2, 4]; жовтозелений (блідий а. сір'явий) [4], жовтавосірий [5].

Q

quiet а. спокійний.

R

radiant а. променістий; ос'яйний, сяючий.

radiant flux п. променистий потік.

rainbow colors п. рл. веселкові к-и, райдужні к-и, веселчані к-и.

raspberry п. малиновий к. (к. плоду малини) о: темночервоний а. синявочервоний (помірний; темний; густий; сір'явий) [2, 4], темночервоний [С].

raven а. вороний (к.) (к. птаха) о: чорний і блискучий [1, 2, 3], чорний з синюватим полиском [С], чорний, як воронове крило [П].

raw sienna, sienna п. к. «сирова сієна», сієна (к. землі околиць Сієни в Італії) о: брунатнуватооранжовий до яснобрунатного [2, 4], брунатнуватожовтий [3], темний оранжовожовтий а. сильний жовтавобрунатний [4]; темножовтий [С]. Cf. **burnt sienna**.

raw umber п. «сирова умбра» (к. пігменту) о: брунатний [3], жовтобрунатний (помірний а. темний) а. брунатний (помірний) [4], рудий [Б], темнокаштановий [О], „темнокоричневий” [П].

recording instrument п. самописний інструмент, реєстрівний і-т [ЗД].

red п. а. І. червінь; (прибл.) багранець, багрець, багра; червоний; багровий [П]. ІІ. (к. волосся), рудий, рижий. ІІІ. (к. обличчя), рум'яний, зашарілий, почервонілий.

red colorant п. червінь, червінька, черв'єць, червоне красило (місц.).

redde v. і. (по)червоніти(ся), (за)рум'яніти(ся), (за)шаріти(ся). Cf. **blush**.

redde v. т. (по)червоніти, (за)рум'яніти.

- reddish a., rufescent a.** червоनावий, червонявий, червонува́тий, червонастий, червонястий; рудий, рижий, рудуватий, рижуватий.
- reddishness n., rufescence n.** червонавість, червонявість, червонува́тість, червонастість, червонястість; рудуватість, рижуватість.
- reddish purple n. a.** червоनावофіялковий (к.).
- redness n.** червінь, (по)червоніння, (за)червоніння.
- refined a., sophisticated a.** вишуканий, витончений.
- reflectance n.** (in c. measurement) рефлектáнтність (проп.), відбивальна здатність [В 9]. Cf. **absorbance, transmittance.**
- refraction n.** рефракція, заломлення.
- relative luminance n.** (a variable in the CIE Color System) відносна люмінантність (проп.).
- reseda n.** «резедо́вий» к. (к. квітів резеди) о: (в сер.) сірjавозелéний [1], зелений (сірjавий а. темносірjавий) а. яснооливковий [2, 4].
- resolution n.** (in optics) роздільна́ здатність.
- restrained a.** стриманий.
- resultant color n.** виниклий к., результатний к., результативний к.
- reticulated a.** сітча́стий.
- retina n.** (of an eye) сіткі́вка, сітчаста оболонка (ока); „сітчатка” (з рос.).
- rich a.** (про к.) «багатий» к. о: живий, ярий і густий [1, П], м'який, густий, повний [3]; яскравий [П].
- rifle green a.** «стрілецький зелений» (к. мундира анг. стрільців) о: темнозелений [П].
- roan a.** (of animals) ча́лий, дерешува́тий (з білими а. сірими вкрапленнями в основний, звич. гнідий а. кашта́новий, к. шерсти). Cf. **grizzly.**
- robin's egg, robin's-egg blue** синь «дроздо́вого яйця» (к. шкаралупи яйця амер. дрозда) о: сірjавосі́ний а. блідозелений а. ясний блакитнува́тозелéний а. ясноблакитний [2, 4].
- rod n.** (in the retina of an eye) паличка (в сітківці ока).
- rod vision n.** бачення паличками (сітківки ока).
- rose n. a., roseate a., rose-colored a.** «троя́ндовий» (к. рожевої а. червоної троянди) о: (в сер.) синjавочерво́ний [1], рожевий а. синjавороже́вий а. черво́навроже́вий а. червоний (помі́рні а. темні відтінки) [2, 4]; темнорожевий [3]; (рідко) жовта́вроже́вий а. черво́навоора́нжовий [4]. Cf. **pink.**
- rose pink n., «троя́ндовороже́вий» к.** (к. рожевої троянди) о: (в сер.) помі́рний рожевий [1], рожевий (помі́рний а. сі́льний) а. синjавороже́вий (ясний а. помі́рний) [2, 4].
- rose red n. a.** «троя́ндовочерво́ний» к. (к. червоної троянди) о:

- червоний (ярий; помірний; густий) а. сіняворожівий (помірний) [4].
- rosewood n., rosewood brown n.** а. «палісандровий» к. (к. палісандрового дерева) о: червонавобрунатний (помірний а. сіривий) [4]. Cf. **bois de rose.**
- rosiness n.** рожевість.
- rosy a.** рожевий; рожевуватий; рум'яний (про обличчя). Cf. **rose.**
- royal blue n.** а. «королівська синь»; «царська синь»; о: (в сер.) ярий червонавосіний [1], синій (густий до сильного) [2, 4], синій (ярий густий) [3], синій (помірний до ярого; темний до густого) а. червонавосіний (помірний до ярого; густий) [4], ярий (= чистий і яскравий) синій [Мю].
- royal purple n.** а. «королівський пурпур», «царський пурпур» о: темний червонавофіялковий [1], червоно- а. червонавофіялковий а. фіялковий (помірний, темний і глибокий відтінки) [2, 4].
- rubescent a.** червоніючий.
- rubicund a.** (про обличчя) рум'яний; рожевощокій; червоний.
- rubiginous, rubiginose a.** іржавий, ржавий о: червонавобрунатний [2], червонобурий [С].
- rubious a.** рубіновий. Cf. **ruby.**
- rubric a.** червоний а. червоनावий [2], киноварний, цинобровий (к. заголовних літер в давніх книгах).
- ruby n.** а. рубіновий (к.) (к. самоцвіту, від рожевого до червоного) о: темночервоний [1], червоний (помірний; темний; глибокий) а. глибокий сінявочервоний [2, 4], яскравий сяючий червоний з сінявим нюансом [3], червоний [С], яскравочервоний [П], темнорожевий [Б, О].
- ruddiness n.** I. (про обличчя) рум'янець, рум'яність; краска (з емоцій). II. see **redness; reddishness.**
- ruddle v. t.** червоніти (вохрою); червоніти [1]. Cf. **ocher.**
- ruddy a.** I. (к. обличчя) рум'яний, рожевощокій. II. червоний; червоनावий; яскравочервоний [П].
- rufescence n.** see **reddishness.**
- rufescent a.** see **reddish.**
- rufous a.** I. see **reddish** [1]. II. сильний жовтаворожівий а. червонавооранжовий (помірний) а. oranжовий (помірний) [2, 4]; (особл. у природознавстві) червонавобрунатний [3], „червонуватокоричневий”, рудий [П].
- russet n.** а. «суконноіржавий» к. (к. нефарбованого сирового сукна) о: (в сер.) сильний брунатний [1, 2, 4], помірний брунатний [2, 4]; червонавобрунатний [3], „червонуватокоричневий” [П].

rust п. а. іржа́вий, ржавий (к.), (к. іржі) о: сільний брунатний [1, 2, 4], жовта́вобрунатний [3].

S

sable п. а. «соболéвий», «соболíний» к. (к. хутра соболя). о: I. (в геральдиці і поезії) чорний [1, 2, 3, П]. II. (справжній колір хутра) темnobрунатний [3]. III. сірjвий жовта́вобрунатний [1, 2, 4], помірний брунатний [4].

saffron, saffron yellow п. а. шафра́новий (к.) (к. приймочок квітів шафрану) о: (помірний) ора́нжовий а. ора́нжовожóвтий (помірний а. сільний) [1-4]

sage green, sage-green а. «шавлі́йовий» к. (к. листя шавлії) о: олі́вковозелéний а. жовтозелений (помірний а. сірjвий) [2, 4]; сірjвозелéний [3, 4, П].

salloy а. (про к. обличчя) хворобліво жовтий [2, 3], жовта́вобрунатний [3], сірjвий зеленáвожóвтий [1, 4]; блідий, жовтуватий [П].

salmon, salmon pink п. а. к. сомóн [С], „лососéвий” к. (к. м'яса лосося) о: сільний жовта́ворожéвий [1], жовта́ворожéвий (ясний; помірний; сільний) а. черво́навоора́нжовий (помірний) а. ора́нжовий (ясний а. помірний) [2, 4], ора́нжоворожéвий [3, П], рожевожóвтий; „палéвий” [С, з рос.].

sand п. пісковій, пісочний, піщаний к. (к. піску) о: (в сер.) жовта́восірий [1], жовта́восірий а. жовтий (сірjвий а. темносірjвий) а. ясний сірjвобрунатний [2, 4]; ясний олі́вковосірий а. ясний сірjвоолі́вковий [4], сірува́тожóвтий [С]. Cf. **sandy**.

sandalwood п. «сандáловий», «санта́ловий» к. (к. деревини сандалового дерева) о: (помірний) червоний а. черво́навобрунатний (ясносірjвий) а. брунатний (ясносірjвий; сірjвий; помірний) [4]; червоний а. жовтий [С, про к. барвника з деревини].

sandy а. (про к. волосся) рудуватий [П]; пісковій, пісочний, піщаний [П] о: жовта́вочерво́ний [2, 3].

sanguine а. кривавий к., кривáвочерво́ний (к. крові) о: червоний (помірний до сільного); (про обличчя) червонощóкий; рум'яний [1, 2, 3].

sapphire, sapphire blue п. а. сапфі́ровий, сапфі́рний, шафі́ровий [Б] (к.) (к. самоцвіту) о: (в сер.) густий черво́навосі́ний [1], синій [2], яносиній, лазу́ровий [3, Б], синій (темний; сільний; ярий) а. черво́навосі́ний (помірний; сільний; густий; ярий) [4]; прозо́росі́ний а. волошкóвосі́ний [С].

satiny gloss attr., satiny а. атласистий (з атласовим полиском).

saturated а. насичений, інтенсивний; глибокий.

- saturation, intensity, chroma, purity** n. (an attribute of colors) насиченість, насичення, інтенсивність, (хроматична) чистота к-у (одна з трьох властивостей к-ів; див. Додаток I) Cf. **hue, lightness**.
- scarlet** n. а. шарла́т; шарла́товий [Б], шарла́ховий [М] (з нім.) о: яскра́вочерво́ний [1, Б, П, М], черво́ний а. черво́наворо́ранжевий (сі́льні а. ярі відті́нки) [2, 4], яскра́вочерво́ний схильний до ора́нжового [3].
- seal** n. «ко́тиковий»; «тюле́ний» к. (к. хутра морського котика) [анг. fur seal] а. тюленя [анг. seal] о: темносі́рjвий жо́втобруна́тний [1], брунатний (помі́рний а. темносі́рjвий) [4].
- secondary color** n. вторі́нний ко́льор (одержува́ний змішува́нням первинних к-ів). Cf. **primary color**.
- semigloss** а. напів(б)лиску́чий.
- sepia** n. а. сепі́я (к. фарби з виділень за́лоси тварини сепі́ї, а. каракати́ці) о: брунатнува́тосі́рий (я́сний) а. олі́вковобруна́тний (помі́рний а. те́мний) [1, 4], жо́втвобруна́тний (темносі́рjвий) [2, 4], «бага́тий» брунатний [3], сі́робрунатний [У].
- serene** а. спо́кійний, безтурбо́тний, мирний.
- shade** n. відті́нок к-у, зокр. те́мний. Cf. **tint, tinge**.
- shamrock, shamrock green** n. а. «коню́шинна зеле́нь»; «і́рляндська зеле́нь»; «коню́шиннозеле́ний» к., «і́рляндськозеле́ний» к. (к. коню́шинного листка, що є націо́нальною е́мблемою І́рляндії) о: си́льний а. помі́рний жо́втвове́зелений [4]. Cf. **kelly, kelly green**.
- shell pink** n. а. к. «рожево́ї мушлі» о: (в сер.) я́сний жо́втвороже́вий [1], жо́втвороже́вий (сі́льний; я́сний; блі́дий; сі́рjвий) а. рожевува́тобі́лий [2, 4], делі́катний блі́дороже́вий [3].
- shocking** а. приго́ломшли́вий; разо́чий, непри́ємно різкий; дуже я́скравий а. інтенсивний.
- shot** а. перелі́вчастий, мі́нливий, іри́десце́нтний (найч. про тканини).
- shrimp pink** n. а. «креве́тковороже́вий» к. (к. ра́чків — креветок) о: (в сер.) гу́стороже́вий [1], роже́вий (сі́льний а. гу́стий) а. жо́втвороже́вий (я́сний; помі́рний; сі́льний; гу́стий) [4].
- sienna** n. see **raw sienna, burnt sienna**.
- silver** n. а., **silvery** а. срі́бло, срі́бний (к.), срі́блястий, срі́блистий (к. металу); (про волосся) срі́бноволо́сий, срі́блїстосі́рий, сивий.
- silver** v. і. (по)срі́блитися; (по)срі́блити; (про волосся) (по)сі́віти [П].
- silver** v. t. (по)срі́бліти; вкри(ва)ти сивино́ю.
- skewbold** а. (звич. про ма́сть ко́ня) (прибл.) строка́тий, пі́стрі́jвий, ря́бий, пе́рістий, тарка́тий, тарка́нистий, в я́блуках о: з ця́тками а. пля́мами бі́лого а. і́ншого к-у [1], з ця́тками а. пля́мами

- білого к-у на іншому, не-чорному к-і [2], з нерегулярними плямами білого та ще іншого к-у [3]. Cf. **brindled, mottled, piebold, pied.**
- sky blue, sky-blue** п. а. небесна блакить, небесноблакитний, небеснонолубий, небесний [С] о: (в сер.) блідий а. ясний синій [1], синій (блідий, ясний до темного) а. ясноблакитний а. ясний рожевуватосіній [2, 4], блакитний [П]. Cf. **blueness.**
- slate** п. а. «шиферний», «лупаківий» к. (к. мінералу шиферу, що є різновидом мінералу лупаку) о: темний фіялкуватосірий [1], темносірий, сіннявосірий а. фіялкуватосірий [2, 4]; блідосірий [4], сіроблакитний [П].
- slate black** п. а. «шиферночорний», «лупаківочорний» о: злегка фіялкуватий сірий [1], чорний [4].
- slate blue** п. а. «шиферносіній», «лупаківосіній», сізий о: сір'явосіній до темного сіннявосірого [1, 2, 4], сір'явий фіялкуватосіній [4]; темносірий з синюватим полиском [С, для «сизий»].
- slate gray** п. а. «шиферносірий», «лупакуватосірий» о: темносірий, часто сіннявий а. зеленавий [3], темносірий [4].
- slit** п. (of an instrument) щілина.
- sloe-eyed** а. «терноокий» (що має очі к-у терну, «тернові») о: сінняво-чорний а. фіялкуваточорний [1, 3].
- smoke** п., **smoky** а. димчастий, димний (к. диму) о: темносірий а. сіннявосірий а. синій (блідий а. сір'явий) [1, 2, 4], попелястосірий [С].
- snow-white, snowy** а. сніжнобілий, білосніжний; сніжний о: яскравобілий.
- snuff brown** п. а. «табачнобрунатний» к. , табачковий, (к. табаки) о: жовтавобрунатний (помірний а. сір'явий) [4].
- sober** а. спокійний, неяскравий.
- soft** а. м'який, неяскравий.
- softness** п. м'якість, неяскравість.
- solferino** п. к. «солферіно» (від назви барвника) о: (помірний) сіннявочервоний [1, 4].
- solid** а. суцільний, однотонний; одностайний; рівний [П]. Cf. **level.**
- somber, sombre** а. темний; похмурий, похмурний.
- sooty** а. чорний (як сажа); чорнуватий, темний.
- sophisticated** а. see **refined.**
- sorrel, sorel** п. (про масть коня) гнідйй о: брунатнуваооранжовий до яснобрунатного [1, 2]; яснокаштановий а. червонавобрунатний [3]; „темнокоричневий” [С].
- speckled** а. крапчастий, цяткований, (про птахів) зозулястий. Cf. **bay.**
- spectral band** п. спектральна смуга, спектральна смужка.

spectrophotometer п. спектрофотометр.
spectrophotometry п. спектрофотометрія.
spectrum colors see **prismatic colors**.
spice п., **spice brown** п., а. к. спеців а. прянощів о: брунатний (помірний а. ясний) а. брунатуватооранжовий [4].
spotched, blotched а. вкритий плямами, плямистий.
spotted, spotty а. крапчастий, цяткований.
spray green п. а. к. водяних бризків о: блідозелений [4].
stain п. I. прозора, прониклива фарба до дерева; II. розчин барвника забарвлювати мікроскопні препарати; III. пляма. Cf. **colorant, dye**.
stained а. I. прозоро забарвлений (про скло, дерево, мікроскопний препарат). II. поплямлений.
stained glass п. прозоре кольорове скло, вітраж.
standard observer (in с. measuring) стандартний спостерігач.
steel п. а. «сталевий» к. (к. сталі) о: темносірий а. фіялкуватосірий [2, 4], світлосірий із сріблястим полиском [С].
steel blue п. а. «сталевосірий» к. о: (в сер.) сірјавосіній [1, 4], ясно-блакитний [4], сіннюватосталевий [П].
stimulus п. стімул, збудник. Cf. **tristimulus values**.
stone blue п. а. «кам'яна синь», «камінна синь» о: синій сірјавий а. помірний [4].
straw п., **straw-colored** а., **straw yellow** п. а. солóm'яний к. о: блідожовтий [1, 4], жовтавий [2, П], жовтий (блідий до помірнього) [1, 2, 4]; блідожовтий, половий [С, про к. спілого жита, пшениці].
strawberry-blond а. (про волосся) червоноворусий [2].
strawberry roan п. рудий чалий, рудий дерешуватий.
streaked, streaky а. (що має вузькі смуги нерегулярної форми, 3) (прибл.) смугастий, пасманістий, вкритий стягами.
striate, striated а. I. жолобкуватий; II. тонкосмугастий, лініюваний.
striped а. смугастий, смугнастий, смужкуватий, смуганістий.
strong а. сільний, міцний. Cf. **deep**.
subdued а. пом'якчений, притемнений, пригашений.
subtle а. ніжний, делікатний, тонкий.
suggestion, hint (of a color) п. «натяк» (на к.), слід (к-у).
sulfur, sulphur п., **sulphur yellow** п. а. «сірковий», «сірчаний» к. (к. сірки) о: (в сер.) яскравий зеленавожовтий [1], яскравий блідожовтий [3], ярожовтий а. зеленавожовтий (ясний; ярий; яскравий; блідий) [4].
sunset п. к. «захід сонця» о: блідий оранжовожовтий [4].
surface color п. поверхневий к.
swarthy а. смуглий, смаглий, смуглявий, смаглявий; засмаглий.

- tabby** а. (про котá: з темними пáсмугами на яснiшому тлi), муру́гий, мору́гий, тiгровий (прибл.) смугастий, пасманiстий.
- tan** п. а. «засма́га», «засма́глий» (к. засмаглої від сонця або чиненої тваринної шкіри) о: (в сер.) я́сний жовта́вобруна́тний [1], жовта́вобруна́тний (я́сний а. помiрний) а. брунатнува́тоора́нжовий [2, 4] „рудувáтокорiчневий” [П].
- tangerine** п. а. «манда́риновий» к. (к. плоду мандарини) о: черво́навоора́нжовий (помiрний а. си́льний) а. ора́нжовий (си́льний а. ярий) [2, 4].
- tanned** а. засмаглий, загорiлий.
- tarragon** п. к. «остро́гiн» а. «естраго́н» (к. роду полину, *Artemisia dracuncululus*) о: помiрний жовта́возелéний а. жовтозелений (помiрний а. сiрявий) [4].
- tattletale gray** п. «викривальна сiрина», к. бiлiзни, посiрiлої від поганого прання [1].
- taupe** п. а. «кротя́чий», «кרותóвий» к. (к. хутра крота) о: брунатнува́тосірий [1, 2, 4], темний жовта́вобруна́тний [4].
- tawdry** а. крикливий і позбавлений смаку.
- tawny** а. полóвий (про шерсть тварин, С) о: брунатнува́тоора́нжовий [1, 2, 4], яснобрунатний [2, 4], брунатний з перевагою жовтого а. ора́нжового [3], „рудувáтокорiчневий” [П].
- teak, teakwood** п. а. «тíковий» к. (к. деревини дерева тик, *Tectona grandis*) о: жовта́вобруна́тний [1, 2 про деревину], брунатний (помiрний а. сiрявий) а. темносiрий а. оливо́восiрий а. темнооливо́вий [2, 4], сiрявий жовта́вобруна́тний [4].
- teal, teal blue** а., п. «чíркова синь», «чíрковосiнiй» (к. оперення качки-чирки р. *Anas*) о: (в сер.) темноблакитний [1], блакитний а. синявозелéний (темний а. помiрний) [2, 4].
- tea rose** п. а. «чайна троянда» о: жовта́вороже́вий (блiдий; ясний; помiрний; си́льний) [2, 4].
- temper color, heat tint, oxidation tint** (in metallurgy) ко́льори мiнливостi. Cf. **interference colors**.
- terra cotta, terracotta** п. а. терако́товий (к.) (к. теракоти) о: брунатнува́тоора́нжовий [1], ора́нжовий (густий) а. черво́навоора́нжовий (темний а. сiрявий) а. брунатнува́тоора́нжовий а. черво́навобруна́тний (ясний; помiрний; си́льний) а. брунатний (си́льний) [2, 4], червонува́тобруна́тний [С].
- tertiary colors** п. pl. третинні к-и (сірі а. сiряві, одержувані змішуванням вторинних к-ів).
- thin** а. слабкий, водянистий, розмитий. Cf. **washed-out, weak**.

- tinct** n. a. (archaic) I. колір, забарвлення; відтінок; II. забарвлений, зокр. злегка.
- tinctorial** a. кольорувальний, забарвлювальний; фарбувальний.
- tincture** n. I. колір, забарвлення, зокр. легке; II. колір а. метал (в геральдиці) [3].
- tinge** n. прослідок (слід к-у в іншому, основному); легкий відтінок, нюанс, тон. Cf. **touch**.
- tinge** v. t. (з)нюансувати, підбарвлювати, підбарвити, підтон(ов)увати.
- tint** n. відтінок, зокр. легкий, ясний (із вмістом білого); нюанс, тон.
- tint** v. t. злегка забарвлювати, забарвляти, підфарб(ов)увати.
- tint base, tinctable base** n. (in paint tinting) (біла) фарба-основа (для тонування).
- titian, titian red** [3], **titian gold** [4] n. a. «тіціанівський» к. (про волосся) (найч. к. волосся в Тіціанових образах) о: брунатну-ватооранжовий [1, 2, 4], ярий золотистобрунатний [3], золотістокаштановий [II].
- tobacco, tobacco brown** n. a. «тютюновий» к. (к. сухого тютюну) о: жовтавобрунатний (помірний а. густий) а. брунатний (помірний) а. сірйвий червонобрунатний [4]. Cf. **snuff brown**.
- tomato red** n. a. помідоровий к. (к. стиглого помідора) о: червоний (помірний; густий; сильний; ярий) а. червонооранжовий (темний; густий; сильний; ярий) [4].
- tonality** n. тональність, у значенні: I. місце к-у в колі к-ів чи тонів, різновидність к-у [У] (= англ. **hue** в системі УНК); II. схема або співвідношення к-ів чи тонів у малюнку тощо, кольорит [1, 2]; III. забарвлення щодо ясноти чи темноти к-у [3] (= англ. **value** в системі УНК).
- tone** n. тон (к-у), у значенні: I. різновид к-у, відтінок, нюанс; II. (в малярстві) основний, переважаючий к. у вжитому діапазоні к-ів.
- tone** v. i. гармоніювати, бути в тоні (з чимось).
- tone** v. t. змінювати, змінити, модифікувати, гармоніювати (к.).
- tone-down** v. t. пом'якшувати к.
- topaz** n., **topazine** a. [3] «топазовий» к. (жовтий к. декількох самоцвітів) о: темний оранжевожовтий а. жовтавобрунатний (ясний а. сильний) а. яснобрунатний [4].
- tortoiseshell** a. (of a mottled color) черепаховий, черепащачороговий (к. рогового панцира деяких черепах) о: у жовті та брунатні плями чи латки [1], у чорні, брунатні й жовті плями чи латки (про kota) [3].

- touch** n. (of color) дрібна домішка, крихта (одного к-у в іншому).
Cf. **tinge**.
- towheaded** a. (of a person) з конопляним волоссям (к-у прядива з конопель), білявець, білявка, бльондін, бльондинка, білявий, русий, русявий, ясноволосий, русоголовий, русоволосий. Cf. **blond**.
- transformation of color solids** (by H. Fisher) (Фішерові) перетворення брил кольорів [В 6].
- translucent** a. просвітчастий, просвічуючий; напівпрозорий, частково прозорий.
- transmittance** n. (in color measurement) трансмітантність (проп.) [В 9]
Cf. **absorbance, reflectance**.
- transparent** n. прозорий.
- trichromatic vision, tricolor vision** триколірний зір, триколіровий зір.
- tricolor** n. триколірний пра́пор, триколіро́вий пра́пор, трибарвний пра́пор.
- tricolor** a. триколірний, триколіровий, трибарвний.
- tristimulus values** n. pl. (in color measurement) вартості трьох збудників к-у.
- tungsten light** n. жарове світло, вольфра́мове світло.
- turbid** a. мутний, каламу́тний.
- turquoise** n. а. туркус(о́вий) к., „бірюзо́вий” (за рос.) (к. самоцвіту ту́ркусу або „бірюзі”) о: (в сер.) ясноблакитний [1], блакитнува̀тозелений (ясний а. яскравий) [2, 4], яскра̀воблакитний [3], блакитнува̀тозелений (ясний до сильного; яскравий) а. блакитний (ясний а. помірний) [4], зеленавоблакитний [Б], блакитний а. зелений [М], ніжноголубі́й, голубуватозелений [С].
- turquoise blue** n., а. «туркусова синь», «туркусòвосі́ній о: (в сер.) ясноблакитний, блідіший і синіший, як пересічний туркусóвий [1], блакитний (ясний до сильного; яскравий) а. блакитнува̀тозелений (ясний а. сильний) [4].
- turquoise green** n., а. «туркусова зелень», туркусовозелений о: (в сер.) ясний блакитнува̀тозелений [1], блакитнува̀тозелений (ясний до сильного; ярий; яскравий).
- twilight vision** n. присмерко́вий зір.

U

- ultramarine, ultramarine blue** n. а. «ультрамари́новий синій» (к. пігменту) о: синій (ярий; яскравий; густий; сильний) а. черво̀на̀восі́ній (ярий; яскравий; густий; сильний) [1-4], яскравоси́ній [С].
- ultraviolet** a. ультрафія́лковий, ультрафіо́летовий.

umber, burnt umber п. а. к. ўмбри (к. пігменту) о: жовта̀вобруна́тний (помі́рний а. темний) а. помі́рний бруна́тний [1], бруна́тний [3], бруна́тний а. сі́рйвий черво́на̀вобруна́тний [4], „темноко́ри́чневий” [П].

undertone п. I. блі́дий а. зм'я́кшений к. [1-3]; II. к. ви́дний з-під дру́гого (що проби́ває крі́зь ша́р дру́гого) [1-3]; III. підпо́рядо́ваний то́н [3].

V

value п. (Munsell color system) (= **lightness** in the UCL system) я́сно́та, сві́тло́та. Cf. **lightness, Munsell Color System, darkness**.

vandyke brown п. а. «Ван-Дайковий бруна́тний» к. (к. фарби, вжи́ваної Ван Дайком) о: помі́рний а. сі́рйвий бруна́тний [2, 4], гу́стобруна́тний [3], „темноко́ри́чневий” [П].

variable а. мі́нлівий, змі́нний; непоста́йний, неста́лий; неуста́лений; (із змі́нною я́сністю) пере́мінний.

varicolored, versicolored, variegated, varied а. різноко́лірний, різноко́льоро́вий, різноба́рвний, різномані́тно забарв́лений, строка́тий.

variegate v. t. (у)рі́зномані́ти у ви́гляді, зокр. в ко́льорі.

variegated а. I. see **varicolored**. II. пі́стрявий, ря́бий (вкритий пля́мами, ця́тками, стя́гами чи смужка́ми іншого к-у). Cf. **dappled**.

venetian blue п. а. «вене́цька синь», «вене́цькосі́нний» о: си́льний сині́й а. си́льний блакі́тний [2, 4]

venetian red п. а. «вене́цька черві́нь», «вене́цький черво́ний» о: черво́на̀вобруна́тний (гу́стий а. си́льний) [2, 4].

verdant a., verdant green п. а. зе́лень; зе́лений (к-у листя́ і трави).

verdigris п. «мі́дянковий» к. (к. мі́дянки — зе́леного нальо́ту на міді) о: я́снозе́лений а. жо́вта̀возе́лений (помі́рний) [4], зе́лений а. зе́ле́на̀воблакі́тний [3] про к. нальо́ту).

verdure, viridity п. со́ковита зе́лень (к. свіжо́ї росли́нної зе́лені).

veried а. I. розма́їтий, різномані́тний; II. see **varicolored**; III see **variable**.

vermillion, vermilion, vermeil (poetic), **Chinese red, cinnabar** п. кі́новар, цінобра; цінобро́вий [Б, О], «кинова́рний» (к. су́льфід у ртуті, вжи́ваного як фарба) о: (в сер.) я́рий черво́на̀воора́нжовий [1, 4], я́рочерво́ний а. черво́на̀воора́нжовий (я́рий а. си́льний) [2, 4], яскра́вий ша́рла́товий [3], черво́ний, карма́зіновий [Б], яскра́вочерво́ний [П]. Cf. **rubric**.

versicolor, versicolored а. I. see **varicolored**, II. see **iridescent**.

vexillology п. пра́порозна́вство, вексилоло́гія (наука про пра́пори, зокр. про їхні к-и).

vibrant а. вібруючий, тремтучий, тремтячий; тремтливий, хвилюючий.

vinaceous а. see **wine**.

violet п. а., **violaceous** а. фіялковий, фіолет(овий), ліловий [П], темнобузковий [П] (к.).

virid а. ярозелений, соковито зелений, буйнозелений (к. свіжої з'єлені).

viridescent а. I. see **greenish** [1, 2, 3]; II. see **green** [2].

viridity п. see **verdure** п.

visible light п. відне світло, відіме світло.

vision п. зір, бачення.

visual impulse п. зоровий імпульс.

visual purple, rhodopsin п. зоровий пурпур, родопсін.

vitelline а. **yolk yellow** п. а. «жовтківий» к. (к. яйцевого жовтка) о: жовтий [1, 2, 4], тьмянний жовтий [2].

vidid а. ярий (яскравий та сильний, інтенсивний), буйний, живий.

vididness п. ярість, буйність, живість, яскравість, інтенсивність.

W

wan а. I. блідий; II. тьмянний; слабкий.

wan v. i. I. (з)блідніти, (з)бліднути, по—; II. (по)тьмяніти, слабнути.

warm а. теплий, зігрітий, зогрітий.

washed-out а. розмитий; слабкий, блідий.

water-white а. безбарвний (як вода).

wave length п. довжина хвилі.

weak а. слабкий, слабий, кволий.

West Point а. «вестпойнтський» к. (к. уніформи військової академії у Вест-Пойнті). о: сір'явосіний а. темний сіннявосірий [4].

wheat а. пшеничний к. (к. стиглого колосу пшениці) о: жовтий (блідий до помірного) а. оранжовожовтий (блідий а. сильний) [4], золотистий [С].

white п. а. I. білість, білий; побілілий, блідий (про обличчя, уста); сивина, сивий (про волосся); III. see **water-white**. Cf. **gray**.

white colorant п. біль (род. білі), білило.

whiten v. t. (по)біліти, (по)білішати, (по)бліднути, (по)полотніти.

whitener п. (а substance) (хемічний) вибілювач (проп.). Cf. **colorless dye**.

whiteness п. білість, білизна, білина, біль (род. білі).

whitish а. білястий, біластий, білуватий.

wild а. дикий.

willow, willow green п. а. «вербова зелень», «вербовий» к. (к. листя

- вербі) о: сільний жовтавозелений (помірний а. сірий) а. (помірний) олівковий [4].
- wine, wine red** п. а., **wine colored, vinaceous** а. «вінний» к. (к. червоного вина) о: (в сер.) темночервоний [1, П], червоний (темний; дуже темний; густий; сірявий) а. сінявочервоний (темний а. сірявий) а. червонобрунатний (темний а. густий) [4], звич. сінявочервоний [3], вишневий [П].
- wood-grain** attr. (of finish) з текстурою деревини, із прожилками деревини.

X

- xanthous** а. (of faces) жовтий, жовтошкірий о: жовтий [2]; з жовтавою а. яснобрунатною шкірою [2, 3], з жовтим а. жовтавим а. рудим волоссям [3].

Y

- yellow** п. а. жовтізна, жовтий; пожовклий, пожовтілий.
- yellow** v. i. (по)жовтіти(ся); (по)жовкнути; (по)жовтішати.
- yellow colorant** п. жовтило, жовтка.
- yellowish, yellowy** а. жовтавий, жовтявий, жовтуватий, жовтастий [Бо].
- yellowishness** п. жовтавість, жовтявість, жовтуватість.
- yellowness** п. жовтізна, жовтина, жовтість.
- yellow ocher, yellow ochre** п. «жовтовохристий» к. (к. пігменту вохри) о: оранжовожовтий (помірний) [1, 4], оранжовожовтий (темний а. сильний) [2]. Cf. **ocher**.
- yellow spot** (in a retina) жовта пляма (сітківки ока).
- yolk yellow** п. а. «жовткова жовтизна»; «жовтковий» к. о: сильний жовтий [4], яскравожовтий. Cf. **vitelline**.

ДОДАТОК I

Система Universal Color Language та її пристосування до української мови

Життєва практика показує, що опис кольорів за їхнім забарвленням, ступенем ясності та інтенсивності є справою дуже суб'єктивною, що й пояснює розбіжності в описах деяких кольорів у різних словниках. Тому, коли американські науковці опрацювали нескладну та практичну систему опису кольорів та виготовили до неї комплект еталонних зразків, укладачі американських словників радо прийняли цю систему до вжитку.* А що цієї системи назовництва кольорів, названої the Universal Color Language тримаються два авторитетні пояснювальні словники — джерела оцього словника,** бажано було цю систему та її термінологію пристосувати до української мови. Це ми й зробили, назвавши її «Універсальне назовництво кольорів», скорочено УНК.

Розглядаючи побудову цієї системи, треба взяти до уваги, що в науковій і технічній практиці кожний колір має три основні характеристики (властивості, ознаки, прикмети), які, взяті разом, точно його визначають і відрізняють від усіх інших кольорів. Перша властивість кольору каже який він — жовтий, червоний, зелений чи ще інакший. Друга ознака визначає ступінь ясності чи темноти кольору. Третя ознака дає нам уявлення про силу, інтенсивність, або чистоту кольору. У системі UCL ці три характеристики називаються — hue, lightness, saturation. Статейка про кольори в *Українській радянській енциклопедії* перекладає ці терміни як: тональність, світлота та насиченість.

«Тональність», термін широко вживаний у музиці й малярстві, не дуже тут підходить тому, що впроваджує двозначність. Він відповідає англійському термінові tonality, який, у відношенні до кольорів, означає за британським словником (B-13) «Colouring in respect of its lightness and darkness...», тобто стосується характеристики «lightness», а не «hue». Тому в системі УНК ми вжили для «hue» терміна **різновидність** (кольору).

Далі, тому що академічні термінологічні словники 20-их років,

* Ця система, якої початкова назва була ISCC-NBS Method of Designating Color, була опрацьована в 1932-1949 роках Національним Бюром Стандартів ЗСА, а комплект стандартних зразків кольорів видано 1965 р.

** Це університетського типу словник видавництва Merriam-Webster (B-17) та великий словник видавництва American Heritage (B-1).

такі, як напр. загальнотехнічний (А-30) та природничий (А-26), рекомендують термін **ясний**, а не «світлий», в УНК вжито для англійського «lightness» терміна **яснота**, а не «світлота». Для терміна **насиченість**, який, як найближчий еквівалент «saturation», вжито в УНК, більше загальнозрозумілими синонімами є **інтенсивність** кольору, або його **чистота** (вільність від сірости).

Взаємовідношення трьох характеристик кольорів графічно показано в **Діяграмі I** (див. стор. 69). Вона відображає уявну **брилу кольорів**, що має форму двох конусів з'єднаних днами. Кожний пункт брили чи то на її поверхні, чи в середині репрезентує один відтінок якогось кольору. Центральна вісь брили містить кольори від білого на верхку брили, почерез щоразу то темніші відтінки сірого, до чорного на нижньому кінці брили. Ця **скала ясноти кольорів**. Коло, де обидва конуси сходяться, містить усі кольори веселки, а теж кольори посередні між червоним і фіялковим, яких у веселці немає. Це «коло барв» або, в термінології УНК, **скала різновидности кольорів**. Окремі точки на цьому колі — жовта, оранжова, червона тощо — це **різновиди кольору**.

Провівши пряму лінію від будь-якого пункту (різновиду кольору) на колі барв до чорно-білої осі (тобто до скали ясноти) дістаємо третю скалю, **скалю насичености (інтенсивности, чистоти) кольорів**. Відтінки на цій скалі йдуть від максимально насичених (інтенсивних, чистих) на самому колі, почерез щораз то сіріші, до помірнього сірого на чорно-білій осі. Так, отже, усі відтінки, що містяться в горішньому конусі брили, мають меншу чи більшу домішку білого кольору, вони ясні чи бліді. Аналогічно відтінки долішнього конуса мають домішку чорного, — вони густі чи темні.

Хоч на брилі кольорів можна визначити тисячі відтінків, з практичних причин система УНК ділить цю брилу на всього 267 частин, які в тривимірному зображенні виглядають як клинуваті сегменти, або бльоки. Кожний такий сегмент, що репрезентує один колір, а точніше групу наближених відтінків, має свою **назву** і є заступлений одним кольоровим зразком у збірці еталонних кольорів, які ілюструють УНК (В-8). Ці репрезентативні кольори звемо **осередніми кольорами (centroid colors)**. Хоч, таким чином, система УНК має відносно невелику кількість визначених кольорів, вона, як показує практика, для лексикографії вповні вистачає.

Українські назви головних кольорів

У системі UCL вжито 12 основних чи головних кольорів. Інші її кольори — це поєднання цих основних у різних пропорціях. Для

п'ятьох із цих головних кольорів українська мова має по декілька назв. Тому укладачеві треба було вирішити котрі із синонімних назв узяти до УНК. Можливості є такі:

orange	— жовтогарячий, помаранчовий, оранжовий
purple	— пурпуровий, багряний, багровий, бура(ч)ковий
violet	— фіялковий, фіолетовий, фіолетний, бузковий
brown	— брунатний, бурий, бронзовий, коричневий
blue	— синій, блакитний, голубий.

Для англійського orange вибрано за відповідник слово — **оранжовий**, як назву недвозначну та найпрактичнішу. Народна назва **жовтогарячий** колір, хоч і вжита в деяких термінологічних словниках (А-9, А-26), дуже невідповідна для творення складених назв кольорів. Такі переклади, як «жовтогарячожовтий» для англійського orange yellow чи «жовтожовтогарячий» для англійського yellow orange, неясні та незграбні. Прикметник **помаранчевий**, який у значенні кольору вживається головню на західноукраїнських землях, має теж неусталене значення. *Словник української мови* (А-5) описує його як **оранжово-червоний**, а не **оранжовий**. Назва **оранжовий**, загальновідома в Україні, засвідчена також в не-підсоветських джерелах (напр. А-22). Окрім англійської, також німецька, французька та еспанська мови утворили назву цього кольору від цього самого слова.

Англійська назва кольору purple стосується широкого засягу барв. Давніше ця назва означала інтенсивний або яскравий червоний колір, згодом — деякі його відтінки, а тепер це слово має в пояснювальних словниках два різні значення. У ширшому, більше популярному сенсі «purple» — це будь-який колір у колі барв між синім і червоним, включаючи і фіялковий (В-13, В-16). У другому, вужчому значенні «purple» — це проміжний колір між фіялковим і червоним (В-1). Цього вужчого значення вживає саме система UCL. Із вищенаведених українських відповідників для purple ні одна назва не має засягу цього вужчого сенсу англійського терміна. Усі ті п'ять слів пояснено в *Словнику української мови* (А-5) як темно — чи густочервоний з синявим чи фіолетовавим відтінком. Тому ми були змушені перекласти назву purple українською назвою **червонофіялковий**, яка точно дає обсяг цього кольору в УНК.

Для англійського violet вибрано за відповідник назву — **фіялковий**, рекомендовану в термінологічних словниках київської Академії Наук у 20-их і 30-их років (А-26, А-29, А-30). Тепер в Україні вживають як назви цього кольору майже виключно слова **фіоле-**

товий, яке використовується також у багатьох інших мовах (включно з російською). *Словник фізичної термінології* з 1932 р. (А-29) подає **фіялковий** і **фіолетовий** як рівноцінні терміни.

Хоч для перекладу англійського brown маємо аж чотири можливості, три з цих слів мають поважні хиби. Слово **коричневий** — це росіянізм, що походить від російського слова «корица» — цинамон. Щоправда це слово трапляється і в українських словниках (напр. А-7), але українські термінологи рекомендують тільки назву «цинамон» (А-26, А-30). Як назва кольору, слово **цинамоновий** стосується скоріше кольору yellowish brown. Назва **бронзовий**, широко вживана в Західній Україні, правильна насправді тільки для одного виду кольору brown, а саме для металічного кольору бронзи. Врешті значення назви **бурий** досить наусталене. За даними словників (А-5, А-24) це dark reddish або greyish brown. Тому в нашому словнику прийнято за термін для УНК назву **брунатний**, засвідчену як довнішими, так і новими словниками.

В українській мовознавчій літературі висловлено думку, що англійці і західні українці не розрізняють кольорів блакитного і синього (Б-13, Г-14). На думку проф. Чапленка колір **блакитний** відповідає англійському light blue, а **синій** англійського dark blue. Таке пояснення цих назв незгідне з даними сучасної української науки. За інформаціями статті про кольори в *Українській радянській енциклопедії* (Б-11), (також див. /Г-5/) синій колір — це світло з довжиною хвилі 450–480 мілімікронів (нанометрів), а блакитний — світло з довжиною 480–500 мілімікронів. Отже, синій і блакитний — це два різні суміжні кольори соняшного спектру, тобто «різновиди кольору» в термінології УНК, а не два «ступені ясноти» одного кольору. Тим самим існують чотири різні відтінки: **темносиній, яносиній, темноблакитний і ясноблакитний**. Цих назв ми й уживаємо в словнику. Українське **блакитний** відповідає в системі УНК англійському greenish blue, або також назві суап. Назва **голубий** є однозначна із словом **блакитний**.

Назви головних кольорів системи UCL використовуються в ній також для творення назв тих різновидів кольору, які в колі барв лежать **поміж** головними. Для таких кольорів система UCL вживає складених назв, що можуть бути двоїчі: а) Якщо обидва кольори у посередньому кольорі виступають в однаковій кількості, то застосовуються назви типу blue gray. б) Якщо ж в посередньому кольорі одного із складників є більше як другого, то вживають назв типу bluish gray, greenish yellow.

У назвах другого типу українська літературна мова має на означення меншого складника декілька можливостей. Для анг.

reddish маємо до вибору три прикметники: **червоनावий, червонастий і червонуватий**, для greenish аж чотири: **зеленавий, зеленастий, зеленуватий і зеленкуватий**. Крім того, ці синоніми мають ще й морфологічні варіанти, напр.: **червоनावий і червонявий, білястий і біластий** тощо. У словнику вжито у всіх випадках тільки одного (більше поширеного) варіанта.

Визначування ступенів ясноти і насиченості в УНК

Крім назв різновидів кольору, система УНК вживає прикметників, що визначають ступінь ясноти (чи темноти) кольору, а також прикметників для визначення його насиченості (інтенсивності, чистоти). Наявність синонімів в українській мові знову ж створила потребу вибору найвлучніших відповідників для англійських термінів. Вибрано такі відповідники:

		Зріст насиченості →		
		Помірно насичений колір	Більше насичений колір	Максимально насичений колір
Зріст ясноти ↑	pale — блідий			
	light — ясний		brilliant — яскравий	
	moderate — помірний		strong — сильний	vidid — ярий
	dark — темний		deep — густий	
	blackish — чорнуватий			

Переклад прикметників у першій колоні досить очевидний. (Про термін **ясний** вже згадано вище). Вибір інших термінів був нелегкий. Важко вирішити чи українське **яскравий** відповідає більше англійському brilliant, чи vivid або чи **густий** (колір) ближче до англійського deep, чи strong. Укладач умовно прийняв термін **яскравий** для brilliant (що означає «ясний» і одночасно «інтенсивний») і термін **густий** для deep. Для англійського strong узято слово **сильний**, що підходить тут ліпше як «міцний». Врешті, для vivid прийнято мало вживане, але підхоже слово **ярий**. (Звичайний у словниках переклад vivid = яскравий тут, очевидно, неприйнятний, а прикметники «живий» чи «жвавий» як ознака кольору словниками незасвідчені).

Правопис складених назв кольорів

У проблемі писання складених слів (сукупно чи з розділкою) «Харківський правопис» радив «оглядатися на наголос», а саме в словах з одним наголосом писати складники разом (напр. жовто-

гарячий), а з розділкою писати слова з двома наголосами (напр. сільсько-господарський) (Б-12, стор. 85). Цей критерій, одначе, недостатній, бо є численні випадки, де кількість наголосів неясна чи непевна.

Тому в словнику ми застосували **семантичний критерій** писання складених назв, як більше надійний. Згідно з ним таку назву пишемо з розділкою (дефісом), якщо обидва складники рівнорядні, але пишемо її вкупі, якщо один член назви тільки модифікує другий, тобто він йому підпорядкований, а тим самим він з ним нерівнорядний. (Пропозиція редактора словника).

До складених назв кольорів з рівнорядними складниками належать ті, що стосуються двох або більше незмішаних, суміжних кольорів (назви, що відносяться до двобарвности або різнобарвности), напр., **чорно-білий, синьо-жовтий, червоно-біло-синій**.

До нерівнорядних, підпорядкованих складників у назвах кольорів зараховуємо ті, що походять від слів, які визначають ясноту кольору: **блідий, ясний, помірний, темний** або його інтенсивність (насиченість): **сіривий, брудний, помірний, густий, яскравий, ярий**.

Також нерівнорядно складеними вважаємо назви одностайних, проміжних між головними, кольорів таких, як **жовтозелений** (к. середній між жовтим і зеленим) та **жовтавозелений** (зелений к. з домішкою жовтого). Тому, що це правило веде до деяких довгих назв, для допомоги в читанні даємо при таких словах головний (') та допоміжний (`) наголоси, напр., брунатнува̀тоо́лівковий, черво̀навофія́лковий.

Врешті нерівнорядно складеними є слова, в яких наявне порівняння (метафора), напр. **сніжнобілий** (білий, як сніг), **небесноблакитний** (блакитний, як небеса) та **полум'яночервоний** (червоний неначе полум'я).

Тому, що в правописі складених назв кольорів наявні різниці в правописних словниках (А-11, А-13, А-27) і в правописних довідниках (Б-6, Б-12), а знову ж у термінологічних словниках «Золотої доби» української термінології (1923-1932 рр.) знаходимо численні правописні непослідовності, наша система є спробою цю ділянку правопису усистематизувати. У менше повній формі ця система жита також в *Українському правописі* П. Ковалева (Б-6).

**Терміни для опису кольорів, ужиті в системі UCL (УНК),
та їхні українські відповідники**

A. Hue Різновидність (кольору)

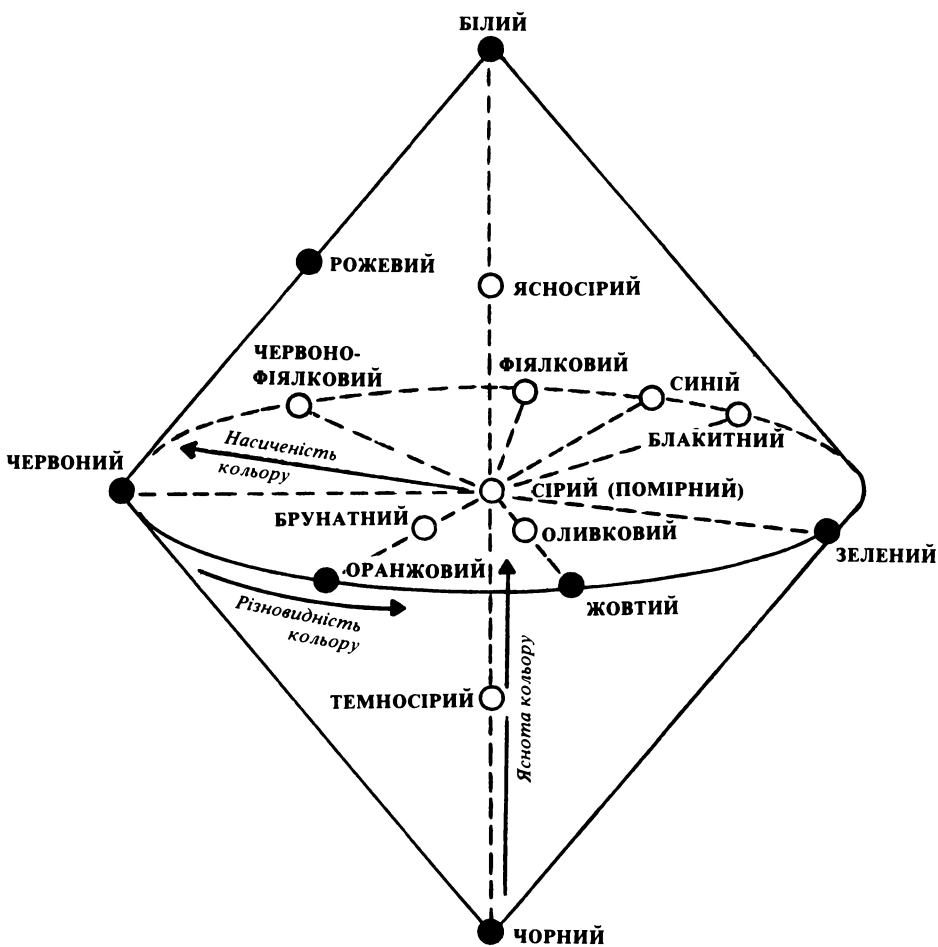
red — червоний
reddish orange — червоноа́воора́нжовий
orange — ора́нжовий
orange yellow — ора́нжовожа́втий
yellow — жо́втий
greenish yellow — зеле́ножа́втий
yellow green — жо́втозеле́ний
yellowish green — жо́вта́возеле́ний
green — зеле́ний
bluish green — блакитнува́тозеле́ний
greenish blue — блакитний (теж: зеле́новосі́ний)
blue — сині́й
purplish blue — черво́новосі́ний, (для ясних відтінків —) рожеву-
ва́тосі́ний
violet — фія́лковий
purple — черво́нофія́лковий
reddish purple — черво́ноа́вофія́лковий
purplish red — синя́вочерво́ний
purplish pink — синя́вороже́вий
pink — роже́вий
yellowish pink — жо́вта́вороже́вий
brownish pink — бурува́тороже́вий, брунатнува́тороже́вий
brownish orange — бурува́тоора́нжовий, брунатнува́тоора́нжовий
reddish brown — черво́ноа́вобруна́тний
brown — бруна́тний
yellowish brown — жо́вта́вобруна́тний
olive brown — олі́вковобруна́тний
olive — олі́вковий
olive green — олі́вковозеле́ний
purplish gray — фія́лкува́тосі́рий
purplish black — фія́лкува́точо́рний
purplish brown — фія́лкува́тобруна́тний.

B. Lightness and saturation Ясно́та і насиче́ність (кольору)

blackish — чо́рнува́тий
brilliant — яскра́вий
dark — те́мний

deep — густий
grayish — сірявий, брудний
light — ясний
moderate — помірний
pale — блідий
strong — сильний
vivid — ярий
whitish — білястий.

Заувага: Взаємовідношення відтінків ясноти та насиченості в сторчовому розрізі брили кольорів показано в Діаграмі II, на прикладі зеленого кольору.

ДІЯГРАМА І

Брила кольорів (схематично)

(Брила кольорів системи УНК має сильно сплюснені і заокруглені кінці обох конусів.)

ДІЯГРАМА II

**Взаємвідношення відтінків ясноти та насиченості
в системі Універсального назовництва кольорів
(на прикладі зеленого кольору)***

WHITE	GREENISH WHITE	VERY PALE GREEN	VERY LIGHT GREEN		
Білий	Зеленаво- білий	Дуже блідий зелений	Дуже ясний зелений		
LIGHT GRAY	LIGHT GREENISH	PALE GREEN	LIGHT GREEN	BRILLIANT GREEN	
Ясносірий	Ясний зеленаво- сірий	Блідо- зелений	Ясно- зелений	Яскраво- зелений	
MEDIUM GRAY	GREENISH GRAY	GRAYISH GREEN	MODERATE GREEN	STRONG GREEN	VIVID GREEN
Помірний сірий	Зеленаво- сірий	Сіряво- зелений	Помірний зелений	Сильний зелений	Ярозелений
DARK GRAY	DARK GREENISH GRAY	DARK GRAYISH GREEN	DARK GREEN	DEEP GREEN	
Темно- сірий	Темний зеленаво- сірий	Темний сіряво- зелений	Темно- зелений	Густо- зелений	
BLACK	GREENISH BLACK	BLACKISH GREEN	VERY DARK GREEN		
Чорний	Зеленаво- чорний	Чорнувато- зелений	Дуже темний зелений		

**Яснота відтінків зростає знизу вгору.
Насиченість відтінків зростає зліва направо.**

* Колір обкладинки цієї книжки відповідає в системі УНК кольорові **ПОМІРНИЙ ЗЕЛЕНИЙ**.

ДОДАТОК II

ПОКАЗНИК УКРАЇНСЬКИХ НАЗВ КОЛЬОРІВ

Цей показник це, в основному, українсько-англійський словничок назв кольорів та їхніх відтінків. Тому, що в багатьох випадках через розпливчастість і невизначеність як англійських, так і українських назв кольорів неможливо подати точні англійські відповідники для українських слів, пропонується в словничку еквівалентність буває часом тільки приблизна. Приблизність перекладу зазначена в таких випадках знаком :: ужитим замість знака рівняння, який ужито для усіх інших перекладів.

Щоб дати читачеві якнайбільше інформації, після реєстрових слів наведено, де це було можливе й доцільне, описи кольорів, узяті із *Словника української мови* (А-5), Грінченкового словника (А-14) та рідше з інших джерел. Коди джерел, використаних у ДОДАТКУ II, пояснено на стор. 16.

Якщо в якомусь гаслі синоніми подані не за абеткою, то перший синонім поширеніший.

Особливістю словничка є те, що в ньому назви зібрані в певні кольористичні та вжиткові групи, із практичних міркувань. Перші шість кольористичних груп подано в порядку кольорів веселки:

Червоні та рожеві — Оранжеві — Жовті — Зелені та оливкові — Блакитні та сині — Фіялкові та червонофіялкові кольори.

Дальші групи такі:

Брунатні та споріднені кольори
Білі, сірі та чорні (ахроматичні) кольори
Назви кольорів волосся, тіла, обличчя та очей
Назви мастей та забарвлень тварин
Назви дво- та більшеколірних забарвлень.

У словничку не тільки показано багатство українського словництва кольорів (напр. для англ. назви *greenish* наведено шість українських відповідників — синонімів та морфологічних варіантів), але також закріплено давні назви мастей тварин, що сьогодні йдуть у забуття.

Наприкінці ДОДАТКУ II, в окремії статейці, обговорено назви

українських національних кольорів та зроблено спробу їх уточнити, вживаючи номенклатури УНК.

Пояснення умовних знаків, ужитих у цьому Додатку.

- :: — показує приблизність англійського перекладу. (Визначення обсягу значення англійського слова читач може знайти в головному реєстрі.),
- « » — назви, взяті в такі лапки, досі не засвідчені в словниках, але пропонувані або вжиті в перекладах у головному реєстрі,
- ‘ ’ — назви в таких лапках **не рекомендовані** до вжитку, як місцеві слова чи зайві росіянізми,
- + — перед реєстровим словом означає, що дане реєстрове слово вміщене також в інших кольористичних групах показника.

ЧЕРВОНІ, РОЖЕВІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

- амарантовий** (ПУ) = amaranth, amaranthine.
- багровий** (С: густочервоний) :: crimson, blood red, purple.
- багрянець, багрець, червінь** (С: густочервоний, пурпуровий к.) :: crimson, blood red, purple.
- багрянний** (С: густочервоний, пурпуровий) :: crimson, blood red, purple.
- бакановий, бакан** (С: яскравочервоний) :: brilliant red, carmine, crimson.
- бордовий, бордо** (С: темночервоний) :: bordeaux, wine, claret; burgundy.
- + **«брóсквяний», «пéрсиковий»** = peach.
- бурякóвий, бурячкóвий** (С: темночервоний з синюватим відт.) = beetroot purple.
- вишнёвий** (С: темночервоний) :: cherry, cerise.
- вогняночервóний** = fire red.
- + **во́христий, óхристий, óхровий, охряний** (С: жовтий а. червоно-брунатний) = ochre.
- «гранáтовий»** (С: /про самоцвіт «гранат»/ найч. червоний а. бурий) = granate. (Див. теж **гранатóвий** у групі **БЛАКИТНІ, СИНІ... К-И.**) [Визначення в С: **гранáтовий** (діял.) = темночервоний — помилкове. Треба: дуже темний синій а. дуже темний червонавосиній.]
- каліновий** (С: червоний) cranberry ruby, cranberry red.
- кармазіновий, кармазінний** (С. темночервоний) :: dark red; kermes.
- карміновий, кармінний** (С: яскравочервоний) = carmine.
- киновáрний, цинóбровий** (С: червоний) :: vermilion.
- + **корáльовий, коралéвий** (С: яскравочервоний) :: coral.
- кривáвий, кривáвочервóний** = blood red, sanguine.
- кумачéвий, кумáчний** (А-18) (С: яскравочервоний) :: carmine, scarlet.
- + **лососéвий, сомóн** (А-4) (С: рожевожовтий) :: salmon, salmon pink.
- «маджéнта»** (проп. назва для первинного к-у) = magenta.
- ма́ковий** (С: червоний) = poppy, poppy red.
- малино́вий** (С: червоний) :: raspberrу.
- мі́дночервóний** (С: червоний з жовтуватим відт.) = corper.
- + **мі́дяний, мі́дяністий** (С: червоножовтий) = corper.
- охристий, охровий, охряний** див. **вохристий**.

- + **пáлевий** (з рос.) (С: блідожовтий з рожевим відт.) :: pinkish pale yellow, shell pink.
- + «пáприка» = paprika.
- + **полум'яний, полум'яночервоний, полум'янисточервоний** = flame red.
- + **помідоровий** (С: /про плід/, червоний а. жовтий) :: tomato red.
- ‘пoнcoвий’ (зах.), ‘пунцевий’, ‘пунцовий’ (рос.) (А-4: червоногарячий, яскравочервоний, червоний) :: saffron.
- + **порфіровий, порфірний** (С: темночервоний, пурпуровий) :: crimson, blood red, purple.
- + **пурпуровий, пурпурний** (С: темночервоний, а. яскравочервоний з фіолетовим відт.) :: crimson, blood red, purple.
- + **рiжий** (С: червоножовтий а. жовточервоний) :: red (of hair); tawny, rust, foxy, fulvous, rufous.
- рожевий** (С: світлочервоний) = pink, rose, roseate.
- рожевуватий** = pinkish.
- рубіновий** (С: червоний) = ruby, rubious.
- + **рудий** (С: червоножовтий) :: red (of hair); tawny, rusty, foxy, fulvous, rufous.
- + **рум'яний** (С: червоний а. рожевий) = rosy, ruddy, rubious.
- сомо** (А-4), **сомон** див. лососевий.
- цинобровий** див. **киноварний**.
- червінь** 1. багрянець (*що див.*) 2. рум'янець на обличчі = rudiness.
- червінькóвий** (С: густочервоний з ‘коричневим’ відт.) :: terra cotta, red brown, burnt sienna.
- червлений, черлєний** (С: *поетичне*) темночервоний) = crimson, dark red.
- червона́вий, червона́стий, червонува́тий, червоня́вий** = reddish.
- червóний** = red.
- червоногаря́чий** = brilliant red, vivid red.
- шарла́товий** (С: пурпуровий) :: light red; deep red; purple; scarlet.
- шарла́ховий** (С: яскравочервоний) :: brilliant red, vivid red; scarlet.

ОРАНЖОВІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

‘абрикóсовий’, ‘абрикóсний’ (з рос.) див. морельовий

«брóсквяний», «пéрсиковий» (С: жовтуваточервоний) :: peach.

- + **буршти́новий, янтарéвий, янтар́ний** (С: прозорожовтий; золотистожовтий) :: amber.
- + **во́христий, óхристий, óхровий, охря́ний** (С: жовтий а. червонобрунатний) :: ochre.

«гарбузо́вий» = pumpkin.

жовтогарячий див. оранжевий.

+ **коральовий, коралевий** (С: яскравочервоний) :: coral, coralline.

+ **кукуру́дзяний** (золотистожовтий) :: maize, corn.

+ **мідяний, мідяни́тий** (С: червоножовтий) = copper.

+ **морельовий, морелевий** (ПУ) (С: жовтогарячий /про 'абрикоса'/)
:: apricot.

«морквя́ний» (С: оранжевий /під «морква»/) = carrot.

ора́нжовий, ора́нжевий (С: жовтогарячий), жовтогарячий, по-
мара́нчовий = orange.

охри́тий, охровий, охря́ний див. вохри́тий.

+ «па́прика» = paprika.

«персиковий» див. «бросквя́ний».

+ **полум'я́ний, полум'яночерво́ний, полум'яни́сточерво́ний** = flame,
flame red.

пома́ранчовий див. оранжевий.

+ **помідо́ровий** = tomato red.

+ **ри́жий** (С: червоножовтий а. жовточервоний) :: red (of hair),
tawny (of animal coat), fulvous.

+ **руди́й** (С: червоножовтий) :: red (of hair), tawny (of animal coat),
fulvous.

ста́ре зо́лото = old gold, antique gold.

+ **терако́товий** (С: червонуватобрунатний) :: terra cotta.

+ **шапра́новий, шафра́нний** (С: оранжевожовтий) :: crocus, saffron.

янтаре́вий див. буршти́новий.

ЖОВТІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

‘абрикосо́вий’, ‘абрикосни́й’ (з рос.) див. морельовий.

+ **буршти́новий, янта́рний, янтаре́вий** (С: прозорожовтий; золо-
тистожовтий) :: amber.

воско́вий, воца́ний (С: блідожовтий) = (bees)wax-colored.

+ **вохри́тий, охри́тий, охровий, охря́ний** (С: жовтий або черво-
нобрунатний) :: ochre.

«гірчи́чний», «муштардо́вий» = mustard.

горо́ховий (С: сіруватожовтий з зеленим відт.) :: pea green.

золоти́й, золоті́стий, золоті́стий = gold, golden, aureate.

жовта́вий, жовтя́вий, жовтува́тий, жовта́стий = yellowish.

жо́втий = yellow.

«жовтце́вий» = buttercup.

«кана́рковий» = canary.

кре́мовий (С: блідожовтий) :: cream.

- + кукурудзяний (С: золотистожовтий) :: maize, corn.
'лимонний' див. цитриновий.
- + лососєвий, сомон, сомо (С: рожевожовтий) :: salmon.
маслув́атий (*истор.*, Б-1) butter yellow.
медовий, медяний (С: золотистожовтий) :: honey.
- + морєльовий, морелєвий (ПУ) (С: /про «абрикоса»/ жовтогарячий), 'абрикосовий', 'абрикосний' :: argicot.
'муштардовий' див. гірчичний.
- + пале́вий (С: блідожовтий з рожевим відт.) :: shell pink, pinkish pale yellow.
- + пісо́чний, піско́вий (С: сіруватожовтий з зел. відт.) :: sand.
- + поло́вий (С: блідожовтий) :: cream, wheat (див. також група МАСТІ ТВАРИН).
- + рі́жий (С: червоножовтий а. жовточервоний) = red (of hair), tawny (of animal coat), fulvous.
- + рудий (С: червоножовтий) = red (of hair), tawny (of animal coat), fulvous.
- + русий, русявий див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ...
'сметанковий' (*зах.*) див. «вершковий» у групі БІЛІ... КОЛЬОРИ.
соло́м'яний, соло́мковий (*зах.*), соло́м'яножовтий (С: світложовтий) = straw.
сомон див. лососєвий.
старé зо́лото = old gold, antique gold.
- + тілесний див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ, ТІЛА...
топа́зовий (С: /про «топаз»/ соло́м'яножовтий та інші к-и) :: topaz.
цитри́новий, 'лимо́нний' (С: світложовтий) :: lemon.
- + шартре́з = chartreuse.

ЗЕЛЕНІ, ОЛИВКОВІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

- + аквама́риновий, аквама́ринний (С: блакитнуватозелений) = aquamarine.
'бірюзовий' див. туркусовий.
- + брoнзовий, 'брoндзовий' (А-13) (С: 'золотистокоричневий') = bronze.
- + «водяний» = aqua.
гнилозелє́ний (*зах.*) :: moss green.
горо́ховий, горо́ховозелє́ний (С: сіруватожовтий з зеленим відт.) :: pea green.
зелена́вий, зелена́стий, зелені́стий, зеленкува́тий, зеленя́вий, зеленя́стий = greenish.

зелений = green.

ізмарагдовий див. **смарагдовий**.

ізумрудний див. **смарагдовий**.

кропів'яний (істор. Б-1) green (of nettle leaves).

«**мідянківий**» (прон.) = verdigris.

«**нефритівий**» (прон.) = jade.

+ **оливковий** (С: 'світлокоричневий' з жовтуватим а. зеленуватим відт.) :: olive.

«**резедовий**» = reseda.

салатний, салатівий (С: світлозелений) = lettuce green.

+ **селєдінівий** (зах.) = celadon green, celadon.

смарагдовий, ізмарагдовий, ізумрудний (С: яскравозелений) :: emerald, emerald green.

трав'янозелений = grass green.

туркусовий, 'бірюзовий' (С: голубуватозелений) = turquoise.

+ **хакі** (С: сіруватозелений з 'коричневим' відт.) = khaki.

+ **шартрез** = chartreuse.

ярий (С: яскравозелений /в одному з багатьох значень/) = vivid green.

БЛАКИТНІ, СИНІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

+ **аквамариновий, аквамаринний** (С: блакитнуватозелений) = aquamarine.

барвінковий (С: голубуватий) = periwinkle.

берлінська блакить, берлінська синь, берлінська лазур = Prussian blue.

'**бірюзовий**' див. **туркусовий**.

'**блаватковий**' див. **волошковий**.

блакитний (С: небесноголубий; голубий) :: cyan; sky blue.

блакитнуватий = (light) bluish, (light) blueish.

'**васильковий**' див. **волошковий**.

«**водяний**» = aqua.

волошковий, 'блаватковий', 'васильковий' = cornflower blue.

«**гіяцінтовий**» = hyacinth.

голубий (С: світлосиній, блакитний; к. ясного неба; к. середній між зеленим і синім, один з основних к-ів спектру) :: cyan; sky blue.

голубуватий = (light) bluish, (light) blueish.

гранатовий, гранатовий (зах.) (С: /діял./ темночервоний [помилкове тлумачення, А. В.]; Г: темносиній, темнофіалковий;

О: темносиній = navy blue, navy. [«гранатовий» (від назви самоцвіту — гранату) див. ЧЕРВОНІ К-И].

електрик (С: голубий а. синій з сірим полиском) = electric, electric blue.

індигівий (С: темносиній) :: indigo; royal blue.

кубовий (С: яскравосиній / про тканину/; індиговий) :: indigo.

лазурівий, лазурний (С: яскравосиній; блакитний) = azure, azure blue.

небесний (С: к-у неба; блакитний, голубий) = sky blue.

небесноблакитний, небесноголубий див. небесний.

сапфіровий, шафіровий (С: /про самоцвіт/ прозоросиній а. во-лошковосиній) = sapphire.

+ **селєдіновий** (зах.) = celadon, celadon blue.

+ **сізій** (С: темносірий з синюватим полиском; сіроголубий) :: slate blue.

синій = blue.

синявий, синюватий = bluish, blueish.

терновий (С: темносиній) = sloe-colored.

туркусівий, 'бірюзовий' (С: ніжноголубий; голубуватозелений) = turquoise.

ультрамаріновий (С: яскравосиній) = ultramarine.

«ціян» (проп. назва первинного к-ру) = cyan.

шафіровий див. сапфіровий.

ФІЯЛКОВІ, ЧЕРВОНОФІЯЛКОВІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

аметистовий (С: блакитнуватофіялковий) = amethyst, amethystine.

+ **багрянець, багрець** (С: густочервоний пурпуровий к.)

+ **багряний** (С: густочервоний, пурпуровий) :: purple.

«баклажановий», «баклажаний» = eggplant.

'бозовий' див. бузковий.

бразолійний (забарвлення, яке дає екстракт з деревини дерев р. *Caesalpinia* /анг. brazilwood/, що, залежно від вжитої про-трави, може бути від червоного до темносинього; див. Г, Б, С) = brazilwood red or purple.

бузковий, 'бозовий' (зах.) (С: ясноліловий) = lilac.

«геліотроповий» (С: /про квіти/ ліловий) = heliotrope.

«гіяцінтовий» = hyacinth.

«лавандовий» (П: бідоліловий) = lavender.

'лілійовий' див. ліловий.

ліловий (С: к. бузку а. фіялки; світлофіолетовий), **ліля** (Б, О) = lilac.

- + «маджента» (проп. назва первинного к-ру) = magenta.
- + порфіровий, порфірний (С: темночервоний, пурпуровий) :: purple.
- + пурпуровий, пурпурний (С: темночервоний а. яскравочервоний з фіолетовим відт.; багряний) :: purple.
- сливковий, сливовий (С: к. стиглої сливи) = plum.
- фіолетовий див. фіялковий.
- фіялківий, фіялковий = violet.
- фіялкуватий = violetish; purplish.
- червонофіялківий = purple (in narrower sense of its meaning).

БРУНАТНІ ТА СПОРІДНЕНІ КОЛЬОРИ

- бежевий, бежевий (С), беж (С: 'світлокоричневий' з кремовим відт.) :: beige, ecru.
- бронзовий, 'брондзовий' (А-13) (С: 'золотистокоричневий') = bronze.
- 'бронзовий' (зах. у значенні брунатний) див. брунатний.
- брунатний, 'коричневий', 'бронзовий' (С: 'коричневий', темножовтий) :: brown.
- брунатнуватий, 'коричнюватий', 'бронзовавий' = brownish.
- буланний (С: світлорудий) див. група МАСТІ ТВАРИН.
- бурій (С: 'темнокоричневий' з сіруватим а. червонуватим відт.) :: brown; chestnut, russet.
- + вохристий, охристий, охровий, охрянний (С: жовтий а. червонобрунатний) :: ochre.
- + гірчичний, 'муштардовий' (С: темножовтий) = mustard.
- гнідий (С: 'темнокоричневий') див. група МАСТІ ТВАРИН.
- драповий (зах.) (к. нефарбованого сукна) :: beige; drab.
- іржавий, ржавий = rust.
- кавовий, 'кофейний' = coffee, cafe-au-lait.
- «какаовий» = cocoa.
- + карий, 'півний' (зах.) (С: темnobрунатний; гнідий) :: hazel.
- каштановий (С: брунатний) :: chestnut.
- 'коричневий' (з рос.) (С: к. 'кориці' а. смаженої кави) див. брунатний; цинамоновий.
- 'кофейний' (з рос.) див. кавовий.
- 'муштардовий' (з поль.) див. гірчичний.
- + олівковий (С: 'світлокоричневий' з жовтуватим а. зеленуватим відт.) :: olive.
- «печінковий» (П: 'червонуватокоричневий') = liver.
- 'півний' (зах.) див. карий.

- + **пісковий, пісочний** (С: сіруватожовтий) = sandy, sand.
- половій** (С: світлорудий) див. група МАСТІ ТВАРИН.
- ржавий** див. іржавий.
- рум'яний** (про печиво) (С: червонуватий, 'золотистокоричневий') = browned.
- сепія** (С: 'коричневий') = sepia.
- сісна** (С: темножовтий) :: raw sienna; burnt sienna.
- смаглий, смаглявий, смуглий, смуглявий** див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ, ТІЛА...
- табачковий** = snuff brown.
- + **терако́товий** (С: червонуватобрунатний) = terra cotta.
- + **ха́кі** (С: сіруватозелений з 'коричневим' відт.) :: khaki.
- цинамо́новий, 'корі́чневий'** (С: брунатний) = cinnamon.
- шоколя́довий, шоколя́дний, чоколя́довий, чоколя́дний** (С: 'коричневий') :: chocolate.

БІЛІ, СІРІ ТА ЧОРНІ КОЛЬОРИ (АХРОМАТИЧНІ КОЛЬОРИ)

алья́стровий, 'алебастровий' (А-11) alabaster.

біла́стий, біля́стий, білува́тий = whitish.

бі́лий = white.

білосні́жний, сніжнобі́лий (С: яскравобілий) = snow-white.

«вершковий, 'сметанко́вий' = pale cream, off-white.

вороний див. група МАСТІ ТВАРИН.

вугля́ний = coal black.

«гага́товий» = jet, jet black.

«геба́новий», «ебе́новий» (А-11) :: ebony.

глиня́стий = clay-colored.

глиня́стосі́рий = clay-gray.

димча́стий (С: попелястосірий) = smoke.

ебе́новий див. гебановий.

земли́стий див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ, ТІЛА...

кисломоло́чний = off-white.

«кістянобі́лий» = bone.

конопля́ний див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ...

крейда́ний (білий і матовий) (С: білий) = chalk-white.

лілей́ний, лілейнобі́лий = lily-white.

ля́ний див. група КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ...

мармуро́вий (С: білий) = marble-white.

миша́стий (С: сірий) = mouse, mouse-gray.

моло́чний (С: білий і непрозорий), **молочнобі́лий** = milky.

невтра́льний сі́рий = neutral gray.

оли́в'яний, оло́в'яний, 'свинце́вий' = leaden.

перламу́тровий (С: сріблястосі́рий) = mother-of-pearl, nacre.

перло́вий (С: сріблястосі́рий) = pearl, pearl gray.

«п'ля́тиновий» (С: /про метал/ сі́руватобі́лий) = platinum.

попеля́стий, попеласті́й, попелна́стий = ashen, ash-gray, cinereus.

'свинце́вий' див. оли́в'яний.

сивий див. КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ...

+ сі́зій (С: темносі́рий з синюватим полиско́м) :: slate gray.

сі́дий див. КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ...

сі́рий = gray.

сі́рявий, сі́рува́тий = grayish.

'сметанко́вий' (зах.) див. «вершко́вий».

сніжнобі́лий див. бі́лосні́жний.

сі́берний (С: поет.) = silvery.

сі́блістий, сі́бля́стий, сі́бля́вий = silvery.

сі́бний = silver, silvery.

ста́ле́вий (С: сві́тлосі́рий з сі́бля́стим полиско́м) = steel.

чо́рний = black.

чорнува́тий = blackish.

шпакува́тий див. групи КОЛЬОРИ ВОЛОССЯ... та МАСТІ ТВАРИН.

НАЗВИ КОЛЬОРІВ ВОЛОССЯ, ТІЛА ТА ОЧЕЙ

А. Кольори волосся

бі́лявий, бі́лявець; бі́лявка, бі́ля́нка = blond; blonde.

б'льонді́н, б'льонді́нка = blond; blonde.

+ золоті́й, золоті́стий = golden, gold.

золоті́стокаштанові́й = auburn, titian.

каштанові́й (С: брунатний) :: chestnut.

коно́пляний (С: к-у прядива з конопель) = towheaded, towhead.

лля́ний = flaxen.

+ пісо́чний, піско́вий (С: сі́рувато́жовтий) = sandy, sand.

про́сивий = grizzled.

+ ри́жий (С: червоно́жовтий а. жо́вточерво́ний) = red-headed, red-head.

ри́жува́тий (С: трохи ри́жий) = reddish-blond, strawberry blond.

+ руди́й (С: червоно́жовтий) = red-headed, redhead.

рудува́тий (С: трохи руди́й) = reddish-blond, strawberry blond.

ру́сий (С: 'світлокоричневий' з жовтуватим а. сіруватим відт.) = blond, fair-headed.

русявий (С: світлорусий) = blond, fairheaded.

сівий (С: що став білий, срібний) = gray-haired, gray-headed.

сивува́тий, сива́вий, сива́стий = graying, grizzly.

сідий (С: рідко) = gray.

смоляний (С: дуже чорний і блискучий) = jet-black.

+ **сріблістий, сріблястий** (С: сіруватобілий з блискучим 'відливом'), **сріблявий** (С: рідко) = silvery.

Б. Кольори тіла та обличчя

альяба́стровий (білий і частково прозорий) = alabaster-like.

альбіно́с; альбіно́ска (людина без нормальної пігментації) = albino.

блідий = pale, wan, pallid.

воско́вий, воца́ний (С: блідожовтий) = waxen, beeswax-like.

в синця́х, в синяка́х, посиня́чений = black-and-blue.

глиня́стий, глиня́стосі́рий = clay-gray.

заго́рілий, засма́глий, засма́лений = tanned, sunburnt, bronzed.

заша́рений, заша́рілий = blushed, flushed.

землі́стий (С: сіруватоблідий) = ashen, pallid, wan, pale.

кра́ска (обличчя) = blush, flush.

мармуро́вий = marmoreal, marble.

мертве́цькибі́лий, мертво́тнобі́лий, мертво́внобі́лий = cadaverous, ashen.

му́рий (С: брунатний, з ластовинням /про обличчя/) = browned and freckled.

«на́гий» = nude.

раше́ль (к. пудри до обличчя) = natural, flesh-tone.

+ **рум'я́ний** = rosy, ruddy, rubicund; sanguine.

синю́шний (С: синюватий, синій від зменшення кількості кисню в крові) = cyanotic.

сма́глий, сма́глявий, сму́глий, смугля́вий = swarthy, black-a-vised, melanous.

тіле́сний = flash; carnation, natural, nude.

хворобли́вожо́втий = sallow.

В. Кольори очей

ага́тові = sparkling, glossy.

безба́рвні = colorless.

- + **блакітні** = azure, sky-blue.
- + **брунатні** = brown.
- + **бу́рі** = chestnut, brown.
- + **бурштинові, янтареві, янтáрні** = amber.
- вогненні** (С: з яскравим полум'ямним блиском) = fiery, burning.
- вóд'яві, водяністі** (С: який не має певного кольору; безбарвний) = colorless; of nondescript color.
- вóдянозелені** = aqua green.
- + **волошкові** (С: сині) = cornflower blue.
- вугляні** = coal-black.
- + **голубі́** (С: світлосині, блакитні) = azure, sky-blue.
- + **зелена́ві, зеленáсті, зелені́сті, зелен/к/увáті, зелен'яві, зелен'ясті** = greenish.
- + **зелéні** = green.
- зіркáті** (С: променисті, сяючі) = radiant.
- + **ка́рі** (С: темнобрунатні) = hazel; dark brown.
- 'коричневі', брунатні** = brown.
- + **лазу́рні** (С: *поет.*), **лазурові** (С: яскравосині; бликитні) = azure.
- 'півні'** (*зах.*), **ка́рі** (ПУ) = hazel; dark brown.
- посолові́лі** (С: сонні, безтямні; невиразні, притьмарені) = bleary, fishy.
- + **сапфі́рові, шафі́рові** = sapphire.
- + **сі́рі** = gray.
- сірува́ті, сіря́ві** = grayish.
- склі́сті, скляні́** = glassy.
- + **сталéві, стальóві, ста́льні** = steely.
- + **терно́ві** (С: темносині) = sloe-colored.
- + **фія́лкові, фіолéтові** = violet.
- шафі́рові** див. сапфі́рові.

МАСТІ (КОЛЬОРИ) ТА ЗАБАРВЛЕННЯ ТВАРИН

Масть — це сукупність забарвлення тварин. Масть може бути проста (напр. білий, рудий, бурий) або складна (напр. строкатий, рябий). Плями іншого кольору на голові, тулубі або ногах тварини зуться **відмі́тини**.

«агу́ті (забарвлення шерсті, в якій кожний волосок має ясні і темні смужки напереміну) = agouti.

- + **альбіно́с** (тварина з ненормально білою шерстю) = albino.
- + **білий** = white.
- + **брунатний, 'бронзовий'** = brown.

- була́ний** (С: /про коня/ світлорудий), 'солóвий' = light bay, fawn, cream, tawny, dun (2.).
- + **бу́рий** (С: 'темнокоричневий' з сіруватим а. червонуватим відт.) = chestnut.
- вороні́й** (С: /про коня/ чорний з синюватим полиском), (іменник) **воро́нько** = raven.
- глі́вий** (С: сірожовтий; Г: сірожовтий а. чорно-жовтий) = grayish yellow; patched in black and yellow.
- гні́дий** (С: /про коня/ 'темнокоричневий') = bay.
- гречаний** (Г: /про коня/ з брунатними цятками на білій шерсті) = dappled (with brown spots on white background).
- + **жо́втий** = yellow.
- жо́вторя́бий** = spotted on yellow background.
- дерешува́тий, ча́лий** (С: сірий, 'сірокоричневий'; Г: сіривобрунатний), (іменник) **де́реш** = roan.
- + **зозу́лястий** (С: рябий; Г: пістрявий, в чорні й білі плямки) = speckled, dotted, having white and black spots.
- ка́рий** (С: /про коня/ = гнідий) = bay.
- кашта́новий** (С: брунатний), (іменник) **кашта́н** = chestnut.
- крапча́стий** = spotted, speckled.
- кра́сний** (С: строкатий, барвистий /діял./) = particolored, piebold.
- лі́сий** (С: про деякі тварини з білою плямою на лобі) = bald.
- + **миша́стий** (С: сірий) = mouse, mouse gray; dun (1.).
- моло́чнобі́лий** = milky white.
- му́рий** (С: темносірий а. сіробурий з плямами) = dapple gray.
- муру́гий, мору́гий** (С: темносірий із темними смугами = мурий) (Г: рудий а. темносірий з темними смугами), (іменник) **муру́га** (= муругий віл) = brindled.
- + **пері́стий** (С: /про масть/ з плямами іншого к-у; Г: /про масть/ на чорному полі білі поперечні смуги; /про колір/ у смужках) = spotted or barred, esp. black and white, piebald.
- 'пестрий' (рос.) див. строкатий.
- + **пістря́вий** (С: з різнокольоровими плямами а. смугами) = mottled, calico, brindled.
- + **плямі́стий** = spotted, blotched, splotched, maculate(d).
- + **поло́вий** (С: /про масть/ світлорудий) = tawny, fawn.
- + **попеля́стий, попелáстий** (С: сірий) = ash-gray.
- + **руді́й** (С: червоножовтий) :: rufous; tawny.
- рудува́тий** :: reddish, rufescent.
- ря́бий, ря́канийстий** (С: покритий плямами іншого к-у), (іменник) **ря́кó** (про коня), **ря́чик** (про собаку а. kota), **ря́буха** (про курку тощо) = spotted, speckled, calico.

- рябомізий** (Г: з чорними плямами на храпі чи морді) = marked in black (on the muzzle or snout).
- + **семенастий, семеністий, сіменястий** (С, Г: з темними дрібними цяточками; пістрявий) = fine speckled, pepper-and-salt.
- + **сівий** = gray.
- сивострокатий** (Г: сірий з плямами іншого к-у) = dapple gray.
- + **сізий** (С: темносірий з синюватим полиском; сіроголубий) :: slate blue.
- + **сірий** = gray.
- смугастий, смугнастий, смугарястий, смуганистий** = striped, barred.
- смужкуватий** = narrowly striped, narrowly barred.
- 'солівий'** (з *рос.*) = буланій з білим хвостом і гривною.
- сорокатий** (*зах.*) див. **строкатий**.
- + **срібlistий, сріблястий** = silvery, silver.
- + **строкатий, сорокатий** (*зах.*) **'пестрий'** (*рос.*) (С: укритий різнобарвними смужками, плямами і т. ін., забарвлений в різні к-и; пістрявий) = motley, mottled, pied, variegated, multicolored, particolored; piebald, skewbald, pinto, calico.
- таркатий, тарканістий** (Г: неоднobarвний, строкатий, /іменник/ **таркач** — білий з чорними а. рудими плямами /про коня/, /іменник/ **тарко** — пістрявий /про собаку/) = piebald, pied, pinto, calico.
- тігровий** (С: жовтий з чорними смугами) = tiger-colored, (of a cat) tabby.
- у **латкаx** = blotched, piebald, dappled.
- у **яблуках, у яблука, яблукатий** = dappled, piebald.
- цісавий** (Г: червоनावожовтий /за Верх./; каштановий, бурий) = reddish yellow; chestnut.
- чалий** див. **дерешуватий**.
- + **червоний** = red.
- червонорябій** = spotted on the red base-color.
- + **чорний** = black.
- чорнорябій** = spotted on the black base-color.
- яблукатий** див. у **яблука**.

НАЗВИ ДВО- ТА БІЛЬШЕКОЛІРНИХ ЗАБАРВЛЕНЬ

- горошківий** (С: з круглими цяточками а. кружальцями), у **горошок** = polka dot.
- + **зозулястий** див. **МАСТІ ТВАРИН**.
- картатий, клітчастий, у крати, у кратки** (С: про тканину з

чотирикутними візерунками), **краткований** (*зах.*) = checkered, chequered, plaid, tartan.

клітчастий див. **картатий**.

краплистий (С: /у значенні 2./ крапчастий) див. **краплистий**.

крапчастий, **крапчастий** (С: укритий крапками, цяточками) = spotted, dotted, dotty, speckled; polka dot.

'краткований' див. **картатий**.

мурий див. **МАСТІ ТВАРИН**.

муругий див. **МАСТІ ТВАРИН**.

накрáплений (С: покритий крапками) = dotted, speckled.

пасистий (Г), **пасманістий** (С), **пасемістий** (Г), **пасмістий** (Г) = stripped, barred (див. також **смугастий**).

+ **перістий** (С: /знач. 2/ з неоднотайним забарвленням; смугастий, строкатий) = stripped, barred, varicolored.

'пестрий' (*рос.*) див. **строкатий**.

пістрявий (С: з різнокольоровими плямами а. смугами) = mottled, variegated, multicolored.

+ **плямістий**, **'пятнистий'** = spotted, blotched, splotched, maculate, maculated, variegated.

'пятнистий' (*рос.*) див. **плямістий**.

різнобарвний, **різноколірний** = multicolored, varicolored, versicolored.

+ **рябій**, **рябканистий** (Г) (С: покритий плямами іншого к-у) = spotted, speckled; rock-marked.

рябу́ха (Г: строкатий предмет) = speckled object.

+ **семенáстий**, **семеністий**, **сіменя́стий** (С, Г: з темними дрібними цяточками; пістрявий) = fine speckled, pepper-and-salt.

сітча́стий = reticulated.

+ **смуга́стий**, **смугна́стий**, **смугани́стий** (Г), **смугаря́стий** (Г) = stripped, barred.

смужкува́тий = narrowly striped, streaked.

сорока́тий (*зах.*) див. **строкатий**.

+ **строка́тий**, **сорока́тий** (*зах.*) **'пестрий'** (*рос.*) (С: укритий різнобарвними смужками, плямами і т. ін., забарвлений в різні к-и; пістрявий) = motley, mottled, piebald, variegated, particolored (див. також **МАСТІ ТВАРИН**).

тарка́тий, **таркани́стий** див. **МАСТІ ТВАРИН**.

у горошок див. **горошковий**.

у латка́х patched, blotched, particolored.

цяткований, **цятований**, **цята́тий** = dotted, speckled, spotted.

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ КОЛЬОРИ

У своїй довгій історії українці мали, в різний час і на різних землях, прапори різних форм і кольорів (Г-4). Тут розглянемо лише кольори відродженої української держави, починаючи від 1918 р. У документах і в літературі цього періоду український прапор визначений як **жовто-блакитний** або **блакитно-жовтий**. Уточнення цих кольорів, їхній кольорознавчий опис трудний з двох причин. Поперше тільки нечисленні примірники автентичних прапорів цієї доби збереглися (а збережені полотнища за приблизно 65 років напевно помітно змінили свою кольористичну характеристику); подруге всі прапори того часу напевно не мали кольорів точно цієї самої ясноти та насичення (не говорячи вже про відтінки різновидности кольорів).

БЛАКИТНИЙ компонент цього прапора створює проблему не лише щодо свого опису, але й щодо самої назви. Йдеться про те, що, як уже сказали ми раніше (стор. 64), **блакитний** колір це, у популярному розумінні, те саме, що **ясносиній**, але в науково-технічному розумінні це **зеленавосиній** (зеленкуватосиній). Отже, за сучасним розумінням, кольори **блакитний** і **синій** різняться не яснотою, але своїм місцем у спектрі чи веселці, тобто це два різновиди кольору. Таким чином ми можемо говорити про кольори: **ясносиній** і **темносиній**, **ясноблакитний** і **темноблакитний**.

Система УНК для кольору **блакитний** і для кольору **синій** дає такі можливі відтінки ясноти і насичености:

ясний	яскравий	
помірний	сильний	ярий
темний	густий	

(Відтінки «блідий» та «сірявий» тут не стосуються.) Котрий же з тих можливих двох різновидів і сімох відтінків найкраще описує компонент українського прапора?

Одним з можливих підходів до цієї справи є описати термінами системи УНК **блакитний** (чи **синій**) компонент теперішнього прапора УССР (другий компонент якого — червоний колір), тому що на думку деяких знавців справи він узятий з прапора Української Народної Республіки. Офіційна підсоветська назва цього кольорового компонента є **лазуровий** (Г-5). *Словник української мови* (т. IV, Київ, 1973) визначає цей колір як **яскравосиній**, а як його

синонім дає — **блакитний**. Варто відмітити, що аналогічна анг. назва *azure* у геральдичному вжитку однозначна з **синій** (В-13).

Цей підхід ускладнюється тим, що існують кольористично великі різниці між **блакитним** (чи **синім**) кольором автентичного, випродукованого в ССРСР прапорця і тим же кольором у репродукціях прапора УССР, вміщених у підсоветських енциклопедіях, де він значно блідший та зеленіший. Різновид кольору в репродукціях прапора відповідає первинному кольорові з англійською назвою *suap*, що з черги відповідає українському **блакитний** і систематичній назві **зеленавосиній**. Колір автентичного прапора зате досить близький до того, до якого ми доходимо, стосуючи інший підхід до справи. Цей інший і певніший підхід до проблеми кольористичного визначення блакитного (чи синього) компонента українського прапора базується на його вигляді в збережених примірниках дійсних прапорів часів УНР. Дослідник української геральдики Володимир Трембіцький мав можливість порівняти кольори морського прапора, здепонованого Святославом Шрамченком в архіві УВАН у ЗСА, з еталонами (зразками кольорів) системи UCL. Порівняння показує, що в ньому блакитний (чи синій) компонент найближчий до зразка кольору ч. 178, з систематичною назвою — **СИЛЬНИЙ СИНІЙ** (анг. *strong blue*) з деяким відхиленням в напрямі яснішого зразка ч. 177, з назвою **ЯСКРАВОСИНІЙ** (анг. *brilliant blue*). Уважаючи цей підхід за більше надійний, ці два зразки кольору можемо пропонувати як стандарт для цього компонента українського прапора, як кольористичні межі, в яких містяться задовільні відтінки цієї блакитної (чи синьої) половини прапора.

Для **ЖОВТОГО** компонента українського прапора можливий лише другий з описаних підходів. Дослідження цієї справи вже давніше робили В. Січинський і В. Трембіцький. На основі цих досліджень та огляду вищезгаданого морського прапора УНР, другий із дослідників прийшов до висновку, що жовтий компонент українського прапора найближчий в системі UCL до зразка кольору ч. 66, з назвою **ЯРИЙ ОРАНЖОВОЖОВТИЙ** (анг. *vivid orange-yellow*), знову ж з деяким відхиленням в напрямі зразка ч. 82, з назвою **ЯРОЖОВНИЙ** (анг. *vivid yellow*). Це знову пропоновані межі задовільного кольору жовтого компонента українського прапора.

Описані зразки кольорів можна знайти у виданні Бюра Стандартів ЗСА (В-8). Для практичного вжитку у виготовлюванні прапорів чи в зображуванні українського прапора на папері більше доступні є комерційні зразки кольорів. Тому подамо дані про

декілька фарб і кольорових олівців, яких вживають в мистецтві, як «чистому», так і прикладному, комерційному і які ілюструють кольористичні межі обох компонентів прапора.

До кольору системи УНК з кодом 178. **СИЛЬНИЙ СИНІЙ** досить близька олійна фарба з назвою Cerulean Blue (Grumbacher A-039).

До кольору з кодом 177. **ЯСКРАВОСИНИЙ** досить близьке забарвлення кольорового олівця з назвою True Blue (Eagle Prismacolor No. 903).

До кольору з кодом 66. **ЯРИЙ ОРАНЖОВОЖОВТИЙ** найкраще підходить кольоровий олівець з назвою Yellow Orange (Eagle Prismacolor No. 917), також олійна фарба Chromium Yellow, Medium (Grumbacher G-047).

До кольору з кодом 82. **ЯРОЖОВТИЙ** підходить олійна фарба з назвою Golden Yellow (Grumbacher A-081).*

Очевидно, що це лише приклади багатьох можливих комерційних стандартів, які можна використати для визначення меж задовільності двох кольорових компонентів українського національного прапора. (Варто б також прослідити, чому в УРСР наявні такі великі розбіжності між синявою їхнього прапора в текстильному і поліграфічному зображеннях. Можливо, вони лише відбивають неспроможність їхньої техніки відтворити задовільно цей самий колір, уживаючи з одного боку текстильних фарб, а з другого кольорових друкарських фарб).

Щодо самих назв кольорів українського прапора, то вищеподані їхні назви за системою УНК — **сильний синій**** і **ярий оранжевожовтий**, це тільки систематичні, описові назви, тому можна сумніватися чи вони надаються для широкого вжитку. Ще перша із них є досить коротка і зручна для такого вжитку, зате друга не може конкурувати з такими досі вживаними назвами, як **золота-жовтий** чи **золотистожовтий**.

* Ці зразки фарб і олівців запропонував В. Трембцький; кольористичне їх визначення зробив автор.

** Щодо прапора УРСР, то назва **сильний синій** описує його текстильний варіант, тоді як назва **блакитний** чи, при однаковій інтенсивності, — **сильний блакитний**, описує його поліграфічний варіант.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА ДО ТЕМИ

А. Загальні і галузеві українські словники

1. Андрусишин, К. і Крет, І. **Українсько-англійський словник**. Саскатун. Саск., 1955.
2. Афанасьєв, Д. Я. та ін. **Російсько-український словник ботанічної термінології і номенклатури**. Київ, АН УРСР, 1962.
3. Бажан, М. П., гол. ред. **Український радянський енциклопедичний словник**, у 3-х томах. АН УРСР. Київ, Гол. редакція УРЕ, 1966-1968.
4. Білодід, І. К., гол. ред. **Російсько-український словник**, у 3-х томах. АН УРСР. Київ, в-во «Наукова думка», 1968.
5. Білодід, І. К., гол. ред. **Словник української мови**, в 11-ти томах. АН УРСР, Київ, в-во «Наукова думка», 1970-1980.
6. Бова, В. І. та Доломіно, М. П. **Короткий російсько-український словник поліграфічних і видавничих термінів**. Київ, в-во «Техніка», 1969.
7. Бойків, І. та ін. **Словник чужомовних слів**. 2-ге виправлене вид. Нью-Йорк, в-во М. Борецького, 1955.
8. Вихованець, І. Р. та ін. **Українська літературна вимова і наголос**. Словник-довідник. АН УРСР, Київ, в-во «Наукова думка», 1973.
9. Вовчанецький, В. і Лепченко, Я. **Словник ботанічної термінології (Проект)**. ВУАН, Харків і Київ, в-во УРЕ, 1932.
10. Гейченко, В. В. та ін. **Російсько-український фізичний словник**. Київ, АН УРСР, 1959.
11. Головащук, С. І. та ін. **Орфографічний словник української мови**. Київ, в-во «Наукова думка», 1975.
12. Головащук, С. І. **Словник-довідник з правопису**. Київ, в-во «Наукова думка», 1979.
13. Голоскевич, Г. **Правописний словник**. 8-ме вид. Нью-Йорк, вид. А. Білоуса, 1952.
14. Грінченко, Б., ред. **Словарь української мови**. 2-ге вид. [фото-мех]. 4 томи. Київ, АН УРСР, 1958. (1-ше вид. 1907-1909).
15. Гумецька, Л. Л., гол. ред. **Польсько-український словник** у 2-х томах. 3 частини. Київ, АН УРСР, 1958-1960.
16. Дейко, М. та ін. **Українсько-англійський та англійсько-український словник широкого вжитку**, у 2-х томах. Австралія-Англія, в-во «Рідна мова», 1979.
17. Деркач, П. М. **Короткий словник синонімів української мови**.

- 2-ге вид. поправлене і доповнене. Нью-Йорк, Науково-досл. Т-во Української Термінології, 1975. (1-ше вид. Держ. Учбово-педагогічне в-во «Радянська школа», Київ, 1960).
18. Кириченко, І. М., гол. ред. **Українсько-російський словник**, у 6-х томах. Київ, АН УРСР, 1953-1963.
 19. Кузеля, В. і Рудницький, Я. **Українсько-німецький словник**. Ляйпціг, в-во Отто Гарасовіц, 1943.
 20. Мельничук, О. С., ред. **Словник іншомовних слів**. Київ, Головна редакція УРЕ, 1974.
 21. Матійко, М. М. та ін. **Російсько-український технічний словник**. Київ, Державне в-во техн. літератури УРСР, 1961.
 22. Орел А. **Словник чужомовних слів**, у 3-х томах. Нью-Йорк, вид. автора, 1963-1966.
 23. Панейко, О., ред. **Правописний словник**. 2-ге допов. вид. [словника О. Ізюмова, Київ, Держ. В-во України, 1931]. Львів, Українське в-во, 1941.
 24. Подвезько, М. Л. **Українсько-англійський словник**. (2-ге вид.). Київ, в-во «Рад. школа», 1957.
 25. Подвезько, М. Л. і Балла, М. І. **Англо-український словник**. [2-ге вид.]. Київ, в-во «Рад. школа», 1974.
 26. Полонський, Х. **Словник природничої термінології (рос.-укр.)** (Проект). УАН, Київ, Держ. В-во України, 1928.
 27. Рудницький, Яр. і Церкевич, К., ред. **Правописний словник української мови**. Нью-Йорк і Монреаль, УММАН і НДТУМ, 1979.
 28. Уманець, М. і Спілка, А. **Словарь російсько-український**. 2-ге вид. (фотомех.), Берлін, в-во «Укр. слово», 1924 (1-ше вид. Львів, друкарня НТШ, 1893).
 29. Фаворський, В. В., ред. **Словник фізичної термінології (рос.-укр. і укр.-рос.)** (Проект). ВУАН, Харків, в-во УРЕ, 1932.
 30. Шелудько, І. та Садовський, Т. **Словник технічної термінології. Загальний (рос.-укр.)** (Проект). УАН, Київ, ДВУ, 1928.

Б. Інші джерела і література українською мовою

1. Горобець, В. Й. «З історій назв кольорів в українській мові». **Культура слова** (збірник). Київ, 1977, вип. 12, стор. 56-65.
2. Грибова, Л. О. «Яскравий сірий колір» [sic]. **Культура слова** (збірник). Київ, 1981, вип. 20, стор. 37-43.
3. Дзівак, О. М. «Про систему назв кольорів в сучасній українській літературній мові». **Українське мовознавство**, випуск 3, Київ, 1975, стор. 25-31.

4. Кириченко, А. П. «Структурно-семантичні типи назв кольорів у східнослов'янських мовах». **Доповіді та повідомлення**, вип. 6, част. 1. Львівський держ. унів. ім. І. Франка. Львів, 1955, стор. 111-115.
5. Кириченко, А. П. «До семантичної характеристики назв кольорів у східнослов'янських мовах». **Питання українського мовознавства**. Львівський держ. унів. ім. І. Франка, кн. 4-та, Львів, 1960.
6. Ковалів, П. **Український правопис**. 2-ге вид. Нью-Йорк, Інст. Укр. Мови, 1977.
7. Коваль-Костинська, О. В. «Іменники — назви кольорів у слов'янських мовах (На матеріалі російської, української і богарської мов)». **Українське мовознавство**, вип. 2, Київ, 1974, стор. 18-28; «Назви основних кольорів в болгарській, українській і російській мовах» (Порівняльна характеристика). Там же, стор. 28-37.
8. Критенко, А. П. «Колір і барви в поезії Тараса Шевченка». **Мовознавство**, Київ, 1967, стор. 63-74.
9. Критенко, А. П. «Семантична структура назв кольорів в українській мові». **Славістичний збірник**, Київ, в-во АН УРСР, 1963, стор. 97-111.
10. Півторак, Г. П. «Сім барв веселки». **Мовознавство**, Київ, 1967, стор. 77-81.
11. **Українська радянська енциклопедія**, т. 7, Київ, 1962. Статті: «Доповняльні кольори», «Кольори», «Кольорів змішування», «Кольорознавство», «Спектр».
12. **Український правопис**. 1-ше вид. Харків, ДВУ, 1929.
13. Чапленко, В. **Уводина до мовознавства**. Конспект. Торонто, накл. Об'єднання Українських Педагогів Канади, 1963, стор. 12.

В. Джерела для англійської мови

1. *The American Heritage Dictionary of the English Language*, ed. W. Morris. Boston, New York: American Heritage Publishing Co. and Houghton Mifflin Co., 1969.
2. Burnham, Hanes, Bartleson. *Color: A guide to basic facts and concepts*. New York: John Wiley and Sons, 1963.
3. «Color». *Collier's Encyclopedia*. New York, 1979, vol. 7, 1-7.
4. «Color Research and Application», a quarterly, New York: John Wiley and Sons, 1976.

5. «Colour». *Encyclopedia Britannica*. Chicago — London, 1973, vol. 6, 99-107.
6. Fisher, H. T., and J. M. Carpenter. *Color in Art*. Cambridge, Mass.: Harvard University, 1974.
7. «Hue Indication Chart». *Colour Index*. 3rd ed., vol. 5, Bradford and London: Soc. of Dyers and Colourists, 1971.
8. *ISCC-NBS Color-Name Charts with Centroid Colors*. (Supplement to NBS Circular 553) [ISCC-NBS Color Names Dictionary]. Washington: Office of Standard Reference Materials, NBS, 1965.
9. Judd, D. B. and G. Wyszecki. *Color in Business, Science, and Industry*. 3rd ed. New York, London...: John Wiley and Sons, 1975.
10. Kelly, K. L. and D. B. Judd. *Color: Universal Language and Dictionary of Names*. Washington: U.S. Dept. of Commerce, National Bureau of Standards, 1976.
11. Linton, G. E. *The Modern Textile and Apparel Dictionary*. 4th rev. and enlarg. ed. Ann Arbor, Mich.: Textile Book Service, 1973.
12. *McGraw-Hill Dictionary of Scientific and Technical Terms*, D. N. Lapedes chief ed. New York...: McGraw-Hill Book Co., 1974.
13. *Oxford Illustrated Dictionary*, ed. J. Coulson et al. Oxford: Oxford University Press, 1962.
14. Rainwater, C., and R. Perlman. *Light and Color*. New York: Western Publishing Co., 1971.
15. *The Random House Dictionary of the English Language*. New York: Random House, 1971.
16. Verity Enid. *Color observed*. New York...: Van Nostrand Reinhold, 1980.
17. *Webster's New Collegiate Dictionary*. Springfield, Mass.: G&C Merriam Co., 1974. [Also older editions of the «Collegiate», 1953, 1963, and a newer one *Webster's Ninth Collegiate Dictionary*, 1983].
18. *Webster's Third International Dictionary of the English Language*, Unabridged, P. B. Gove chief ed. 2 vol. Springfield, Mass.: G&C Merriam Co., 1971.

Г. Інші допоміжні матеріали

1. Головащук, С. І. **Перекладні словники і принципи їх укладання**. Київ, в-во «Наукова думка», 1976.
2. Ignatiev Callaham, L. *Russian-English Chemical and Polytechnical Dictionary*. 3rd ed. New York...: John Wiley & Sons, 1975.

3. Мюллер, В. К. **Англо-русский словарь**. Изд. 15-е. Москва, Изд. «Советская Энциклопедия», 1970, (1-ше вид., 1930).
4. Ожегов, С. И. **Словарь русского языка**. Изд. 7-е, стереот. Москва, Изд. Советская Энциклопедия», 1968.
5. «Физические свойства красительных веществ» в: Шапошников, В. Г. **Органические красящие вещества**, Киев, Гос. изд. техн. лит-ры УССР, 1955.
6. Чернухин, А. Е., ред. **Англо-русский политехнический словарь**. Изд. 4-е, стереот., с дополн. Москва, Изд-о «Русский язык», 1979.

Г. Вибрана бібліографія українських національних кольорів.

1. Андрусак, М. «Емблеми». «**Енциклопедія українознавства**», т. 1. Мюнхен — Нью-Йорк, 1949, стор. 30-33.
2. Битинський, М., **Державні інсигнії України**. Етлінген (Німеччина), 1949.
3. Klimkewich, R. O. "National Emblems". *Ukraine: A Concise Encyclopaedia*, vol. 1, Toronto: Univ. of Toronto Press, 1963, pp. 31-37.
4. Климкевич, Р. «Прапор», **Енциклопедія українознавства**, т. 6, Париж — Нью-Йорк, 1970, стор. 2308-2311.
5. **Конституція (Основний закон) Української Радянської Соціалістичної Республіки**. Київ, 1972, стор. 29.
6. Лужницький, Г. «До історії українського національного ко-ліру». **Америка**, ч. 125, Філядельфія, 1979.
7. Січинський, В. **Український тризуб і прапор**. Вінніпер, 1953.
8. Скотинський, В. **Український герб і прапор**. Львів, 1935.
9. Трембіцький, В. «Історичні і правні основи українського державного прапора». **Правничий вісник** кн. 3 (До 50-ліття відновлення української державности 1917-1923). Нью-Йорк, 1972.
10. Trembicky, W. «National coat of arms and flag in Ukraine». *Ukrainian Quarterly*, Vol. XXII, No. 4, New York, 1966, pp. 348-351.
11. Trembicky, W. «The legality of the National Insignia of Ukraine». *The Ukrainian Weekly*, No. 62, New York — Jersey City, March 19, 1978.
12. Trembicky, W. «Legacy of the Ukrainian National Insignia». *The Ukrainian Weekly*, No. 200, New York — Jersey City, Sept. 17, 1978.
13. Трембіцький, В. і Вовк, А. «Питання визначення кольорів українського національного та державного прапора». **Вісті Комбатанта**. ч. 3, Торонто-Нью-Йорк, 1984, стор. 41-50.
14. Чапленко, В. «Про один колір нашого прапора». **Нові дні**. Лютий, 1973, стор. 25-26.

